

GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY JEZIORA WIELKIE
NA LATA 2021-2025

Jeziora Wielkie, 2021 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp.....	3
II.	Podstawy prawne opracowania Strategii.....	6
1.	Główne ramy prawne	6
2.	Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.....	7
III.	Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	14
1.	Proces uspołeczniania	14
2.	Słownik pojęć	14
IV.	Wizja oraz cel strategiczny	15
V.	Charakterystyka środowiska społecznego.....	17
	Informacje ogólne	17
	Struktura ludności	18
	Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe	18
	Pomoc społeczna	19
	Bezrobocie.....	21
VI.	Diagnoza Problemów Społecznych.....	22
1.	Badania.....	22
	Problematyka badania	22
2.	Metodologia badania	24
	Uzasadnienie i wybór techniki badawczej	24
	Dobór próby	25
	Narzędzia badawcze	25
3.	Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy.....	26
	Struktura badanej próby	26
	Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	29
	Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	39
	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	42
	Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	47
	Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców	55
	Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców	62
4.	Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Jeziora Wielkie.....	64
	Struktura badanej próby	64
	Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży	66
	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	73

Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży	76
Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży	79
Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	83
5. Badanie sprzedawców na terenie Gminy Jeziora Wielkie	91
Struktura badanej grupy	92
Problem społeczne z perspektywy sprzedawców	93
6. Wnioski	103
7. Rekomendacje	104
Problem alkoholowy	105
Problem nikotynowy	108
Problem narkotykowy	109
Problem przemocowy	110
Problemy społeczne	112
VII. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	114
8. Analiza SWOT	114
– problemy wychowawcze, patologie wśród dzieci i młodzieży	120
– brak motywacji, zaangażowanie i niechęć do nauki części uczniów	120
– skłonność rodziców do nadmiernego korzystania z korepetycji	120
– niewydolność niektórych rodziców	120
– rewolucja cyfrowa – nauczanie zdalne	120
– niepokojąca zwiększająca się biurokracja	120
9. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	121
Pomoc społeczna	121
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	121
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	122
VIII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	123
1. Cele główne strategii	123
2. Cele operacyjne i ich realizacja	124
IX. System zarządzania i aktualizacji strategii	130
Podmioty zarządzające realizacją strategii	130
Instrumenty realizacji strategii	130
Monitoring i ocena wdrażania strategii	131
Aktualizacja strategii	133

I. WSTĘP

*„Od problemów nie należy uciekać,
tylko je rozwiązywać.”*

(P.Ch. Cast)

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznych, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie - społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno-kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 111, ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057, ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju Gminy Jeziora Wielkie i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia „Europa 2020” jest strategią Unii Europejskiej, która ma na celu likwidację problemów wynikających z kryzysu gospodarczego. Co więcej, ma pomóc poprawić niedopracowania europejskiego wzoru wzrostu gospodarczego. Unia Europejska wskazała sobie konkretne cele tworzące jeden plan, które obejmują innowację, edukację, zatrudnienie,

włączenie społeczne i zmiany klimatu/energii, które powinno wypełnić się do 2020 roku. W każdym z tych zakresów państwa członkowskie określiły z kolei własne krajowe zamierzenia. Precyzyjne działania na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym intensyfikują realizację strategii.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy sprzężone ze sobą priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Realizacja założeń niniejszej Strategii da możliwość rozwoju sprzyjającego integracji społecznej. Wspieranie osób zagrożonych izolacją społeczną, w tym osób starszych jest jednym z obszarów priorytetowych Gminy Jeziora Wielkie.

Osiągnięcie spójności społecznej jest możliwe poprzez pomoc skierowaną do środowisk dysfunkcyjnych, więc działania realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisują się w realizację prognozowanych rezultatów z wdrożenia Strategii Unii Europejskiej.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;

2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Programu Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.

5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliuguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nerozerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

- Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.
- Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.
- Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.
- Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, takich jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów OPS będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Krajowy Program to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii Rozwoju Kraju 2020” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz innych strategii rozwoju. Celem Programu jest przedstawienie projektowanej polityki państwa w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w ramach warunku 9 Wspólnych Ram Strategicznych.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (ZSU 2030) stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno-programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania

umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 r. – Strategia Przyspieszenia 2030+

Jest to dokument stanowiąc podstawę do prowadzenia polityki rozwoju w regionie. Określa kierunki tej polityki i wytycza cele do osiągnięcia w przyjętym horyzoncie czasowym. W oparciu o diagnozę stanu województwa oraz uwarunkowania jego rozwoju, sformułowano wizję i misję rozwoju oraz wyznaczono cele strategiczne i kierunkowe rozwoju województwa.

Do celów rozwojowych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: skuteczną edukację, zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo oraz dostępną przestrzeń i czyste środowisko. Jednocześnie, planując przyszłość województwa, za najważniejszy cel rozwoju uznano zapewnienie jakości życia porównywalnej z nowoczesnymi regionami europejskimi. Aby ten cel zrealizować, województwo planuje prowadzić działań w czterech obszarach:

- rozwoju społecznego – w którym najważniejsza jest poprawa wykształcenia, wzrost aspiracji młodzieży oraz większa aktywność mieszkańców,
- rozwoju gospodarczego – w którym najważniejsze unowocześnienie gospodarki,
- jakości przestrzeni, w której się zamieszkuje – tu najważniejszy jest dobry dostęp do usług oraz czyste środowisko,
- spójności i bezpieczeństwa województwa – tu najważniejsza jest sprawna komunikacja, umiejętność korzystania z Internetu dla załatwiania codziennych spraw, a także bezpieczeństwo wszystkich mieszkańców.

III.PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa,
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

IV. WIZJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Jeziora Wielkie, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za 5 lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Odnosząc się do dotychczas obowiązujących na terenie Gminy dokumentów strategicznych, należy wskazać, że Gmina Jeziora Wielkie to miejsce o przyjaznej estetyce oraz zadbanej przestrzeni. Odpowiednia promocja, wraz z wyeksponowaniem ponadprzeciętnych walorów środowiska naturalnego oraz krajobrazu, przyciągają turystów. Dzięki temu powstają odpowiednie warunki dla lokalnych przedsiębiorców, jak również następuje dalszy rozwój turystyki. Wraz ze zwiększaniem stanu infrastruktury (technicznej oraz turystycznej), Gmina staje się atrakcyjnym miejscem do życia dla mieszkańców, jak również miejscem atrakcyjnym turystycznie.

W poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020, określono że misją samorządu Gminy jest *„wzmacnianie rodzin, stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz integrowanie społeczności lokalnej”*.

Wobec powyższego, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeziora Wielkie, wizję sformułowano w następujący sposób:

Jeziora Wielkie jako miejsce atrakcyjne, przyjazne i otwarte dla mieszkańców oraz turystów, które:

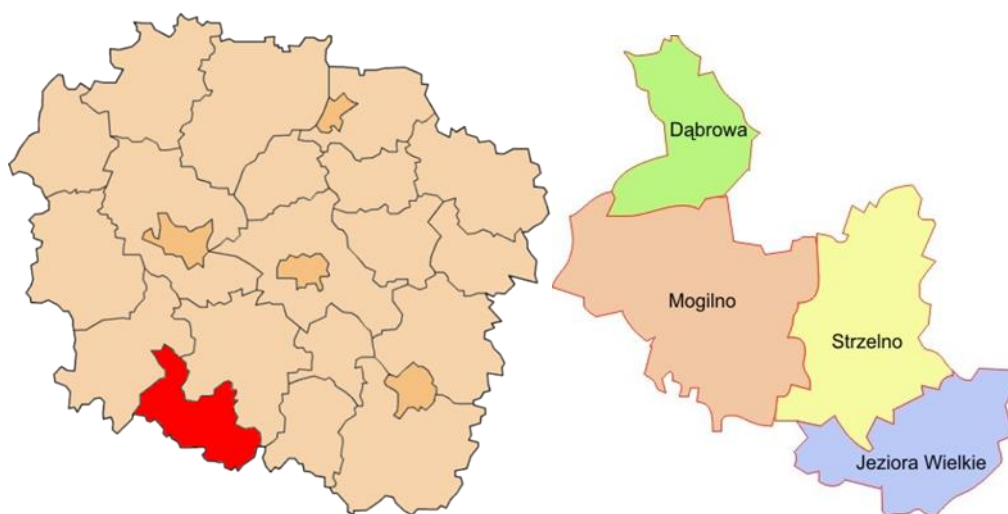
- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną;
- zapewnia nowoczesną edukację, niezależną od innych czynników, takich jak: wiek czy niepełnosprawność,
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania marginalizacji społecznej, jak również integracji seniorów.

Celem strategicznym, a zarazem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary. Jednocześnie, celem samym w sobie jest rzetelna i skrupulatna realizacja wskazanych założeń.

V.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Jeziora Wielkie to gmina wiejska, położona w województwie kujawsko-pomorskim, w południowej części powiatu mogileńskiego. Od południa graniczy z województwem wielkopolskim i sąsiaduje z następującymi gminami: Orchowo (z powiatu słupeckiego), Skulsk i Wilczyn (z powiatu konińskiego), Kruszwica (z powiatu inowrocławskiego) oraz Strzelno (z powiatu mogileńskiego). Gmina zajmuje powierzchnię 123,96 km².

Rys. 1 – Gmina Jeziora Wielkie w województwie kujawsko-pomorskim i w powiecie mogileńskim

Jeziora Wielkie położone są w odległości 35 km od Inowrocławia i siedziby władz powiatu – Mogilna, 45 km od Konina oraz 70 km od Bydgoszczy i 120 km od Poznania. Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Inowrocławiu i Mogilnie, które zapewnia połączenia do Bydgoszczy, Konina, Inowrocławia, Mogilna i Strzelna. Przez teren gminy Jeziora Wielkie przebiega droga krajowa nr 25 łącząca Oleśnicę w województwie dolnośląskim z Bobolicami w województwie zachodniopomorskim. Stanowi ona oś komunikacyjną gminy i zapewnia dogodne połączenie z krajowym systemem drogowym.

Powierzchnia Gminy wynosi ogółem 123,96 km², przy czym użytki rolne stanowią 61,6% ogółu powierzchni (76,5 km²), a lasy 22,3% (27,67 km²).

W Gminie, na koniec 2020 r., odnotowano 225 osób prowadzących działalność gospodarczą (w tym 8 spółek cywilnych).

STRUKTURA LUDNOŚCI

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2019 rok	4827		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	919	<i>bd</i>	<i>bd</i>
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	2962	1376	1586
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	946	661	285
2020 rok	4787		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	911	<i>bd</i>	<i>bd</i>
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	2912	1359	1553
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	964	964	302

Jeziora Wielkie mają ujemny przyrost naturalny, jednakże nie odbiega on od ogólnego, negatywnego trendu, widocznego na tle powiatu oraz województwa.

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE I PONADPODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w Gminie

Liczba placówek	2018/2019	2019/2020
Placówki wychowania przedszkolnego	2	2
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	115	110
Szkoły podstawowe	2	2
Uczniowie szkół podstawowych	332	337

Szkoły ponadpodstawowe	0	0
Uczniowie szkół ponadpodstawowych	---	---

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2019 ROK	2020 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC OGÓŁEM	148	125
W TYM ZADANIA WŁASNE	143	120
W TYM ZADANIA ZLECONE	5	5
LICZBA RODZIN	143	120
LICZBA OSÓB W RODZINACH	348	286

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeziorach Wielkich. Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2019 rok			2020 rok		
UBÓSTWO	21	34	0,7	19	30	0,63
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	2	7	0,15	1	7	0,15
BEZDOMNOŚĆ	1	1	0,02	3	3	0,06
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	40	60	1,24	40	63	1,32
BEZRADNOŚĆ	71	224	4,64	60	198	4,14
DLUGOTRWALA CHOROBA	86	166	3,44	66	123	2,57
ALKOHOLIZM	4	4	0,08	4	4	0,08
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	1	1	0,02	1	1	0,02

BEZROBOCIE

Bezrobotni w Gminie.

	2019 ROK		2020 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	215	120	222	127
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	37	16	46	28
ZAMIESZKALI NA WSI	215	120	222	127

VI. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

PROBLEMATYKA BADANIA

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to *„wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”*³.
- ✓ **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴, narkomania to: *„stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”*.
- ✓ **Problemu nikotynowego (nikotynizm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10.
- ✓ **Problem przemocy domowej** – ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”*⁵. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁶.

³ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 poz. 852).

⁵ Ustawa z dnia 29 Lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218).

⁶ J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

- ✓ **Zjawisko przemocy rówieśniczej** - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”⁷. Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich. Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Sprawcą przemocy rówieśniczej może być pojedyncza osoba lub grupa. Przecistawiając definicję przemocy, definicji agresji, którą określa się jako akt reaktywny, przemoc określana jest jako intencjonalne użycie przewagi siły, które narusza ustalony porządek. Agresja stanowi reakcję na różne bodźce, która wyraża gniew, złość co prowadzić może do przemocy. Wyraża się ona w bardziej świadomym wywieraniu presji na słabszej ofierze.
- ✓ **Problemu ubóstwa** - zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny
- ✓ **Problemu niepełnosprawności** – definiujemy je jako brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu⁸.
- ✓ **Bezrobocie** – zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia na typowych warunkach płacowych występujących w gospodarce⁹.
- ✓ **Wykluczeniem społecznym** – to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Grupami społecznymi najbardziej narażonymi na wykluczenie społeczne są:
 - osoby niepełnosprawne,
 - osoby chore psychicznie,
 - uzależnieni,

⁷ I. Pospieszyl, *Patologie społeczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

⁸ WHO.

⁹ Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/bezrobocie;3876818.html> (dostęp: 10.02.2021 r.).

- długotrwale bezrobotni,
 - opuszczający zakłady karne i poprawcze,
 - kobiety samotnie wychowujące dzieci,
 - ofiary patologii życia rodzinnego,
 - osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych,
 - starsze osoby samotne,
 - bezdomni,
 - dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną,
 - osoby będące imigrantami oraz członkowi mniejszości narodowych (np. członkowie społeczności romskiej)¹⁰.
- ✓ **Problemów/trudności wychowawczych** – pojęcie odnosi się zarówno do relacji dziecko-rodzina jak i dziecko-szkoła. Trudności wychowawcze odnoszą się do sposobów zachowania się dziecka. Trudności wychowawcze to ” *takie zachowanie dzieci, które jest niezgodne z przyjętymi normami życia społecznego, równocześnie uporczywe i nie poddające się zwykłym zabiegom wychowawczym*”. Takie zachowania dzieci najczęściej są spowodowane niesprzyjającymi warunkami życia codziennego i nieodpowiednim kierunkiem wychowania przez opiekunów¹¹

2. Metodologia badania

UZASADNIENIE I WYBÓR TECHNIKI BADAWCZEJ

Badanie zostało zaprojektowane oraz zrealizowane, aby poznać opinię oraz postawy względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zjawiska przemocy, ubóstwa, niepełnosprawności, oceny warunków życia mieszkańców, form pomocy rodzinie, osób starszych oraz problemów społecznych. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk.

¹⁰ Źródło: https://mfiles.pl/pl/index.php?title=Wykluczenie_spoeczne&action=edit (dostęp: 10.02.2021 r.).

¹¹ Źródło: <https://charakterownia.pl/problemy-wychowawcze> (dostęp 10.02.2021 r.).

Badania przeprowadzono wśród: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Zróżnicowana próba badawcza pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie. Badania wśród **dorosłych mieszkańców Gminy Jeziora Wielkie przeprowadzono za pomocą metody CAWI** (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Gminy Jeziora Wielkie. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość. Wśród **sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI** (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców.

W przypadku **uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI)**. Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, uzyskano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania w dwóch szkołach, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

DOBÓR PRÓBY

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach marzec - kwiecień 2021 roku. Wzięło w nich udział 166 osób. Szczegółowa struktura próby badawczej:

- 100 dorosłych mieszkańców;
- 51 uczniów szkoły podstawowej
- 15 sprzedawców napojów alkoholowych.

NARZĘDZIA BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety został tak skonstruowany, aby miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Składał się on

z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na niską skuteczność pytań otwartych, zrezygnowano z nich w niniejszym badaniu. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

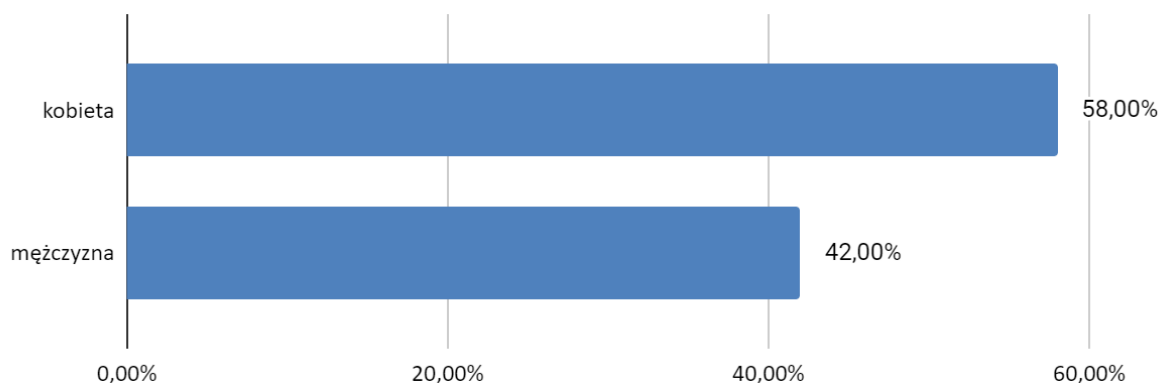
3. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy

Próba składająca się z dorosłych mieszkańców gminy została poproszona o wypełnienie ankiety, w której udzielali odpowiedzi na pytania dotyczące problemów społecznych. W kwestionariuszu znalazły się pytania odnoszące się do kwestii alkoholu, narkotyków, papierosów, zjawiska przemocy, ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, oceny warunków życia mieszkańców, form pomocy rodzinie, osób starszych, jak i działania Gminy Jeziora Wielkie w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 52 pytania, a do ankiety dodatkowo dołączona została metryczka pozwalająca na ustalenie między innymi: wieku, płci oraz statusu zawodowego respondentów.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

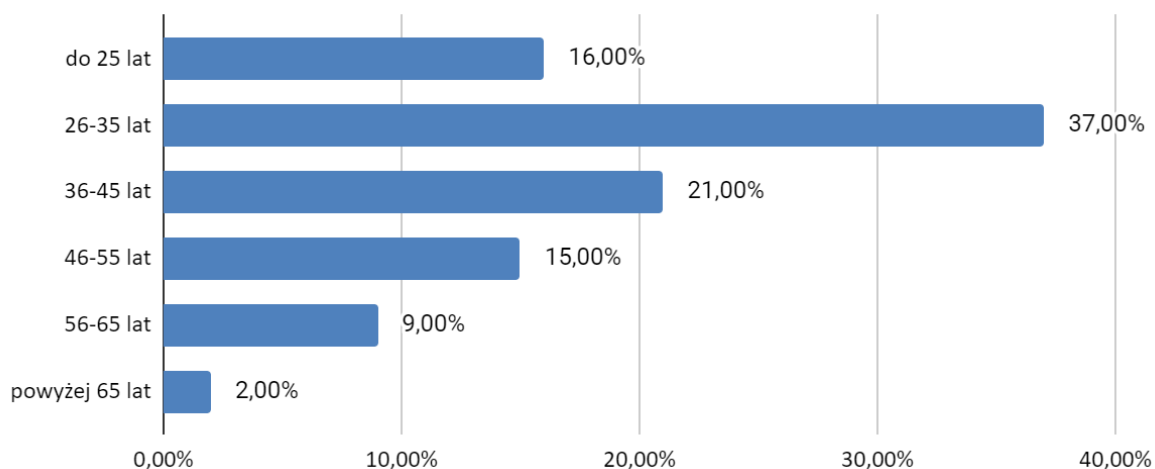
Pierwszą grupą biorącą udział w badaniu byli dorośli mieszkańcy Gminy Jeziora Wielkie. W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 58,00% kobiet i 42,00% mężczyzn.

Wyk. 1. Płeć.

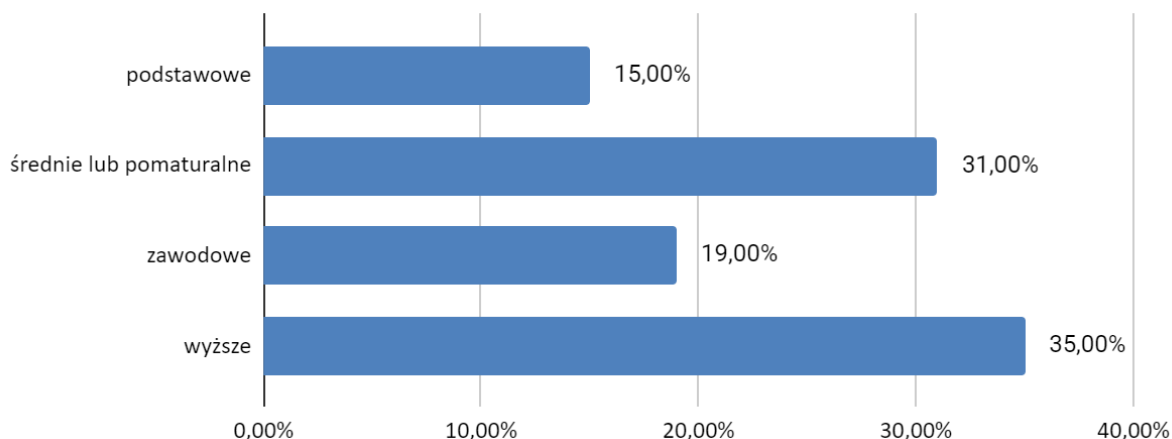
Najliczniejszą część badanej społeczności stanowiły osoby między 26, a 35 rokiem życia – 37,00%. Ankietowani w wieku 36 - 45 lat tworzyli grupę 21,00% badanych, natomiast respondenci w wieku 46 - 55 lat stanowili 15,00%. Badanych w wieku między 56, a 65 rokiem życia było 9,00%. 16,00% badanych było w wieku do 25 roku życia, zaś powyżej 65 lat miało 2,00% ankietowanych mieszkańców

Wyk. 2. Wiek.

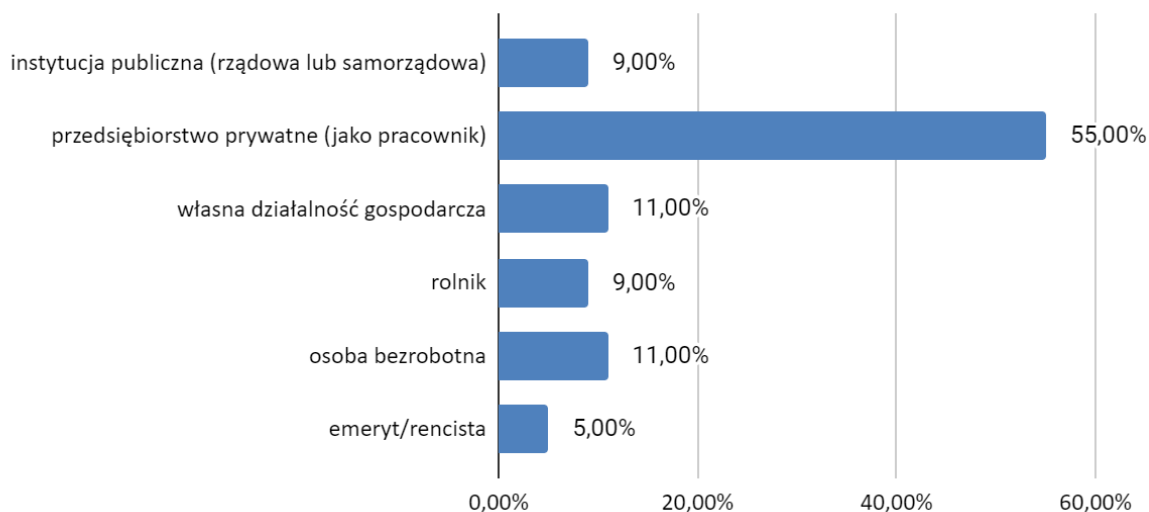
Spośród badanych 35,00% posiadało wykształcenie wyższe. Natomiast z deklaracji 31,00% respondentów wynika, że zdobyło wykształcenie średnie lub pomaturalne, 19,00% - zawodowe, a 15,00% - podstawowe.

Wyk. 3. Wykształcenie

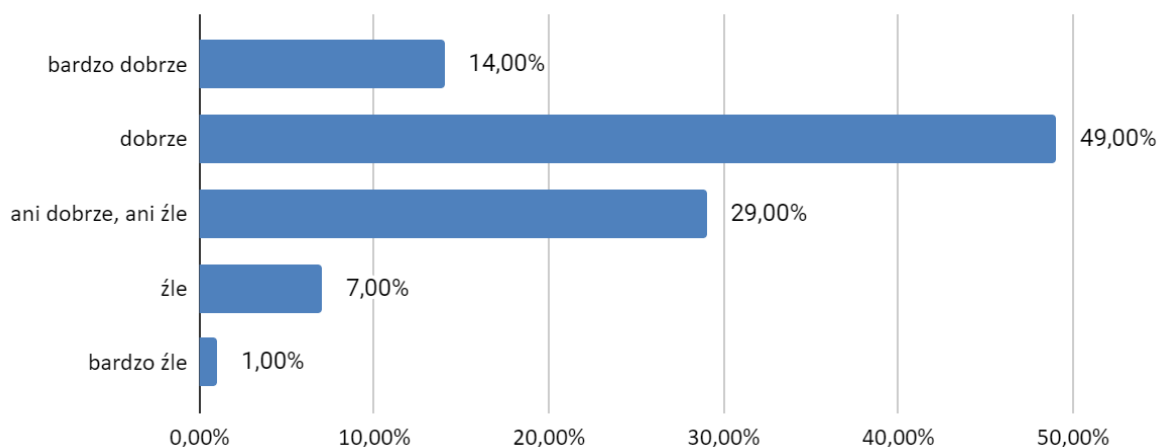
Analizując strukturę zatrudnienia badanej społeczności, zauważamy, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięli udział przedstawiciele różnych zawodów, którzy zatrudnienie znaleźli m.in. w przedsiębiorstwach prywatnych (55,00%), instytucjach publicznych (9,00%), wśród ankietowanych byli również właściciele własnych działalności gospodarczych (11,00%), rolnicy (9,00%) jak i emeryci/renciści (5,00%). 11,00% respondentów stanowiły osoby bezrobotne.

Wyk. 4. Miejsce zatrudnienia.

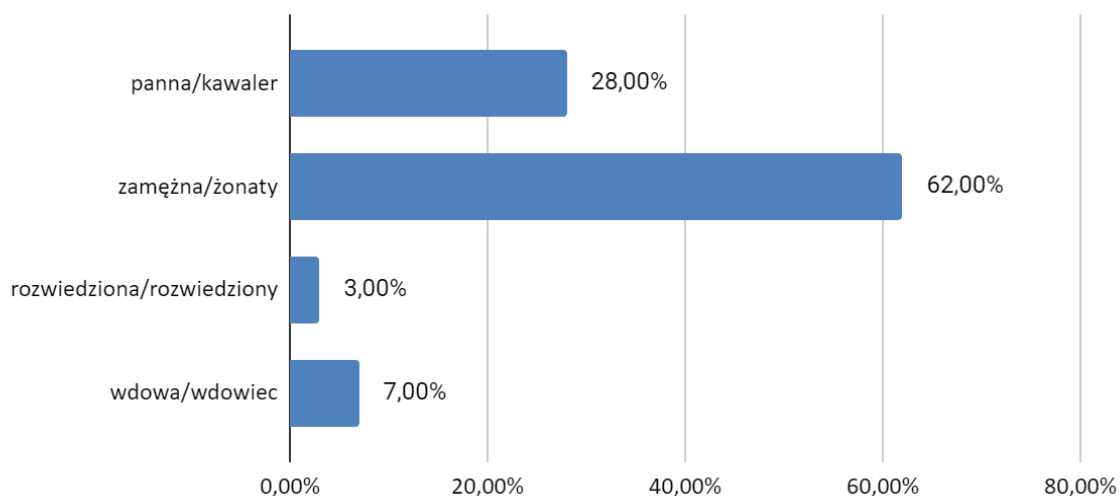
Dobrze swoją sytuację materialną ocenia 49,00% badanych, zaś 29,00% twierdzi, iż nie jest ona ani dobra ani zła. 14,00% mieszkańców bardzo dobrze ocenia swoją sytuację materialną, natomiast 7,00% uważa, że jest ona zła. 1,00% ocenia ją bardzo źle.

Wyk. 5. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Zdecydowana większość badanych jest żonata/zamężna – 62,00%, zaś 28,00% badanych to panna/kawaler. 7,00% ankietowanych jest wdową/wdowcem, natomiast 3,00% respondentów jest po rozwodzie.

Wyk. 6. Stan cywilny.

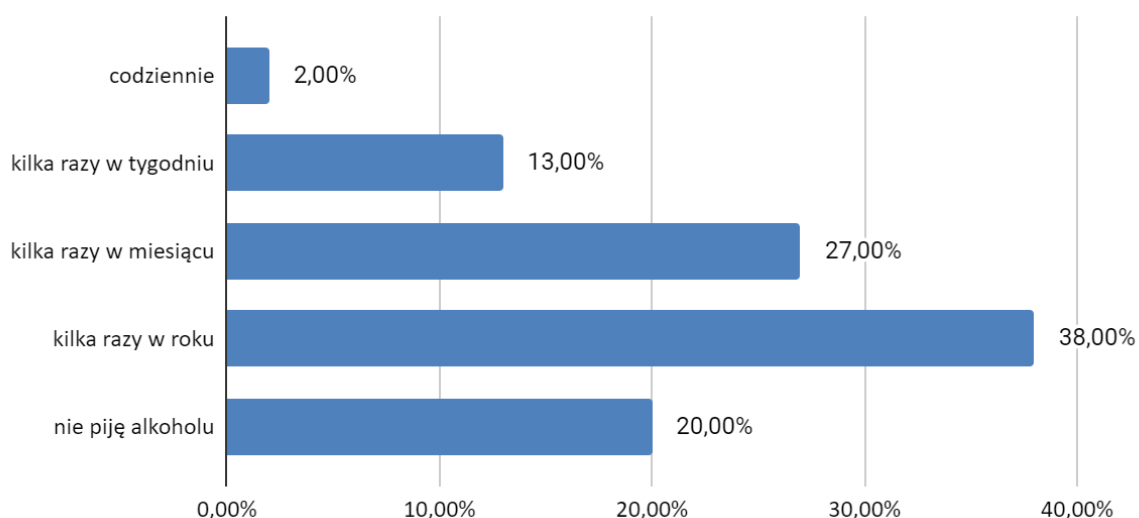

PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Pierwszym, diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Jeziora Wielkie, był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

Celem określenia skali problemów alkoholowych w gminie, poproszono dorosłych mieszkańców o oszacowanie jak często spożywają alkohol. Spośród ankietowanych, 20,00% deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu, zaś 38,00% badanych pije napoje alkoholowe kilka razy w roku. 27,00% respondentów, sięga po alkohol kilka razy w miesiącu, a 13,00% kilka razy w tygodniu. 2,00% ankietowanych po napoje alkoholowe sięga codziennie.

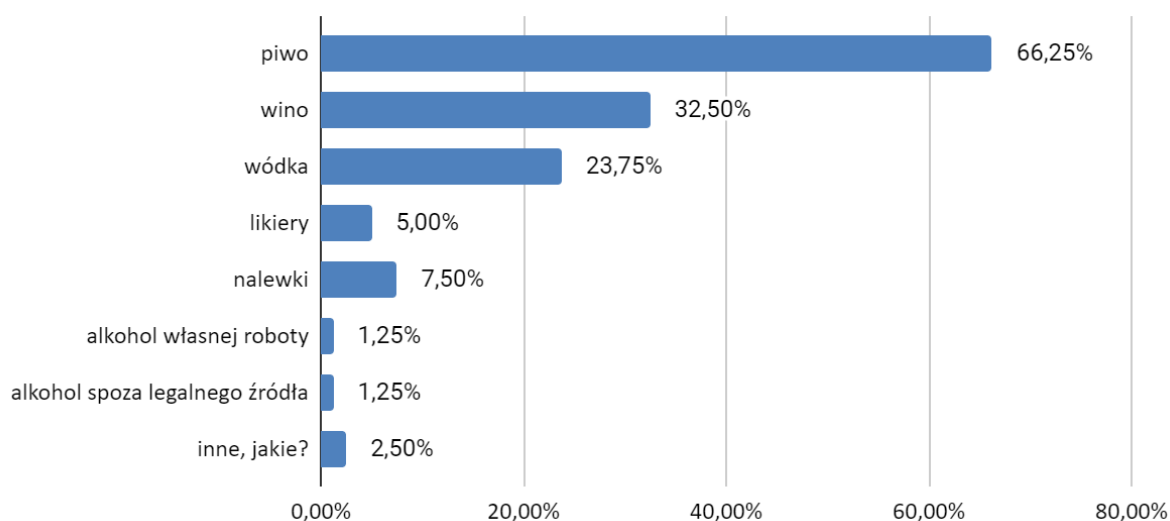
Wyk. 7. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Analizując popularność napojów alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców, można zauważyć, iż piwo – 66,25% oraz wino – 32,50% to najczęściej wybierane alkohole. Ponadto mieszkańcy sięgają po wódkę – 23,75%. Respondenci wskazali również inne alkohole, bez sprecyzowania.

Wyk. 8. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

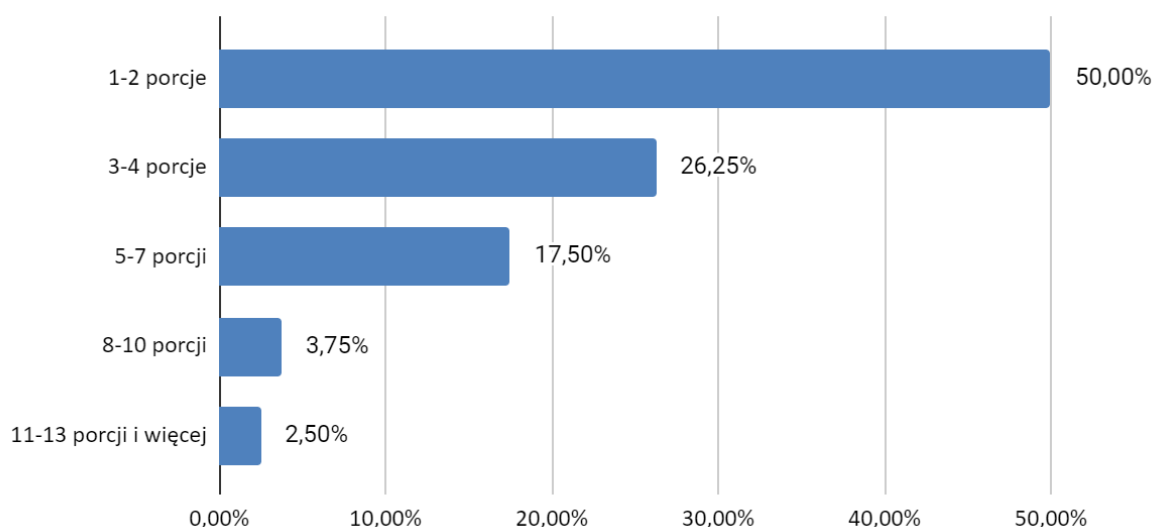
** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W diagnozie, obok częstotliwości spożywanych trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także dzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej. Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100,00% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5,00%, w ok. 100 ml wina o mocy 12,00% oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40,00%¹².

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 50,00% wypija zwykle 1 - 2 jednostki alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywają, 26,25% ankietowanych 3 - 4 porcje, a 17,50% badanych deklaruje spożycie 5 - 7 porcji dziennie w ciągu dnia, w którym go piją. 3,75% mieszkańców wskazało 8 - 10 porcji, zaś 2,50% podało 11 - 13 i więcej porcji.

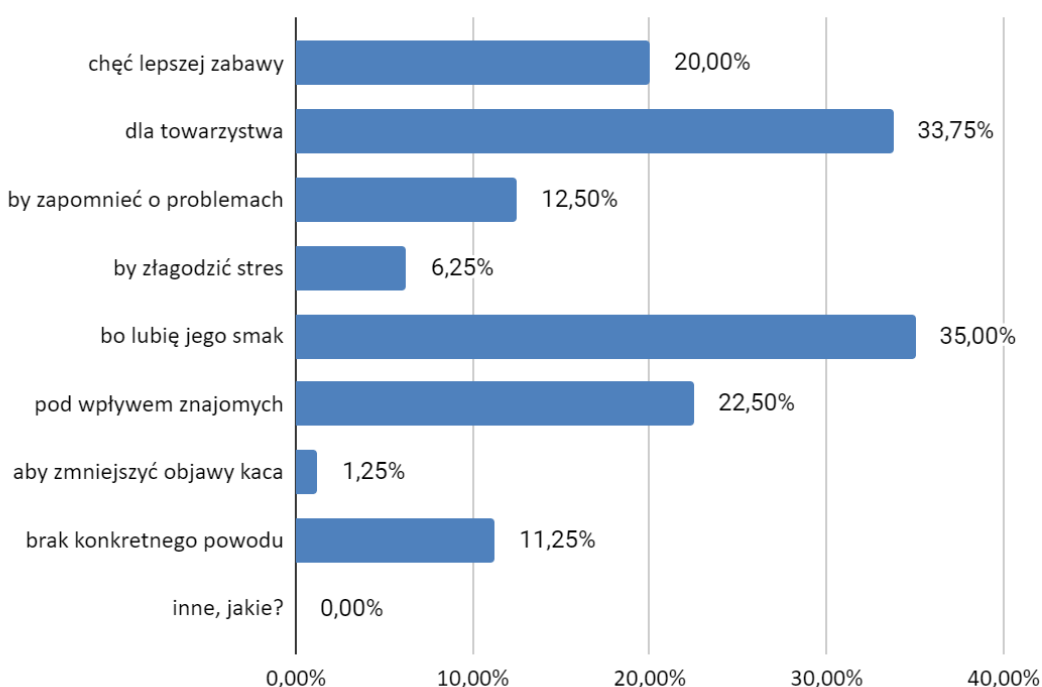
¹² <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/autodiagnoza>

Wyk. 9. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

Mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie skłaniają ich do sięgania po alkohol. Większość pije, bo lubi smak alkoholu - 35,00%. Badani potwierdzają również, że piją napoje wysokoprocentowe dla towarzystwa - 33,75%, bądź pod wpływem znajomych - 22,50%.

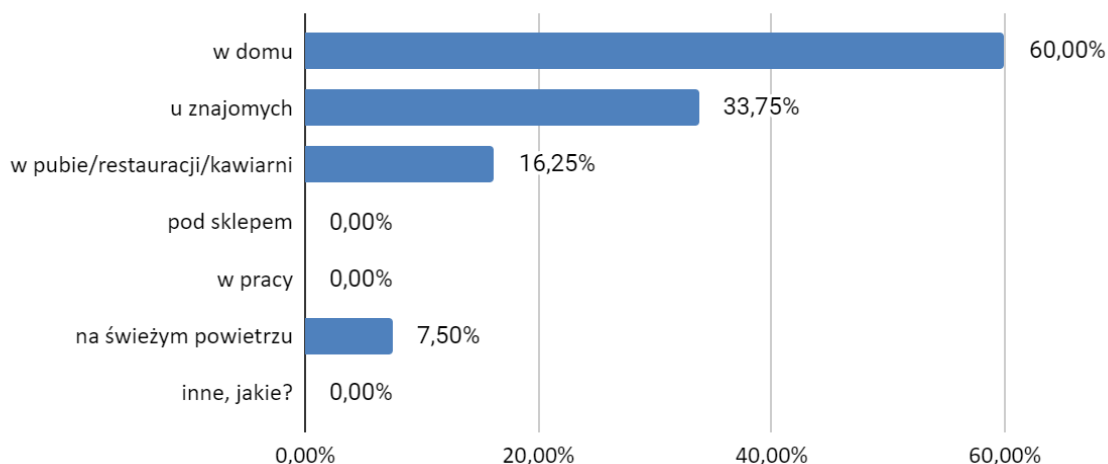
Wyk. 10. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Badani mieszkańcy najczęściej alkohol spożywają w domu – 60,00% oraz u znajomych – 33,75%. 16,25% respondentów deklaruje, że napoje wysokoprocentowe pije w pubie/restauracji/kawiarni, 7,50% badanych wskazało świeże powietrze.

Wyk. 11. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

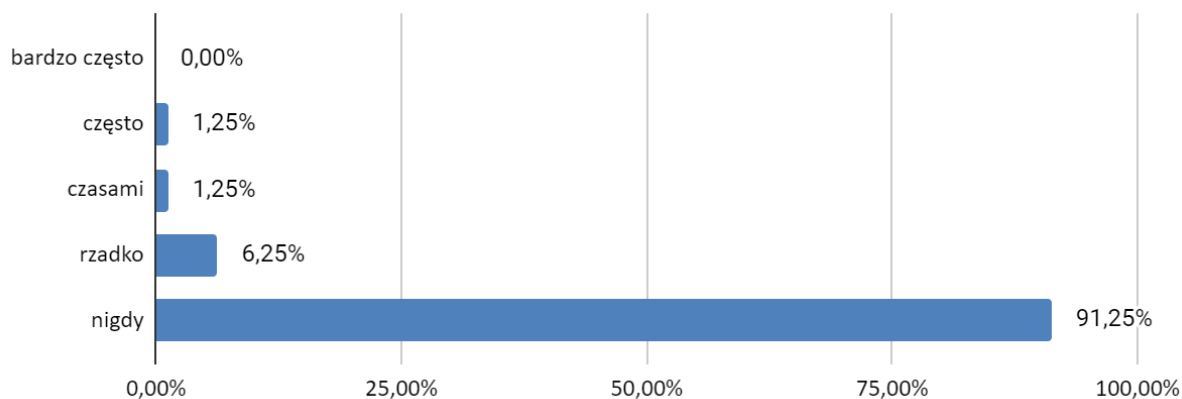
** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Pracownik, który stawiał się do pracy w stanie nietrzeźwości, nie może wykonywać pracy. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pracownik stawiał się do pracy w stanie po użyciu alkoholu lub spożywał go w czasie pracy, kierownik zakładu pracy albo osoba przez niego upoważniona mają obowiązek niedopuszczenia takiego pracownika do wykonywania obowiązków. Nietrzeźwość pracownika w pracy może zostać potraktowana jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych także wtedy, gdy takie zachowanie pracownika nie powodowało dla pracodawcy szkody ani żadnych innych następstw.

Z deklaracji badanych wynika, że 91,25% respondentów nigdy nie pracowało w stanie odurzenia alkoholowego. 6,25% badanych przyznało, że zdarza im się rzadko pracować pod wpływem alkoholu. Natomiast, 1,25% respondentów przyznało, że wykonywało czasami swoje obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, a 1,25% badanych wskazało odpowiedź “często”. Wyniki wskazują, że problem na terenie Gminy Jeziora Wielkie jest zauważalny, występują

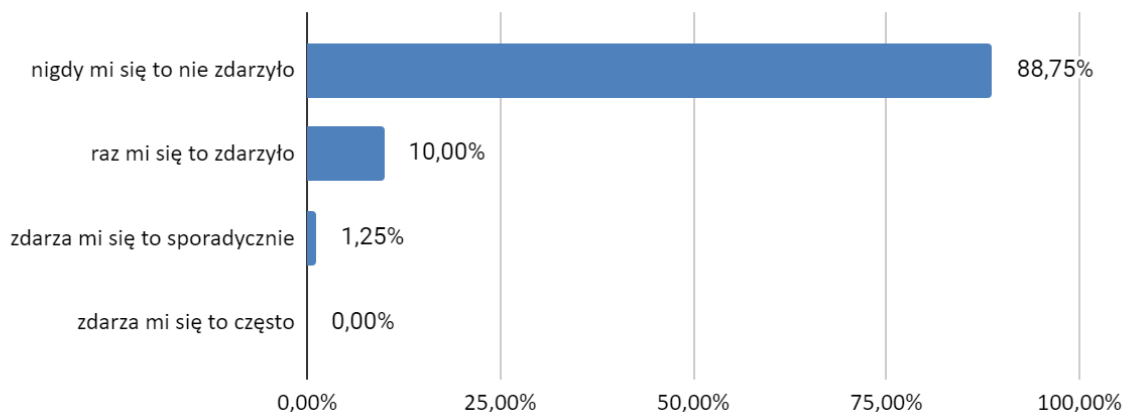
przypadki nieprzestrzegania elementarnych przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, co grozi utratą zdrowia lub życia.

Wyk. 12. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

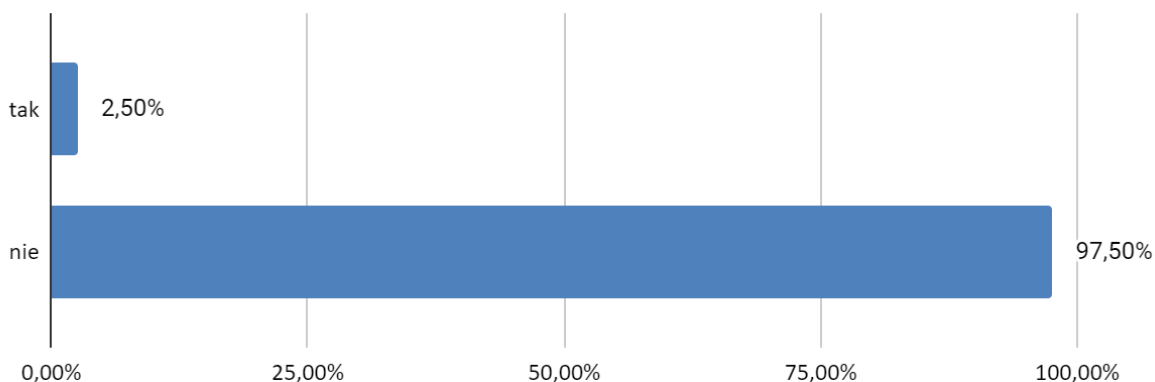
Polskie ustawodawstwo wyróżnia dwa poziomy stężenia alkoholu we krwi – stan po użyciu alkoholu oraz stan nietrzeźwości. Jazda pod wpływem może być wykroczeniem, za które grozi kara aresztu lub grzywny, albo przestępstwem, za które grozi kara grzywny, ograniczenia lub nawet pozbawienia wolności. Z deklaracji mieszkańców gminy wynika, że 88,75% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu pod wpływem alkoholu. 10,00% badanej populacji raz zdarzyło się być kierowcą samochodu po spożyciu napoju wysokoprocentowego, natomiast 1,25% zdarza się to sporadycznie.

Wyk. 13. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

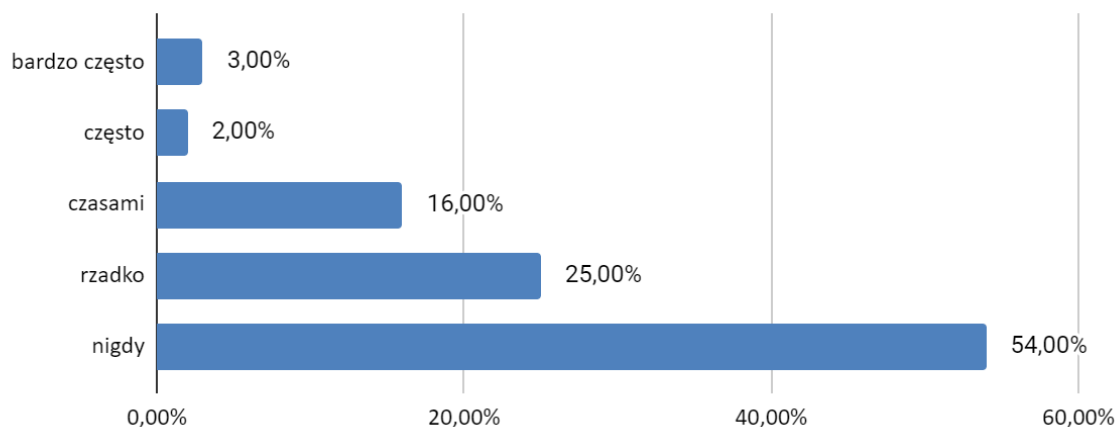
Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97,50% badanych mieszkańców nigdy nie zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, natomiast zatrzymanych pod wpływem alkoholu zostało jak przyznaje 2,50% badanych mieszkańców.

Wyk. 14. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

W kolejnym pytaniu, badani mieli określić, czy byli świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 54,00% ankietowanych nigdy nie widziało, aby osoba nietrzeźwa prowadziła pojazd, zaś 25,00% badanych zadeklarowało, że zdarzało się im to rzadko być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. 16,00% osób jest zdania, że czasami dochodzi do sytuacji, że osoba nietrzeźwa prowadzi pojazd, 2,00% mieszkańców wskazało odpowiedź „często”, a 3,00% ankietowanych - bardzo często.

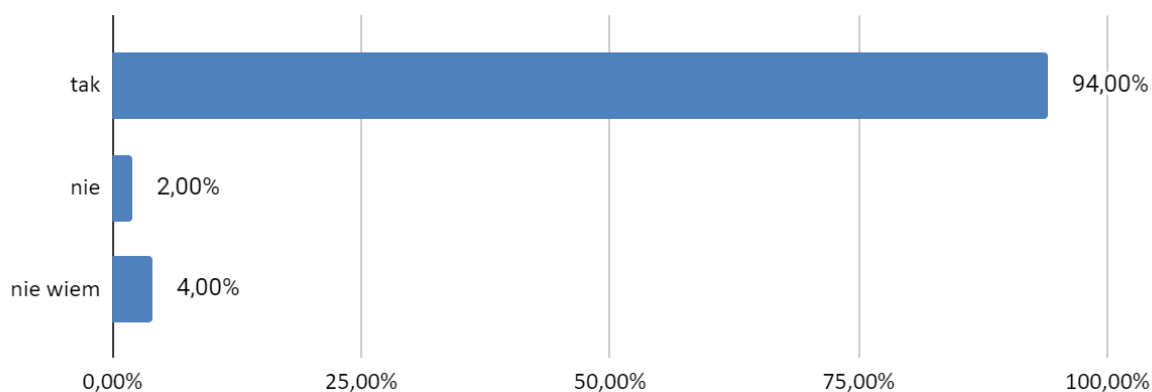
Wyk. 15. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Nadużywanie alkoholu w czasie ciąży związane jest z występowaniem zaburzeń u dzieci. Alkohol przenika do krwi płodu w takim samym stężeniu jak do krwi matki, powodując m.in.: płodowy zespół alkoholowy, zwiększenie ryzyka poronienia oraz porodu przedwczesnego, ryzyko komplikacji porodowych, zaburzenia w rozwoju mózgu dziecka i układu nerwowego, osłabienie rozwoju komórek płodu, uszkodzenie mięśni, skóry, gruczołów, kości i zębów, osłabienie rozwoju płuc, powoduje zaburzenia rozwoju wzrostu, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia mowy, zespół nadpobudliwości psychoruchowej, leukemię, wady nerek, problemy ze słuchem i wzrokiem.

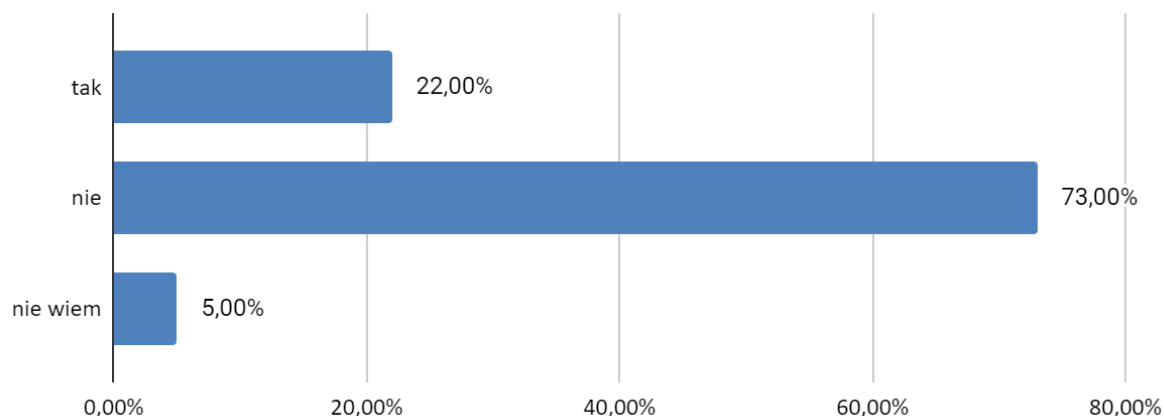
Interesująca wydaje się kwestia poglądu badanej społeczności na szkodliwość picia alkoholu w ciąży. 94,00% badanych zauważa, iż ma ono negatywny wpływ na rozwój dziecka. Znaczące jest, że 4,00% ankietowanych deklaruje brak wiedzy na temat szkodliwości picia napojów wysokoprocentowych w ciąży, natomiast 2,00% badanych osób twierdzi, że spożywanie alkoholu w ciąży nie wpływa na rozwój płodu.

Wyk. 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

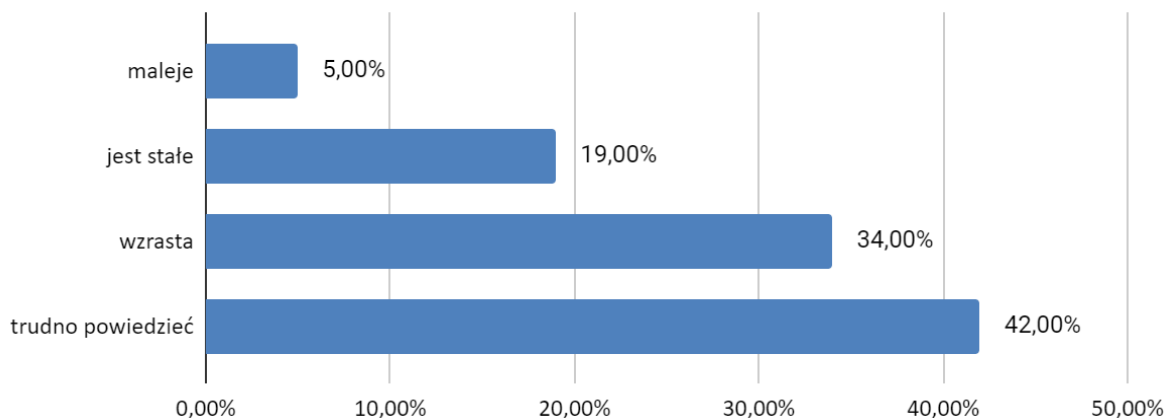
Następne pytanie dotyczyło kwestii picia alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie Gminy Jeziora Wielkie. Część badanych nie potrafiła określić, czy widziała kobiety ciężarne spożywające napoje wysokoprocentowe – 5,00%, a 73,00% podaje, że nie spotkało się z taką sytuacją. Jednak 22,00% ankietowanych przyznaje, że spotkało na terenie gminy kobiety w ciąży, które piły alkohol.

Wyk. 17. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

W diagnozie problemu alkoholizmu na terenie gminy pomocna może okazać się opinia mieszkańców dotycząca skali jego występowania. Wśród respondentów 34,00% uważa, że spożycie alkoholu wzrasta, 19,00% badanych twierdzi, iż spożycie alkoholu w ich miejscowości jest stałe. 5,00% twierdzi, iż maleje, a 42,00% badanych nie ma zdania na ten temat.

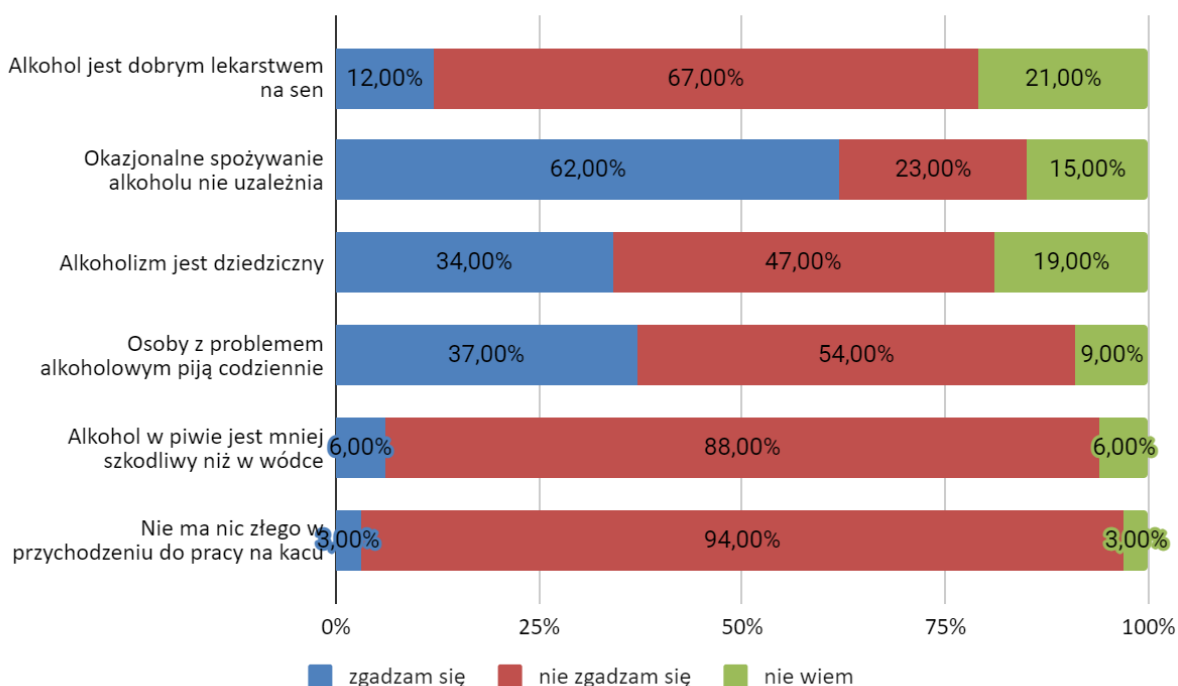
Wyk. 18. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu. 12,00% badanych uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, 67,00% osób nie zgadza się z tą opinią, a

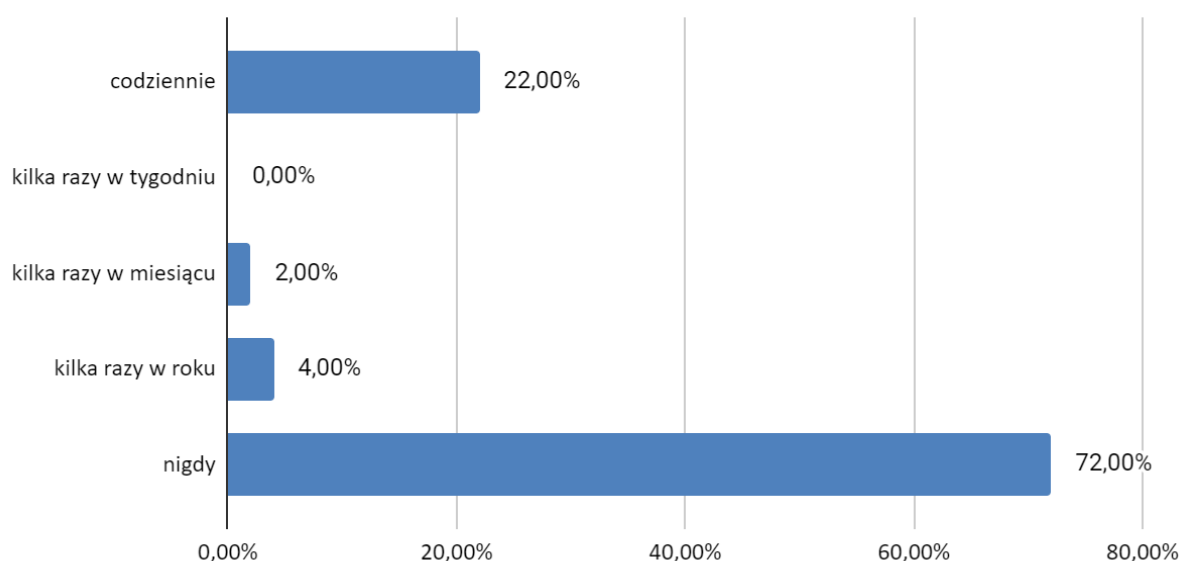
21,00% wskazało odpowiedź „nie wiem”. Według 62,00% mieszkańców okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. Z tym stwierdzeniem nie zgodziło się 23,00% osób, a 15,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 34,00% ankietowanych twierdzi natomiast, iż alkoholizm jest dziedziczny, a 47,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Do tego stwierdzenia nie potrafiło odnieść się 19,00% osób. Z opinią „Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie” zgodziło się 37,00% ankietowanych, zaś 54,00% nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. Natomiast 9,00% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”. 88,00% osób sądzi, iż alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten w wódce, zaś z tą opinią nie zgodziło się 6,00% osób - twierdzą oni, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. 6,00% osób wskazało, iż nie potrafią ustosunkować się do tego stwierdzenia. 94,00% mieszkańców uważa, że przychodzenie do pracy na kacu jest zachowaniem nieodpowiednim. Z tą opinią nie zgodziło się 3,00% osób – uważają oni, iż nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Natomiast 3,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 19. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Kolejny blok tematyczny dotyczył problemu nikotynowego. W pierwszym pytaniu badani dorośli mieszkańcy mieli określić, jak często palą papierosy. Ponad połowa mieszkańców gminy – 72,00% deklaruje, że nigdy nie paliła papierosów, zaś 28,00% badanych twierdzi, że pali papierosy, w tym 22,00% przyznaje, że sięga po nie codziennie.

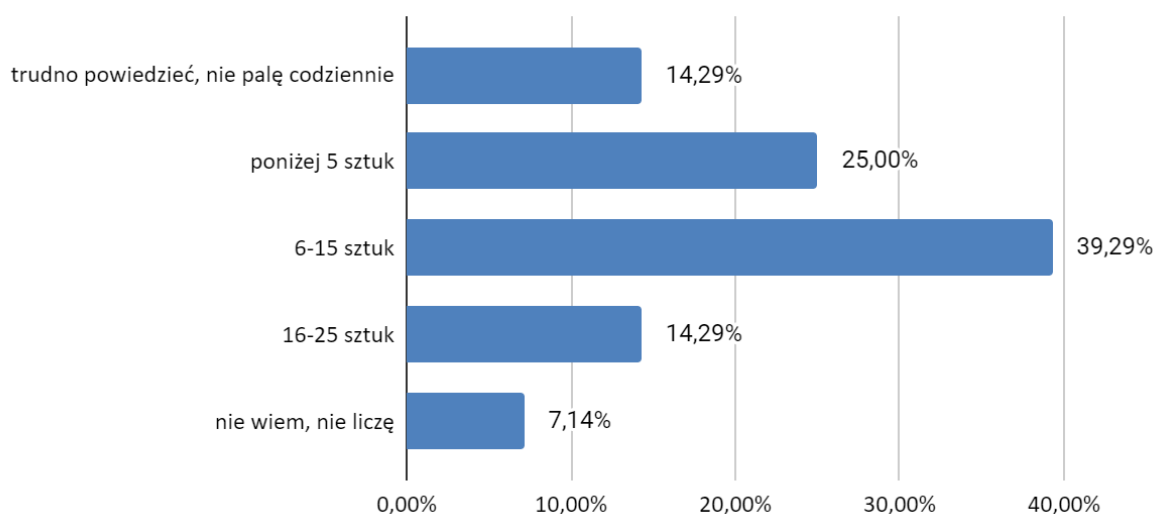
Wyk. 20. Jak często pali Pan/i papierosy?

Na kolejne trzy pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

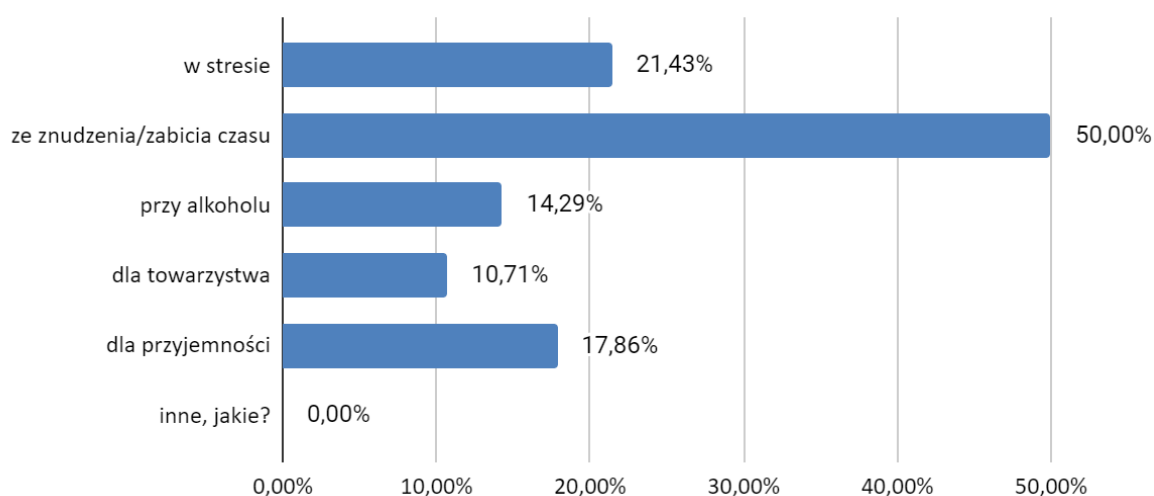
Spośród osób, które zadeklarowały się jako palące, 14,29% pali od 16 - 25 sztuk dziennie, 39,29% pali 6 - 15 papierosów dziennie, a 25,00% poniżej 5 sztuk. 14,29% respondentów nie pali każdego dnia, z kolei 7,14% nie jest w stanie określić ile papierosów wypala dziennie, ponieważ tego nie liczy.

Wyk. 21. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Badani na pytanie o motywacje do podjęcia palenia papierosów podali, że palą ze znudzenia/dla zabicia czasu – 50,00%. W stresie pali 21,43% badanych, a 21,43% respondentów po wyroby tytoniowe sięga dla przyjemności.

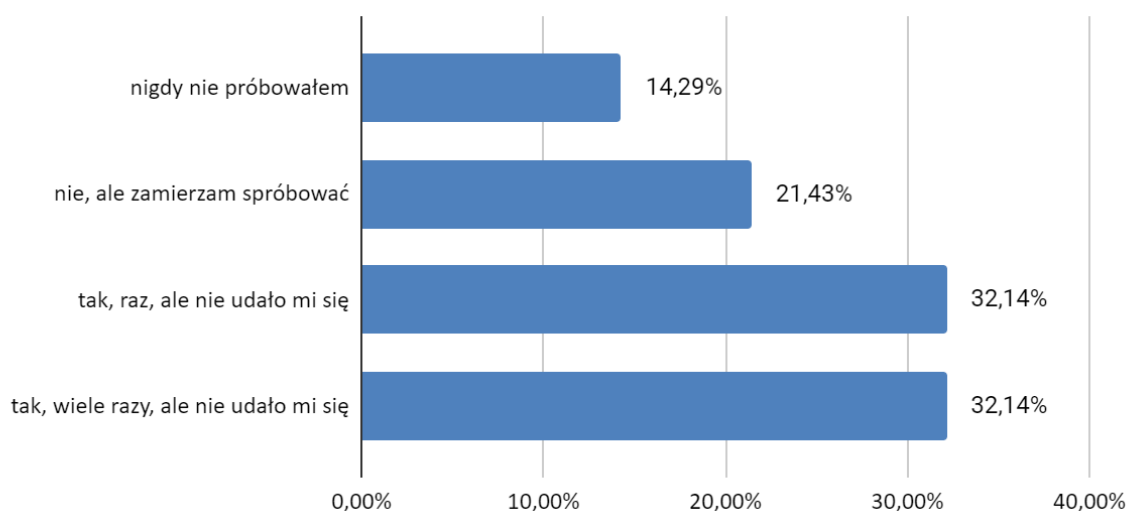
Wyk. 22. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

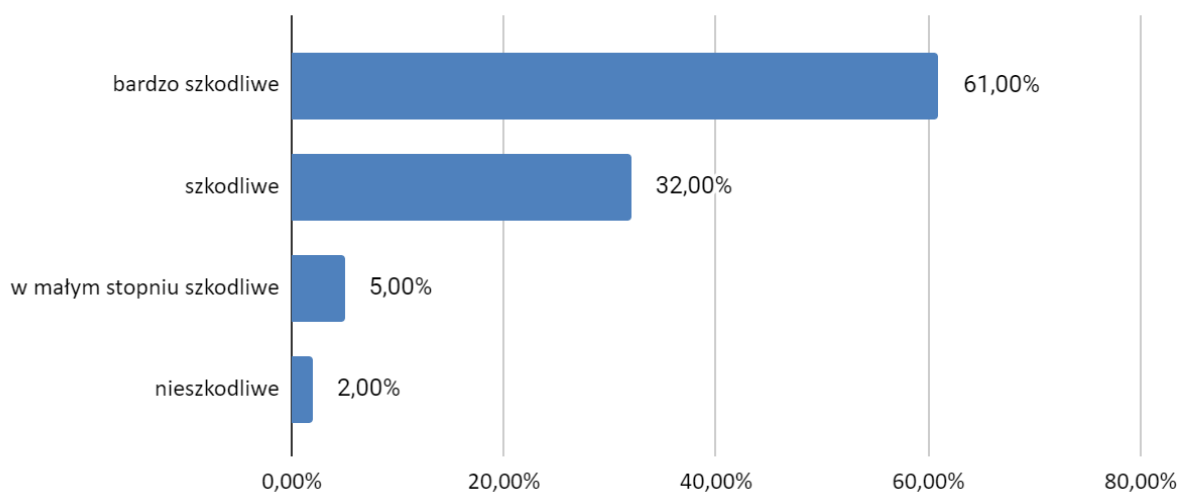
Jak wynika z analizy danych, 14,29% palaczy nigdy nie podejmowało próby zerwania z nałogiem, 21,43% ankietowanych nie podejmowało próby rzucenia palenia, ale planują w przyszłości. 32,14% mieszkańców ma za sobą jednokrotną próbę rzucenia palenia, ale nieskuteczną, natomiast 32,14% wiele razy podejmowało wysiłki, lecz bez rezultatu.

Wyk. 23. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

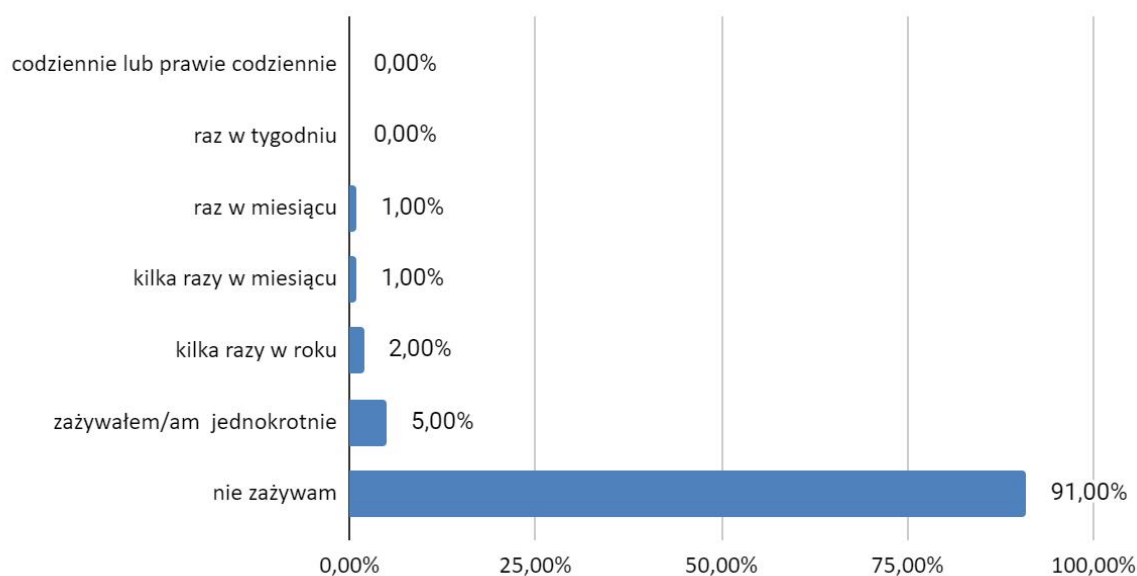
Kolejnym pytaniem, dla wszystkich mieszkańców, z zakresu palenia papierosów było określenie szkodliwości ich nadużywania dla zdrowia. Większość ankietowanych odpowiedziało, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe – 61,00%, a 32,00% jest zdania, że jest ono szkodliwe. Wskazuje to na świadomość mieszkańców, że mają do czynienia z substancją szkodzącą ich zdrowiu i przynoszącą spustoszenie w organizmie.

Wyk. 24. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

W kolejnym bloku tematycznym poruszono problem używania narkotyków z perspektywy dorosłych mieszkańców. Celem było poznanie opinii oraz doświadczeń respondentów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W pierwszym pytaniu ankietowani zostali zapytani o zażywanie narkotyków. Mieszkańcy biorący udział w badaniu w większości przyznali, iż nigdy nie sięgnęli po środki psychoaktywne – takiej odpowiedzi udzieliło 91,00% osób. Wśród tych osób, które zażywały narkotyki 5,00% badanych zadeklarowało, iż zrobiły to jednokrotnie, 2,00% kilka razy w roku oraz 1,00% - kilka razy w miesiącu.

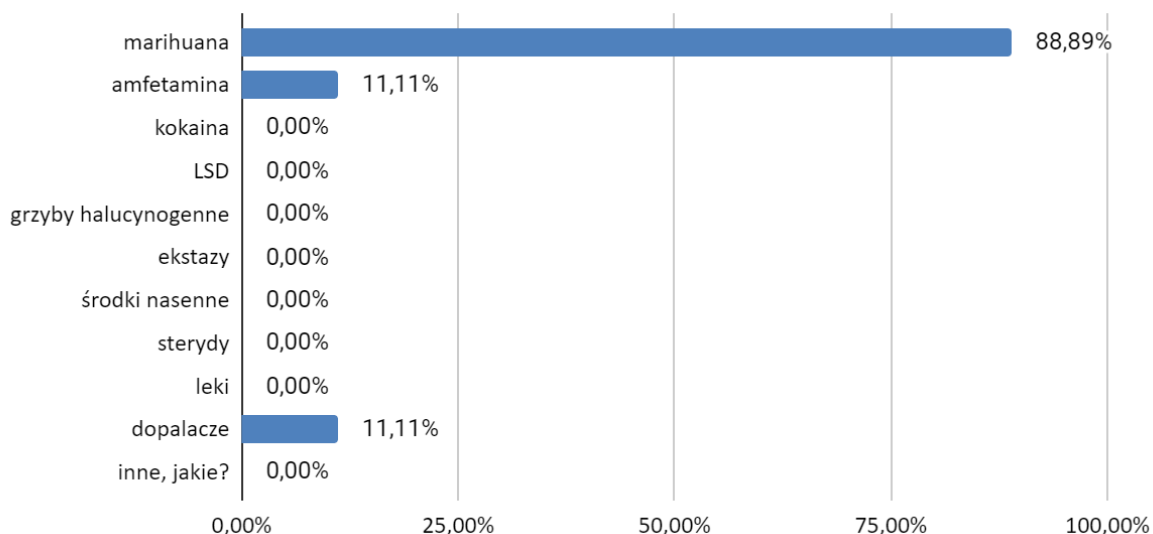
Wyk. 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Na kolejne dwa pytania dotyczące sięgania po narkotyki odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kiedykolwiek kontakt z narkotykami.

Mieszkańcy, którzy mieli kontakt z narkotykami przyznali, iż zażywali marihuanę (88,89%), amfetaminę (11,11%) i dopalacze (11,11%).

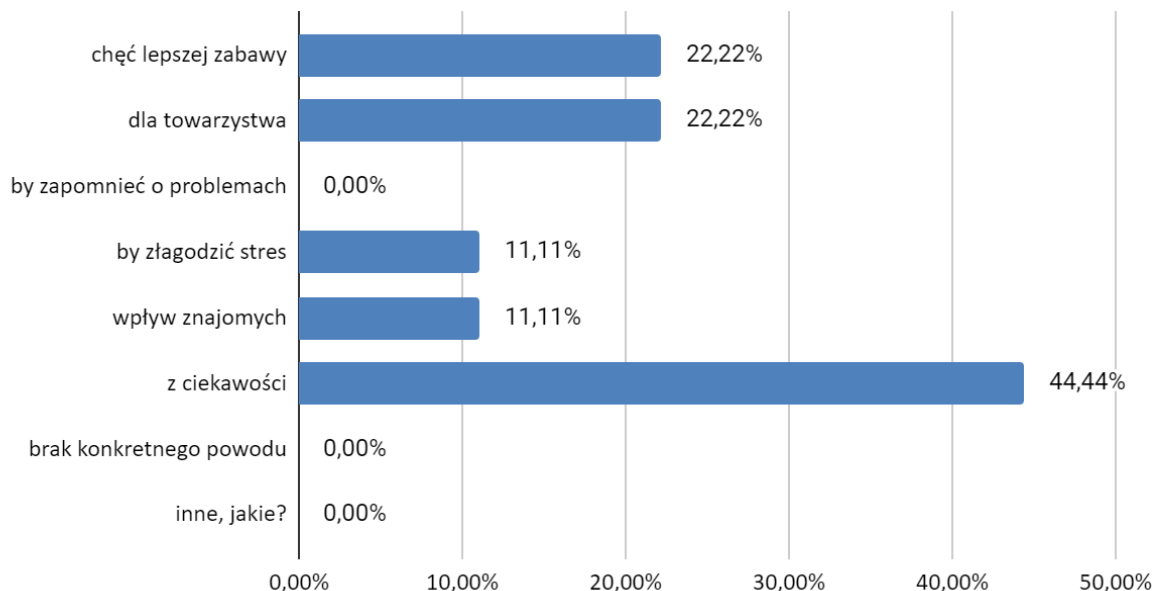
Wyk. 26. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Głównymi powodami sięgania po substancje psychoaktywne przez dorosłych mieszkańców gminy były: ciekawość (44,44%), chęć lepszej zabawy (22,22%) oraz dla towarzystwa (22,22%).

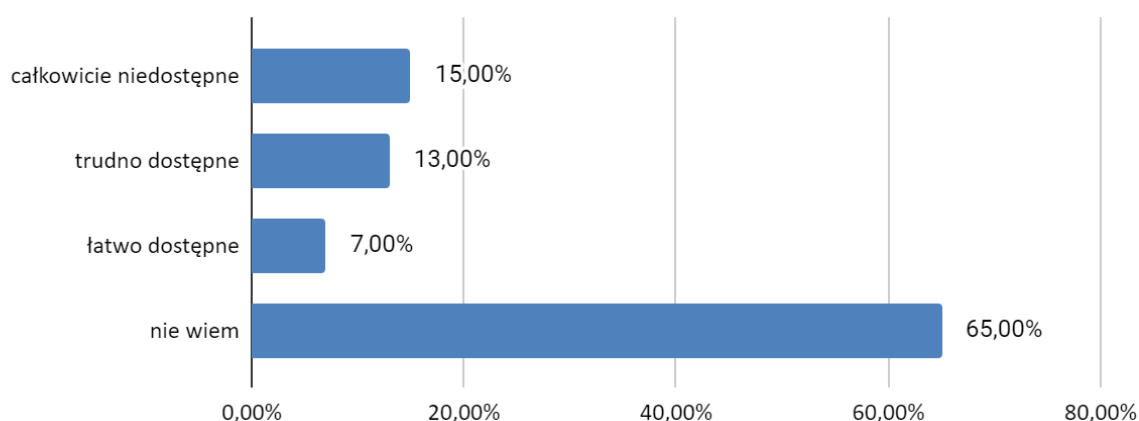
Wyk. 27. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

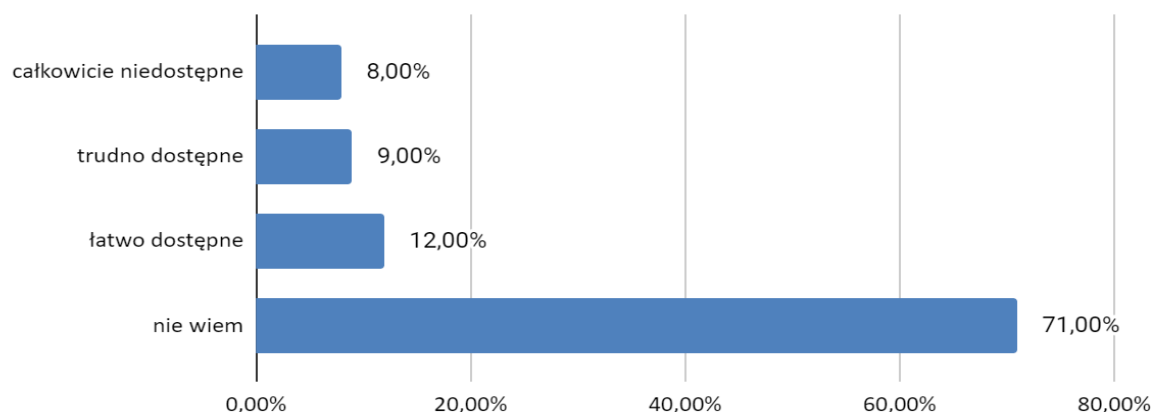
Na kolejne pytanie dotyczące możliwości pozyskania narkotyków na terenie zamieszkiwanej Gminy Jeziora Wielkie odpowiedzi udzielali wszyscy mieszkańcy. Większość respondentów odpowiedziało, że nie wie czy istnieje możliwość zakupu narkotyków na terenie gminy – 65,00%. 7,00% badanych podaje, że są łatwo dostępne, a zdaniem 13,00% są one trudno dostępne. Dla 15,00% badanych narkotyki są całkowicie niedostępne.

Wyk. 28. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

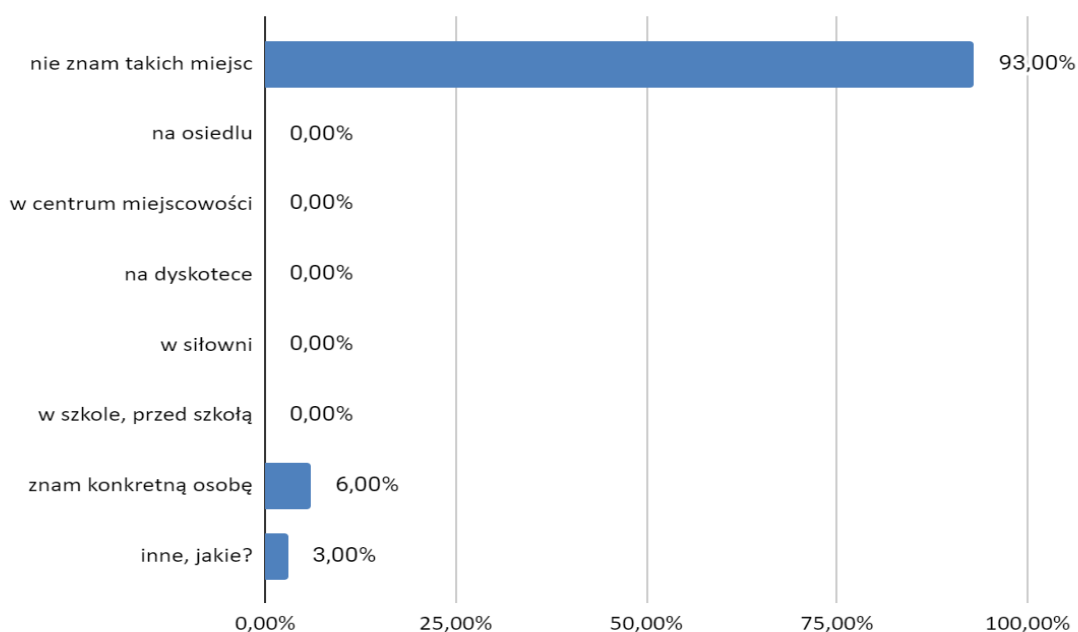
Ankietowani pytani o możliwość pozyskania dopalaczy na terenie miejsca zamieszkania, mieli ocenić czy istnieją trudności w ich zdobyciu. 8,00% badanych twierdzi, że pozyskanie dopalaczy jest całkowicie niedostępne. Trudno dostępne są w opinii 9,00% respondentów, a według 12,00% są łatwo dostępne. 71,00% badanej społeczności nie potrafiło ocenić, czy można pozyskać dopalacze w miejscu ich zamieszkania.

Wyk. 29. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

W odniesieniu do wcześniejszych pytań, poproszono mieszkańców o wskazanie, gdzie w gminie mogą nabyć narkotyki lub dopalacze. 93,00% badanych odpowiedziało, że nie zna takich miejsc. Wynikać to może z obawy o poniesienie konsekwencji prawnych przez siebie, bądź z obawy przed osobami rozprawdzającymi substancje psychoaktywne. Pozostali mieszkańcy przyznali, że znają konkretną osobę, u której można zakupić narkotyki bądź dopalacze – 6,00%. 3,00% respondentów wskazało odpowiedź “inne, jakie?”, podając Łódź.

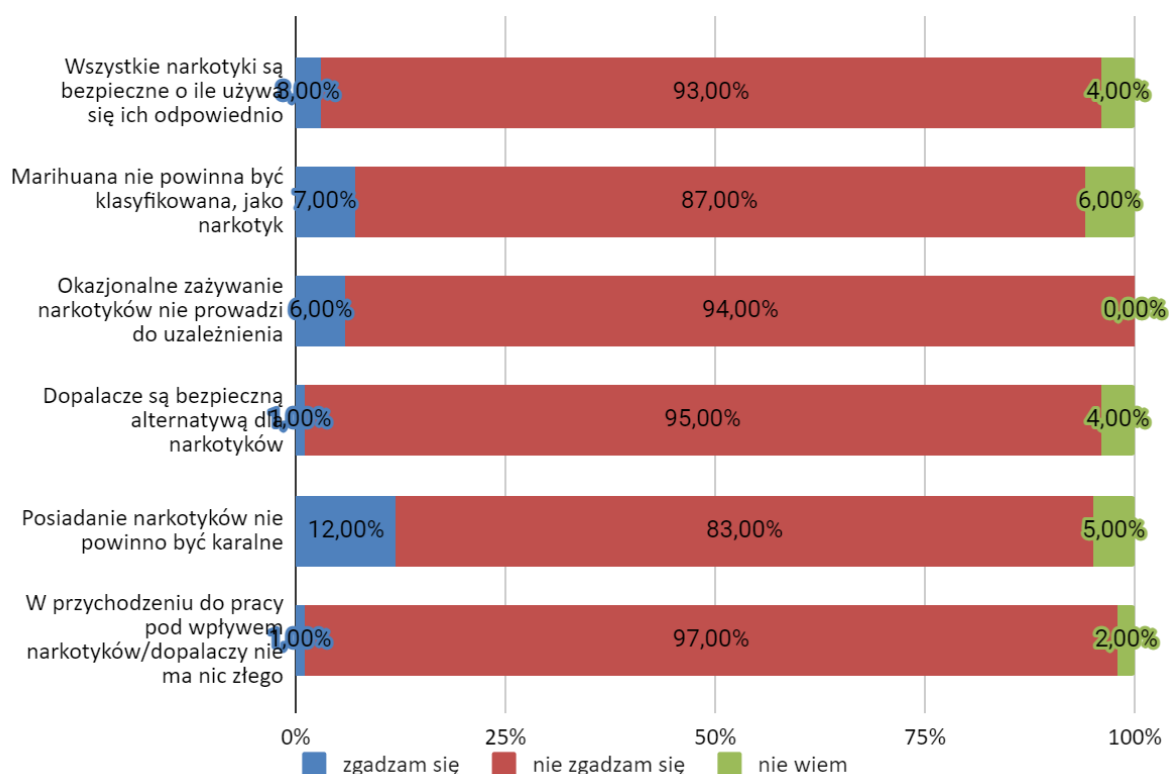
Wyk. 30. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100

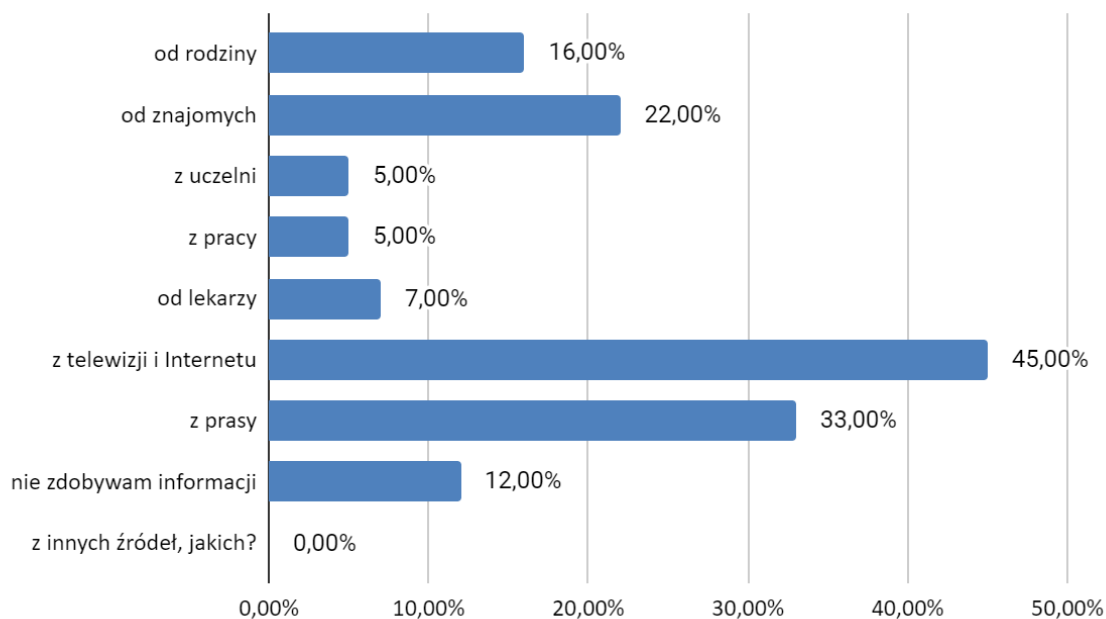
Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy i poglądów ankietowanych na temat substancji psychoaktywnych. 3,00% ankietowanych twierdzi, że wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio, zaś 93,00% osób nie zgodziło się z tą opinią, a 4,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 7,00% mieszkańców twierdzi, że marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk, natomiast 87,00% badanych uważa, że marihuana powinna być zaliczana do narkotyków, natomiast 6,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Ze stwierdzeniem „Okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia” zgodziło się 6,00% osób, a 94,00% nie zgodziło się z tą opinią. 95,00% ankietowanych uważa, że dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków. 4,00% osób nie potrafiło odnieść się do tego stwierdzenia. 1,00% badanych sądzi, że dopalacze są bezpieczniejszą formą narkotyków. 12,00% badanych twierdzi, iż posiadanie narkotyków nie powinno być karalne, zaś 83,00% osób uważa, że należy karać za posiadanie narkotyków. 5,00% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”. Według 97,00% ankietowanych mieszkańców nieodpowiednie jest przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy. 1,00% badanych uważa, że przychodzenie do pracy pod wpływem środków psychoaktywnych, to nic złego. 2,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 31. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Jak wynika z dokumentu diagnozy wiedzę dotyczącą substancji psychoaktywnych ankietowani mieszkańcy czerpią głównie z nowych mediów, tj. telewizji i Internetu – takiej odpowiedzi udzieliło 45,00% badanych. 33,00% respondentów czerpie wiedzę z prasy, zaś 12,00% respondentów nie szuka i nie zdobywa wiedzy na ten temat.

Wyk. 32. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

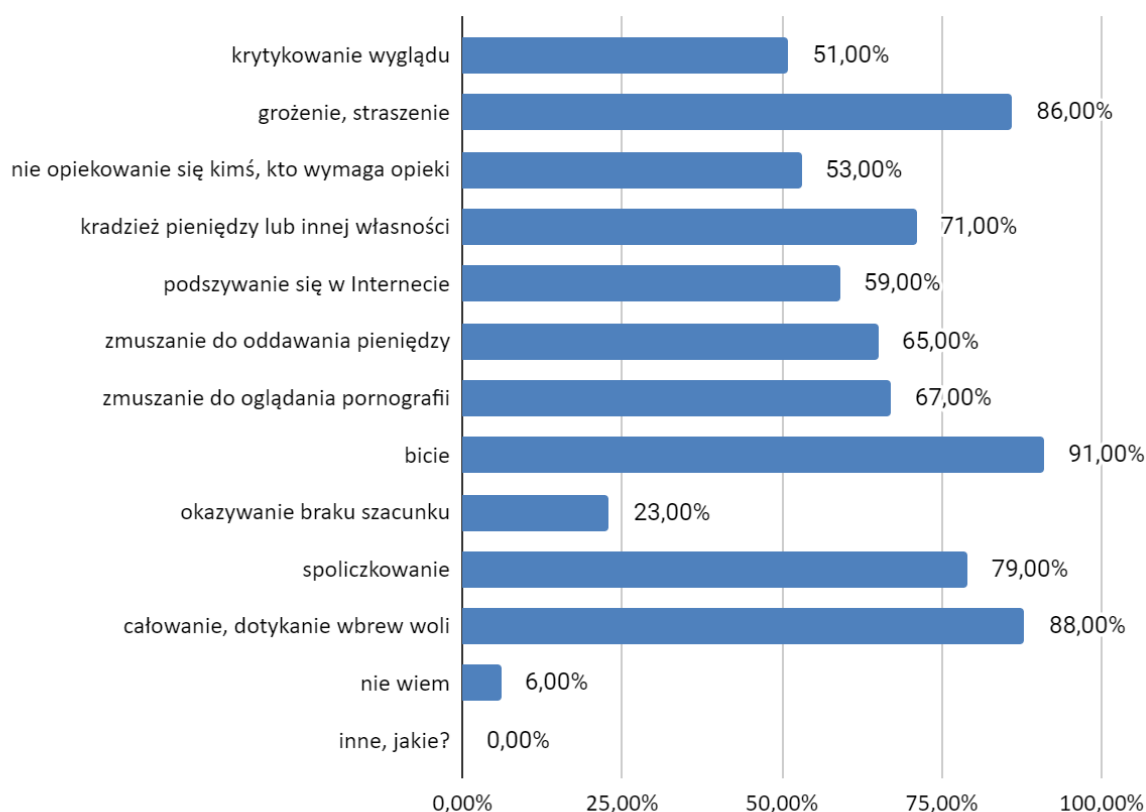

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w niniejszej diagnozie. Ma ono na celu nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Pierwsze pytanie w niniejszym podrozdziale miało na celu sprawdzenie, czy mieszkańcy potrafią zaklasyfikować określone sytuacje jako zachowania przemocowe. Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (91,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (88,00%) czy grożenie, straszenie (86,00%).

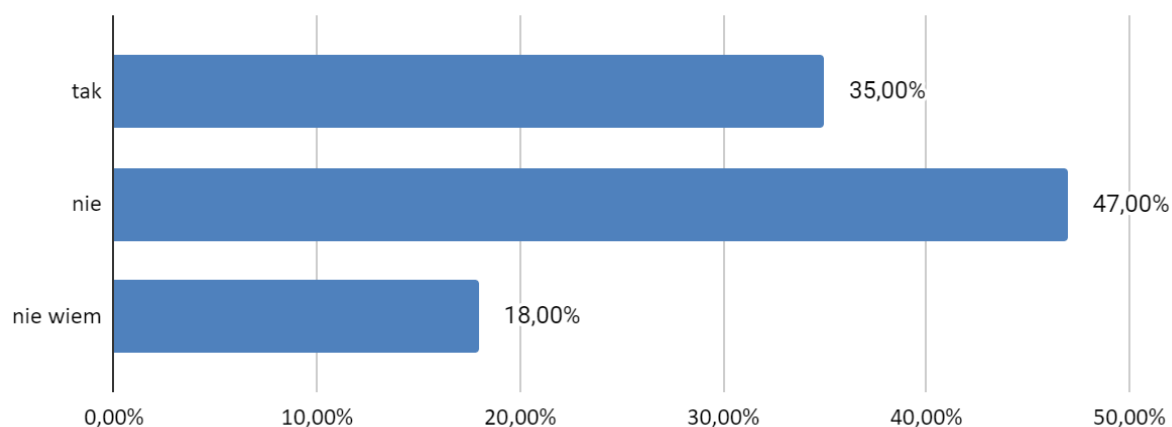
Wyk. 33. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

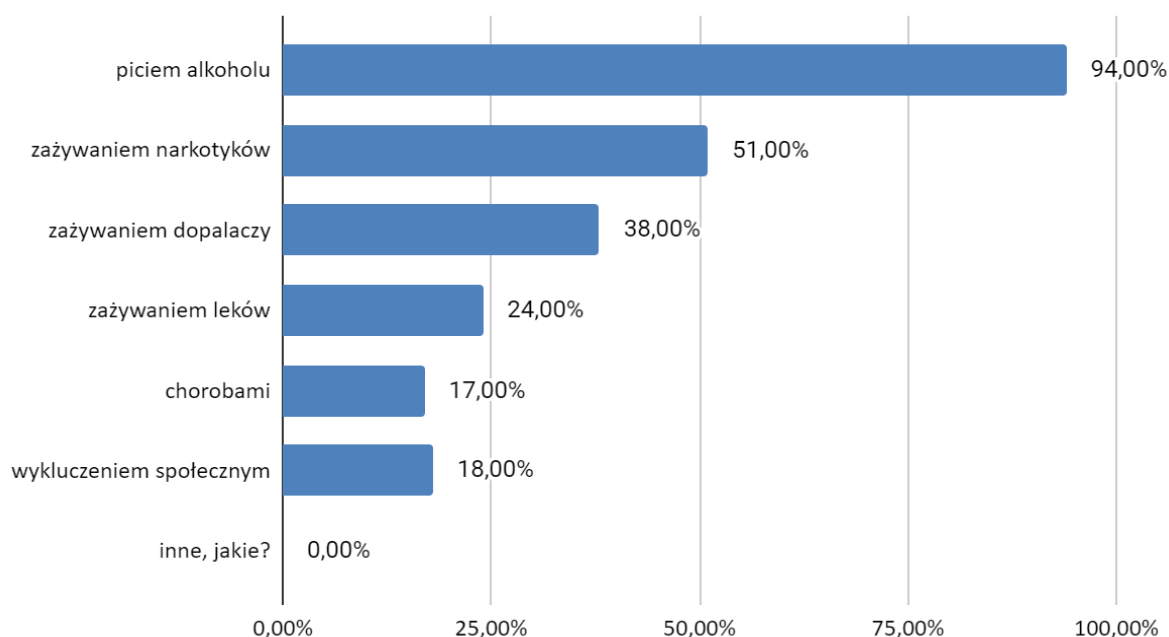
Warto zwrócić uwagę, że 35,00% badanych zna osobę w swoim otoczeniu doświadczającą przemocy w domu. 47,00% ankietowanych nie zna takich osób, natomiast 18,00% nie posiada wiedzy na ten temat.

Wyk. 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Większość badanych twierdzi, że problem przemocy związany jest z nadużywaniem alkoholu – 94,00%. 51,00% ankietowanych stosowanie przemocy wiąże z zażywaniem narkotyków czy z zażywaniem dopalaczy (38,00%). Pozostali przyznają, że w ich opinii problem przemocy domowej związany jest z zażywaniem leków (24,00%), chorobami (17,00%) czy wykluczeniem społecznym (18,00%).

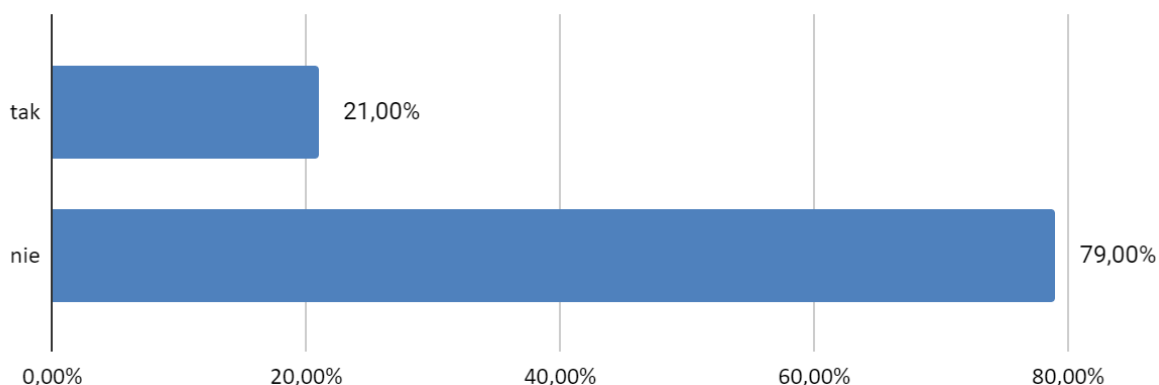
Wyk. 35. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia. Badani mieszkańcy Gminy Jeziora Wielkie zostali zapytani, czy zdarzyło się im doświadczyć przemocy. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 21,00% ankietowanych, natomiast większość - 79,00% nie ma takich doświadczeń.

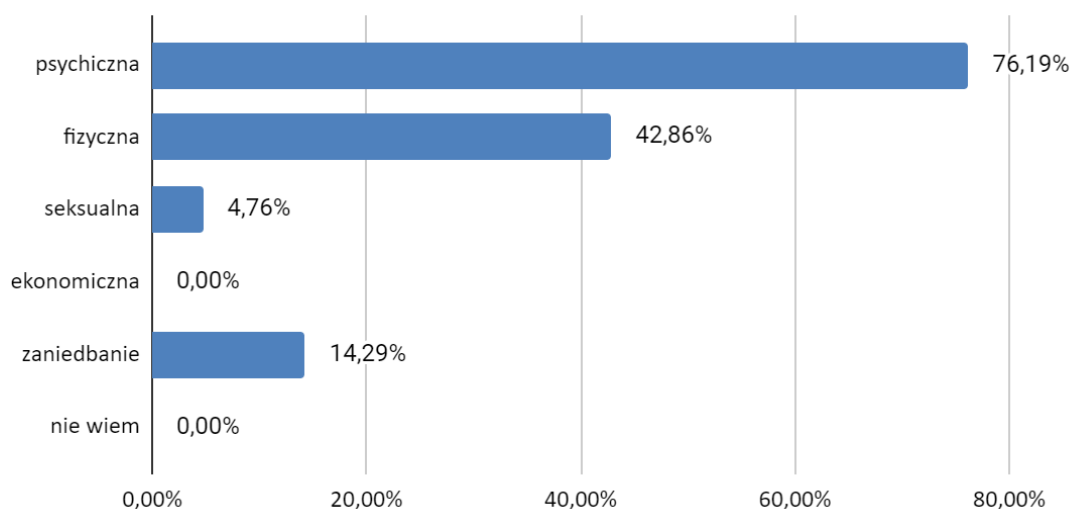
Wyk. 36. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Osoby, które doświadczyły przemocy, przyznały że była to przemoc psychiczna – 76,19% i fizyczna – 42,86%. 4,76% badanych doświadczyło przemocy seksualnej, a 14,29% przemocy przez zaniedbanie.

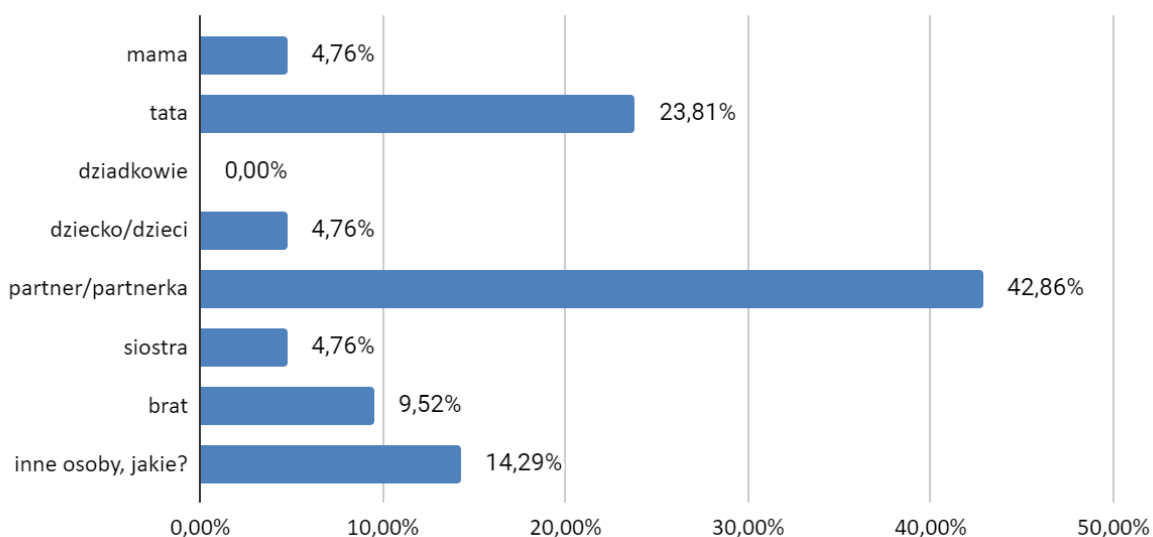
Wyk. 37. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Osoby, które doznały przemocy twierdzą, że sprawcą byli przede wszystkim: partner/partnerka – 42,86% oraz tata - 23,81%. Inne osoby stosowały przemoc w stosunku do 14,29% ankietowanych. Jednak badani nie wskazali konkretnych osób.

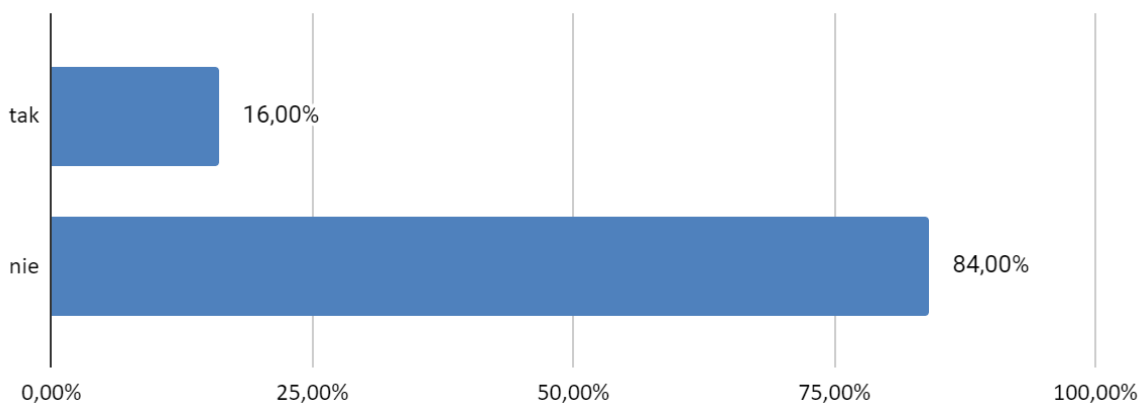
Wyk. 38. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy mieszkańcy. Respondentów zapytano, czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, gdzie zastosowali zachowania przemocowe wobec drugiej osoby. Odpowiedzi przeczącej udzieliło 84,00% badanych. Pozostali, 16,00% badanych, odpowiedziało twierdząco.

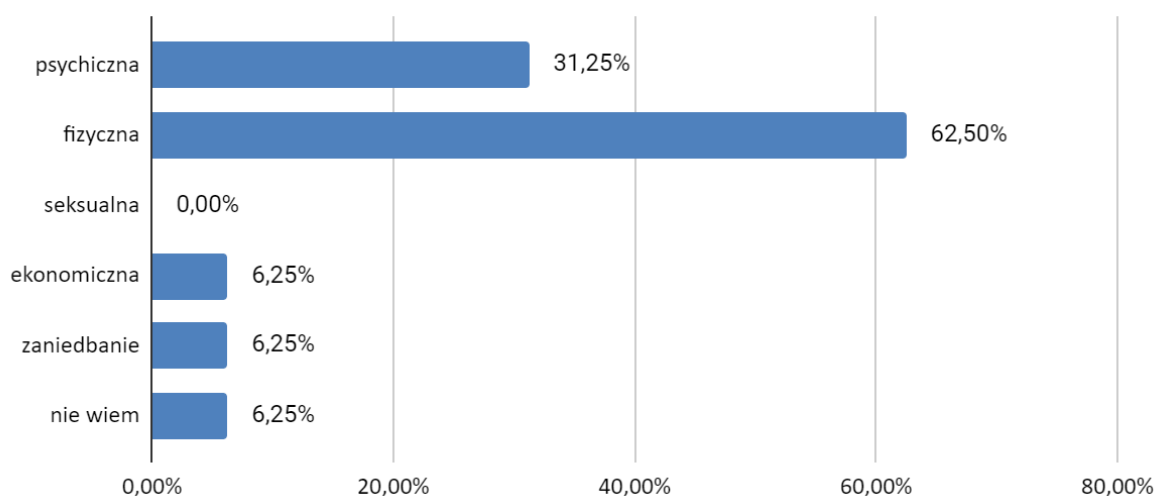
Wyk. 39. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Na kolejne trzy pytania, dotyczące stosowania przemocy wobec drugiej osoby, odpowiedź mogli udzielić tylko badani, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, iż zastosowali zachowania przemocowe.

Respondenci, którzy stosowali przemoc wobec drugiej osoby zadeklarowali, iż przemoc jakiej dokonali to fizyczna (62,50%), psychiczna (31,25%), ekonomiczna (6,25%), przez zaniedbanie (6,25%). Część ankietowanych miała trudność w udzieleniu odpowiedzi (6,25%).

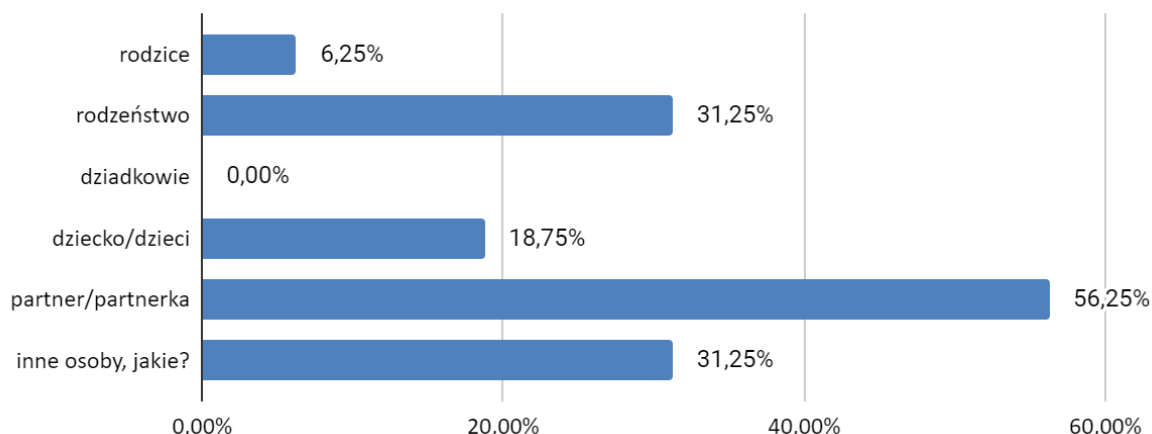
Wyk. 40. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, w stosunku do kogo zastosowali zachowania przemocowe. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 56,25% mieszkańców zastosowało zachowania przemocowe wobec partnera/partnerki, 31,25% wobec rodzeństwa. Część ankietowanych (31,25%) udzieliło odpowiedzi “inne osoby”, wskazując obce osoby oraz obronę konieczną.

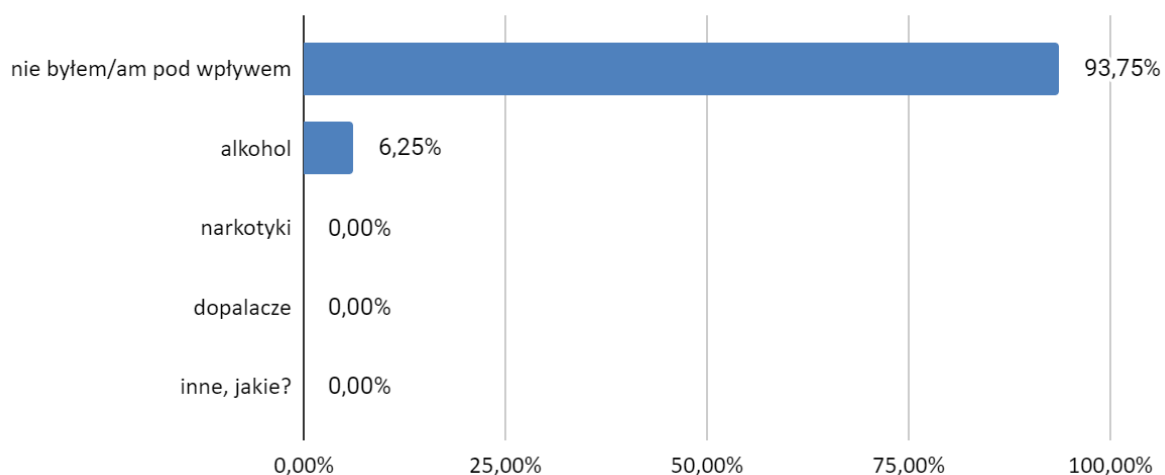
Wyk. 41. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

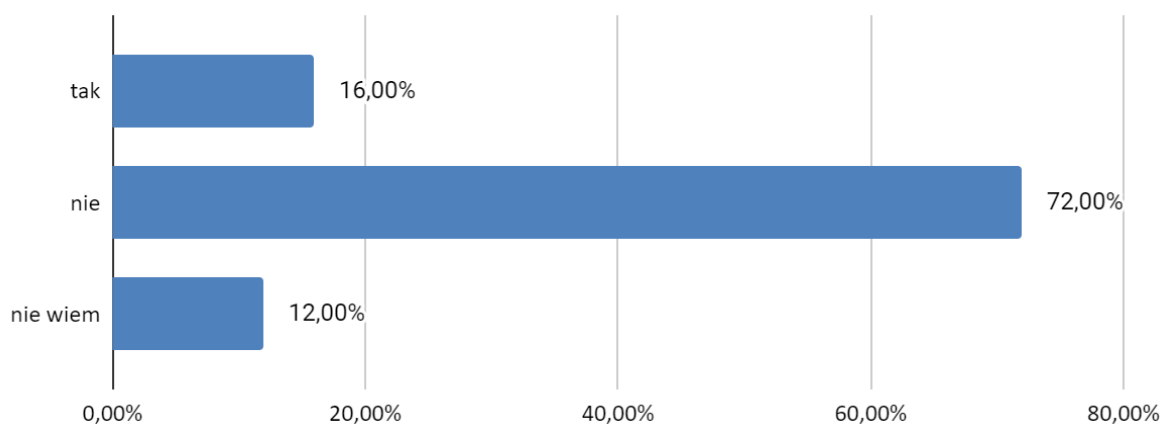
W odniesieniu do wcześniejszych pytań, poproszono respondentów o udzielenie odpowiedzi, czy stosując przemoc, byli pod wpływem środków psychoaktywnych. 93,75% badanych wskazało, iż nie byli oni pod wpływem środków psychoaktywnych, w czasie gdy stosowali przemoc. Natomiast 6,25% ankietowanych przyznaje, że byli pod wpływem alkoholu.

Wyk. 42. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

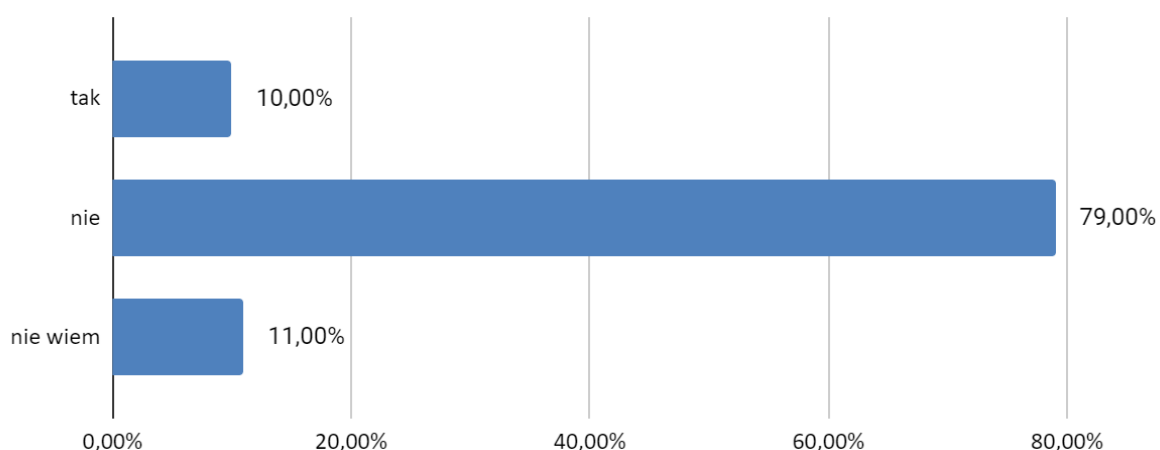
Na poniższe pytanie odpowiadali wszyscy mieszkańcy. Wśród ankietowanych, 16,00% badanej społeczności twierdzi, że stosowanie przemocy można usprawiedliwić, natomiast 72,00% jest zdania, iż nie ma wytłumaczenia dla zachowań przemocowych. 12,00% ankietowanych nie wypowiedziało się jednoznacznie na ten temat.

Wyk. 43. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

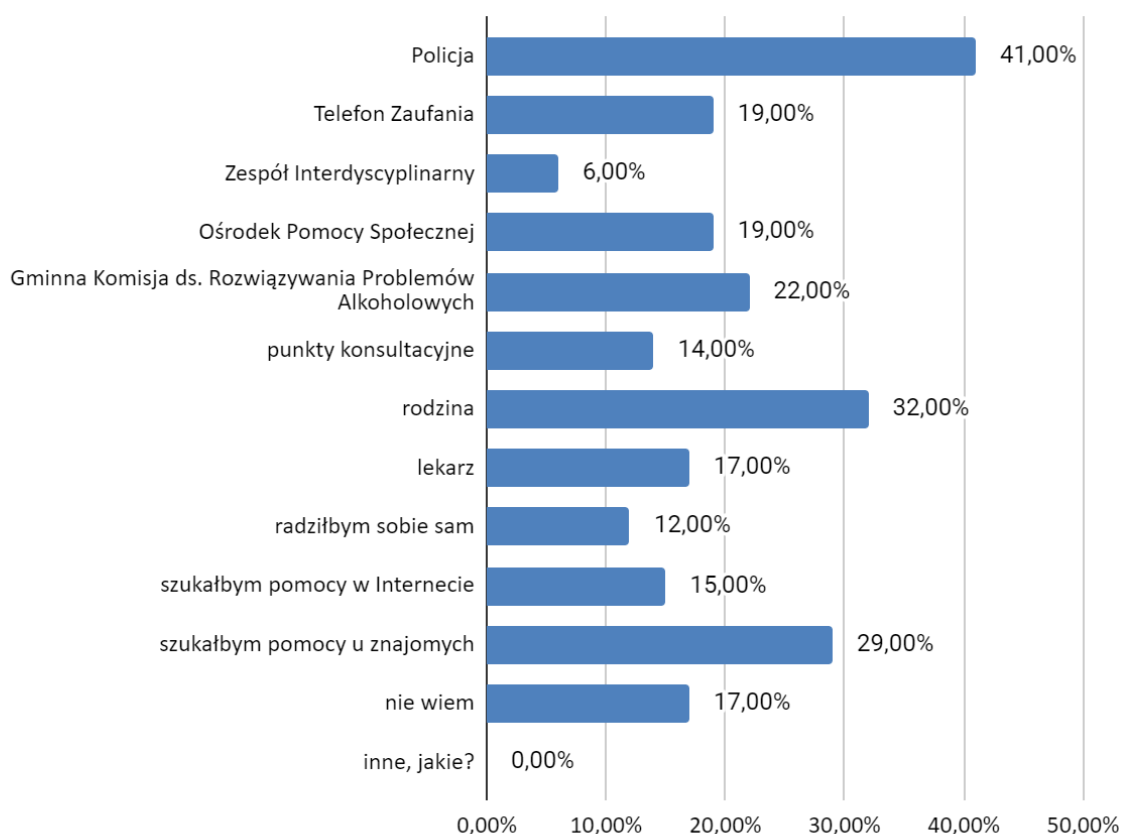
Większość badanych – 79,00% uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dziecka nie jest dobrą metodą wychowawczą, co potwierdzają liczne badania naukowe, które wskazują, że skutkiem tego jest obniżenie więzi emocjonalnej między dzieckiem, a rodzicem. 11,00% mieszkańców nie ma zdania na ten temat. Natomiast, aż 10,00% osób przyznaje, że ich zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Wyk. 44. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

W razie problemu przemocy bądź uzależnień w rodzinie dorośli mieszkańcy w większości zwróciliby się z prośbą o pomoc na Policję – 41,00%, do rodziny - 32,00% oraz szukaliby pomocy u znajomych - 29,00%. Natomiast 17,00% respondentów nie wie, gdzie można zwrócić się o pomoc.

Wyk. 45. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100*

POSTRZEGANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW

Diagnoza została poszerzona o pytania dotyczące postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców. Najpierw dowiedzmy się jednak co to jest właściwie termin „społeczność”. Według definicji K.A. Wojtaszczyk, społecznością nazywamy zbiorowość, w której więzi i stosunki społeczne, tworzą w miarę uporządkowany i kompletny układ. Możemy mówić o kilku rodzajach społeczności:

- lokalnej (obejmującej wszystkich, którzy mieszkają na określonym terenie (np. w mieście, na wsi, dzielnicy),
- regionalnej (obejmującej ludzi mieszkających w pewnym rejonie administracyjnym np. gminie, województwie, powiecie),
- państwowej (obejmującej wszystkich ludzi, którzy mieszkają na terytorium i w granicach jednego państwa),
- światowej (obejmującej ludzi z różnych rejonów świata, którzy jednak posiadają wspólne interesy np. z dziedziny ekonomii, czy gospodarki¹³).

Trzeba wspomnieć również o zjawisku jakim jest problem społeczny. Jest to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problem społeczny możemy rozpatrywać w dwóch znaczeniach:

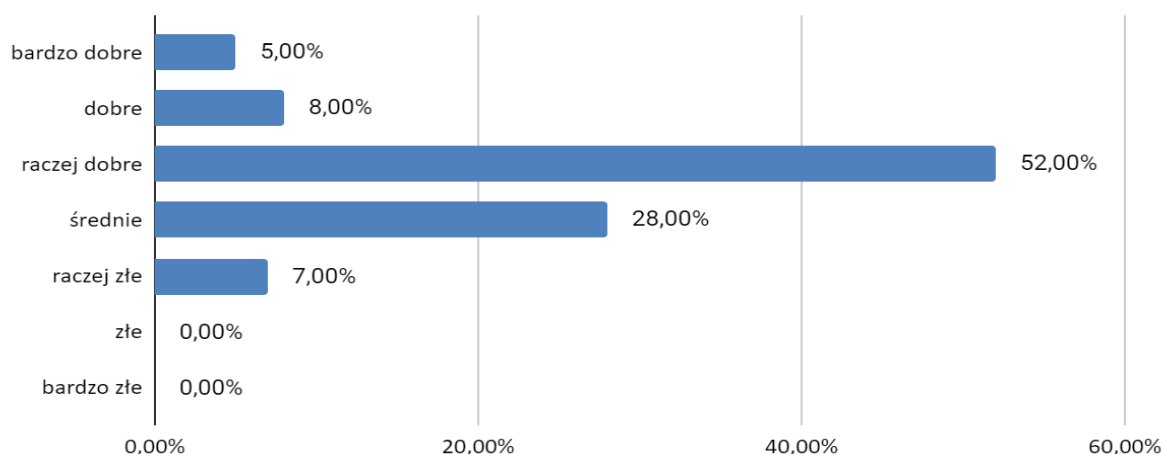
- znaczenie szerokie – stosuje się go, gdy chcemy opisać zjawiska, które są lub mogą w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania socjologii lub innych nauk społecznych;
- znaczenie węższe – czyli problemy, które powstały w wyniku zjawisk, jakie są nie tylko przedmiotem refleksji uczonych, ale i przedmiotem ogólnego zainteresowania ludzi danego społeczeństwa; są to problemy niezgodne z normami przyjętymi przez ogół oraz takie, których pokonanie możliwe jest wspólnymi siłami¹⁴.

Pierwsze pytanie, które dotyczyło problemów społecznych w Gminie Jeziora Wielkie dotyczyło oceny aktualnych warunków życia w gminie przez osoby ją zamieszkujące. Ankietowani w większości przyznawali, iż są one raczej dobre – takiej odpowiedzi udzieliło 52,00% osób. 8,00% badanych wskazało odpowiedź dobre, 5,00% przyznało, że aktualne warunki życia mieszkańców gminy są bardzo dobre, a 28,00% ocenia jako średnie. Kolejno 7,00% osób twierdzi, iż są raczej złe.

¹³ Wojtaszczyk K.A (1997), „Wiedza o społeczeństwie”, Warszawa.

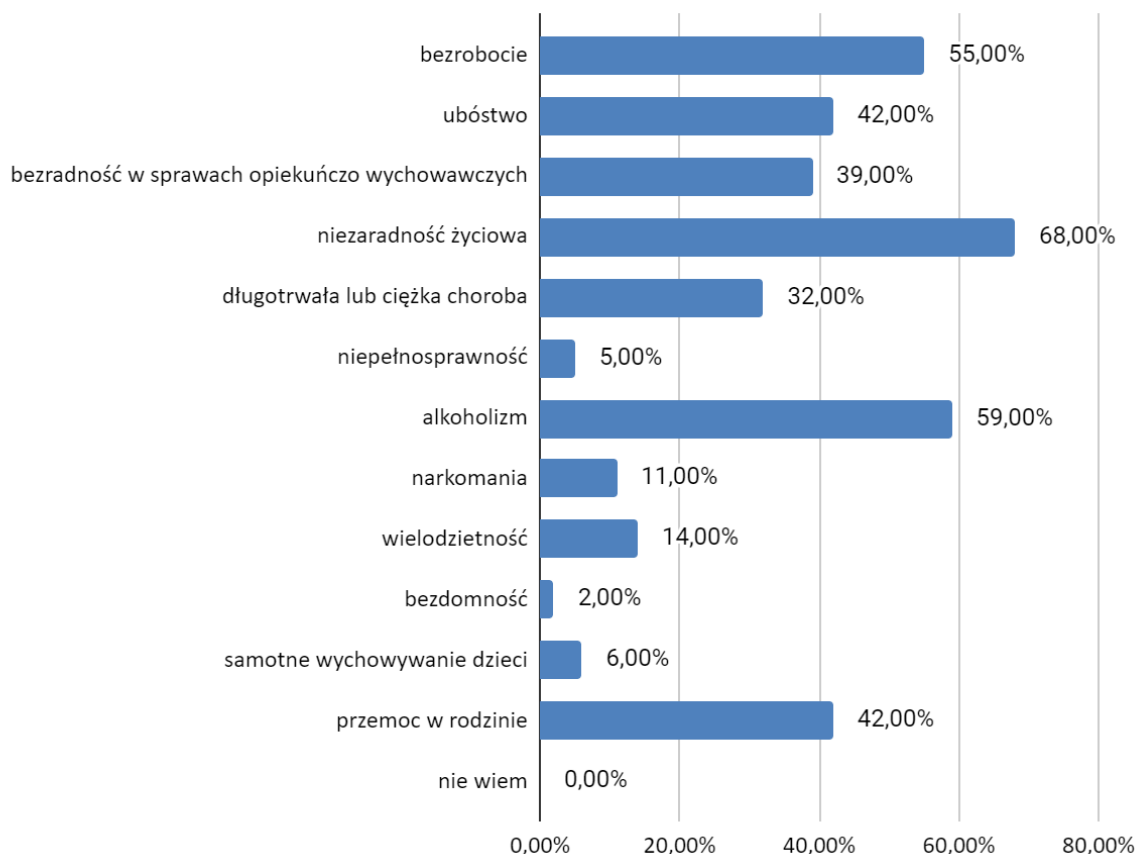
¹⁴ Sztumski J. (2010), Wstęp do metod i technik badań społecznych, „Śląsk”, Katowice.

Wyk. 46. Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Większość mieszkańców, jako przyczynę wskazało niezaradność życiową (68,00%), alkoholizm (59,00%) oraz bezrobocie (55,00%). Natomiast po 42,00% ankietowanych wskazało ubóstwo oraz przemoc w rodzinie.

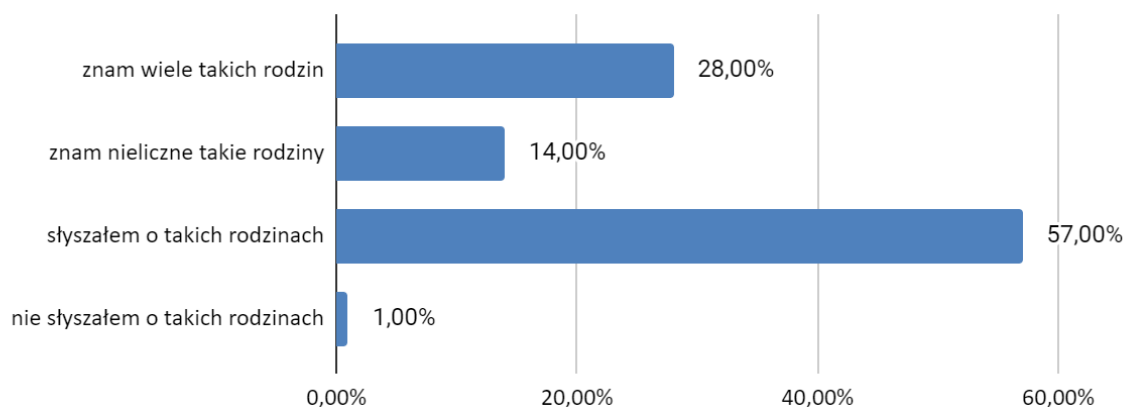
Wyk. 47. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

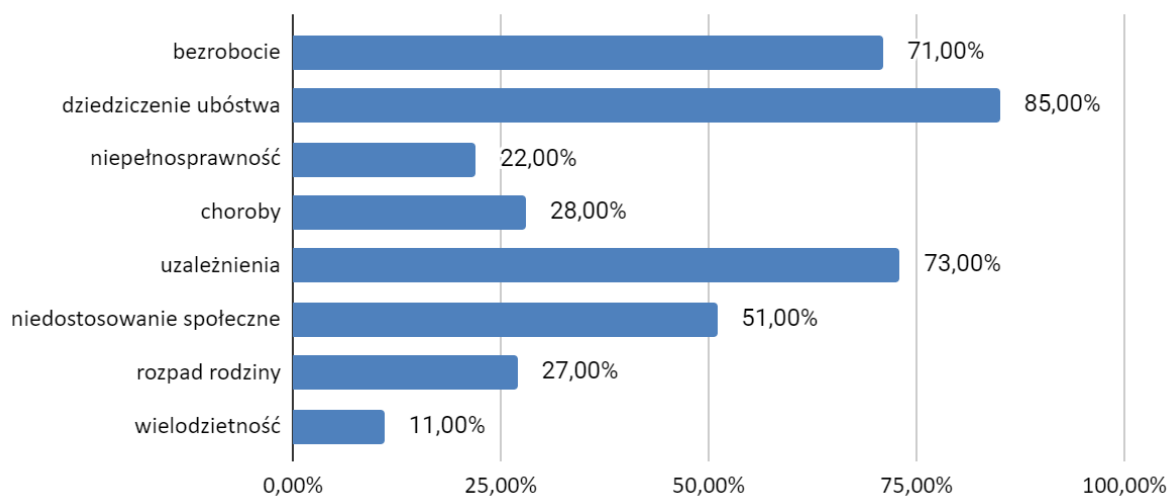
Poniższe pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w gminie. Łącznie 99,00% ankietowanych przyznało, że zna lub słyszało o takich rodzinach. Wiele takich rodzin zna 28,00% badanych, 14,00% mieszkańców przyznaje, że zna nieliczne takie rodziny, zaś 57,00% deklaruje, iż słyszało o takich rodzinach. Pozostali mieszkańcy (1,00%) nie spotkali się z problemem ubóstwa w innych rodzinach na terenie gminy.

Wyk. 48. Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich?

Zdaniem ankietowanych mieszkańców Gminy Jeziora Wielkie głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są m.in.: dziedziczenie ubóstwa (85,00%), uzależnienia (73,00%), bezrobocie (71,00%), czy też niedostosowanie społeczne (51,00%).

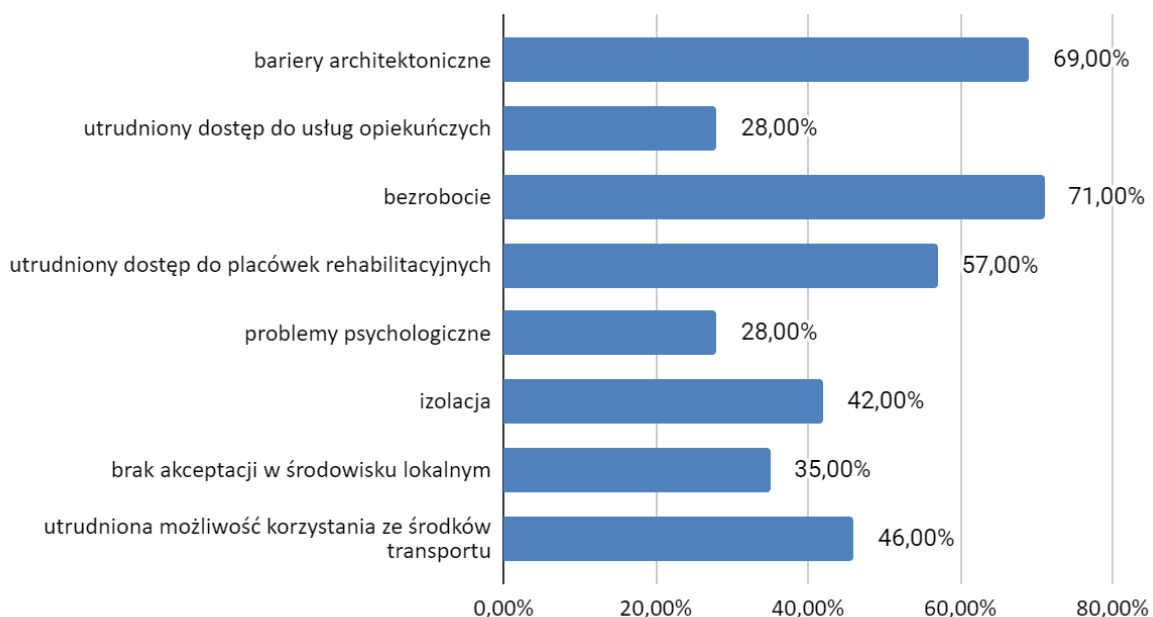
Wyk. 49. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejno mieszkańcy określali, z jakimi problemami społecznymi najczęściej mogą spotykać się osoby niepełnosprawne w gminie. W opinii mieszkańców najczęściej były wskazywane: bezrobocie (71,00%), bariery architektoniczne (69,00%) oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (57,00%).

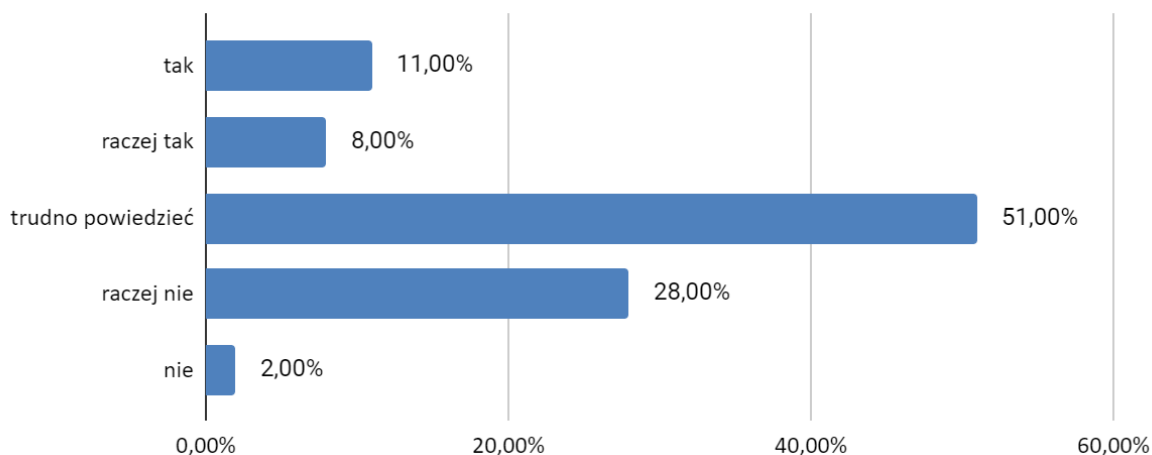
Wyk. 50. Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

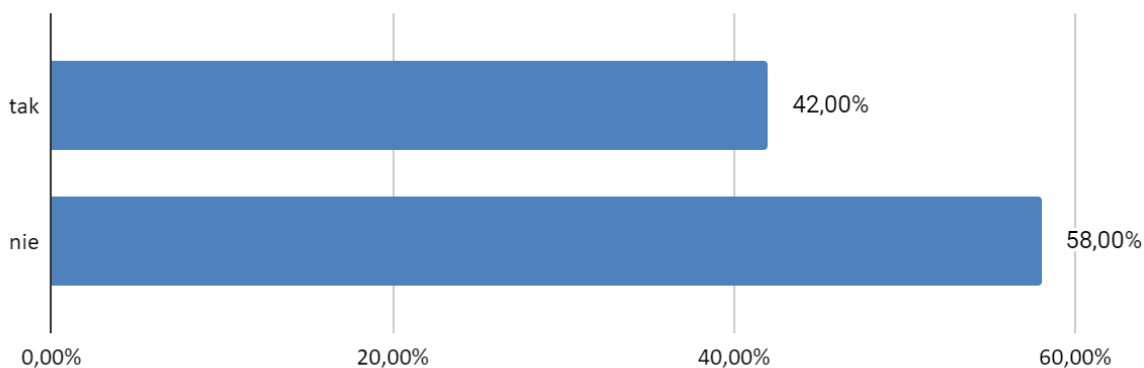
Ponadto, 8,00% osób uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca, a 11,00% osób uważa, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło się 28,00% mieszkańców, którzy uważają, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 2,00% osób jest ona niewystarczająca. Pozostałym mieszkańcom (51,00%), trudno udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie.

Wyk. 51. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

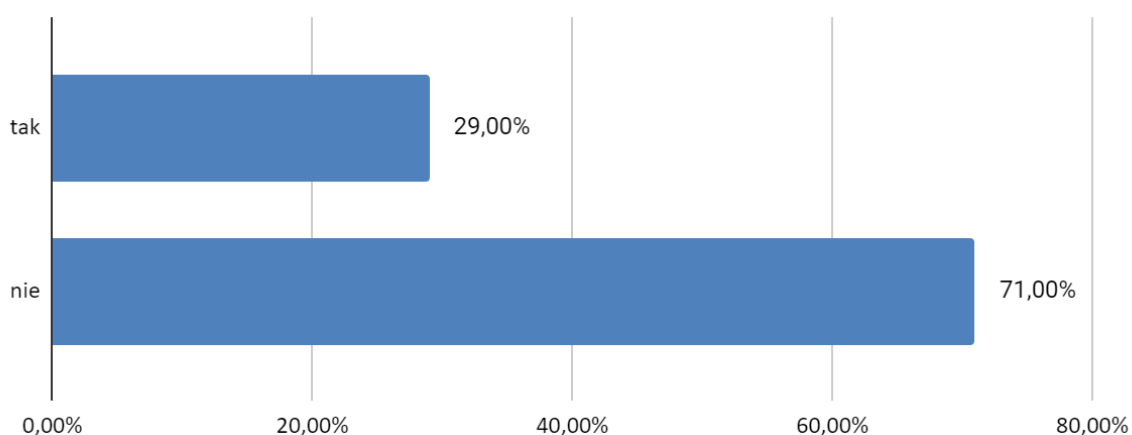
Następnie 42,00% ankietowanych mieszkańców przyznało, że w skład ich rodziny wchodzi osoba przewlekle chora. Natomiast 58,00% respondentów zadeklarowało, iż nie ma w ich rodzinie osoby długotrwale chorej.

Wyk. 52. Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

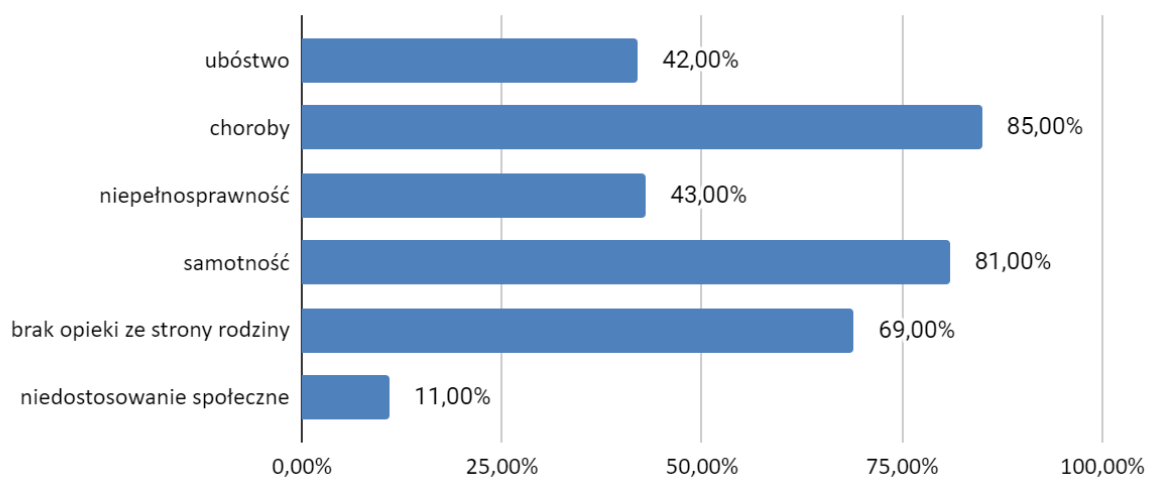
29,00% respondentów uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w gminie jest wystarczający, zaś 71,00% badanych wskazało, iż jest on niewystarczający.

Wyk. 53. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. Ankietowani wskazywali najczęściej na: choroby (85,00%), samotność (81,00%), a także brak opieki ze strony rodziny (69,00%).

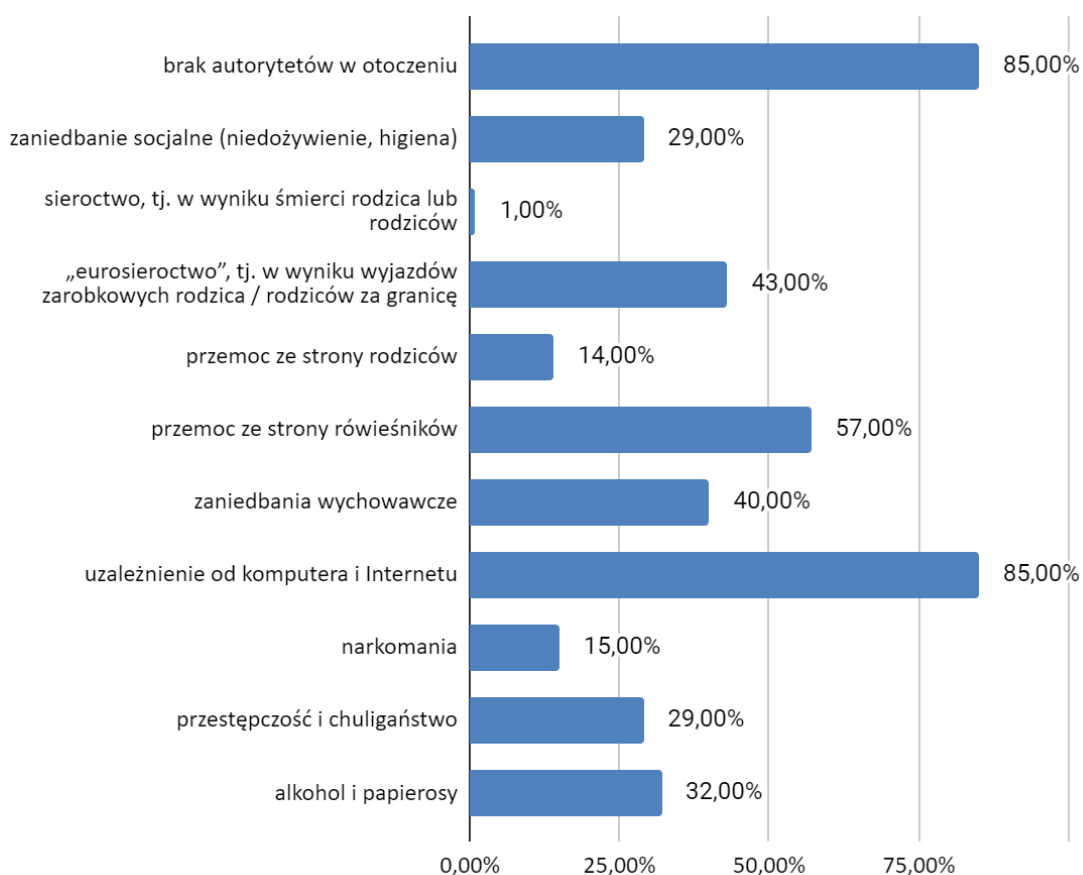
Wyk. 54. Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, jakie dostrzegają negatywne zjawiska, które odnoszą się do dzieci i młodzieży. Najwięcej badanych wymieniło uzależnienie od komputera i Internetu (85,00%) oraz brak autorytetów w otoczeniu (85,00%), a także przemoc ze strony rówieśników (57,00%).

Wyk. 55. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej?

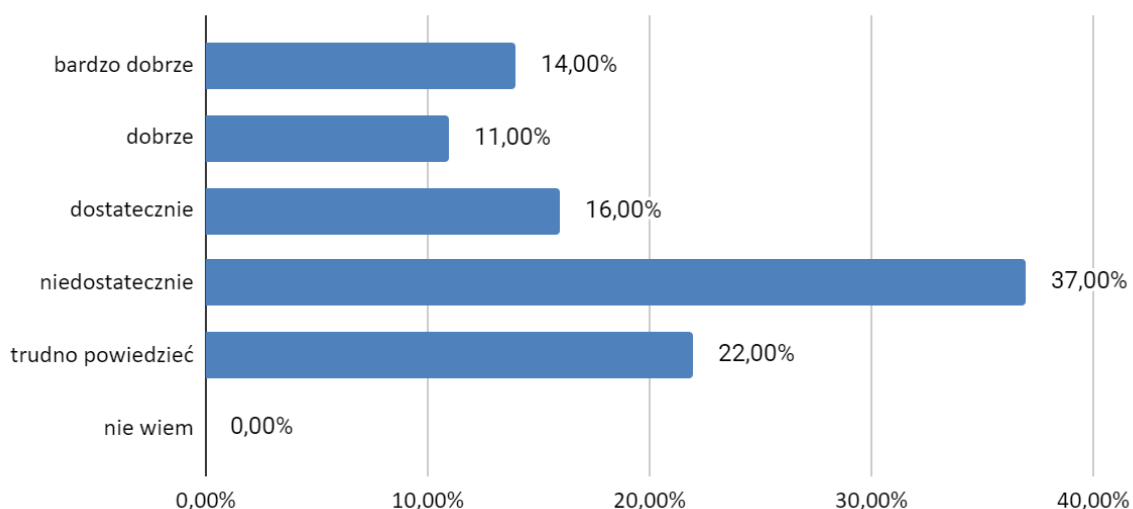

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

GMINA WOBEC PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – OPINIA MIESZKAŃCÓW

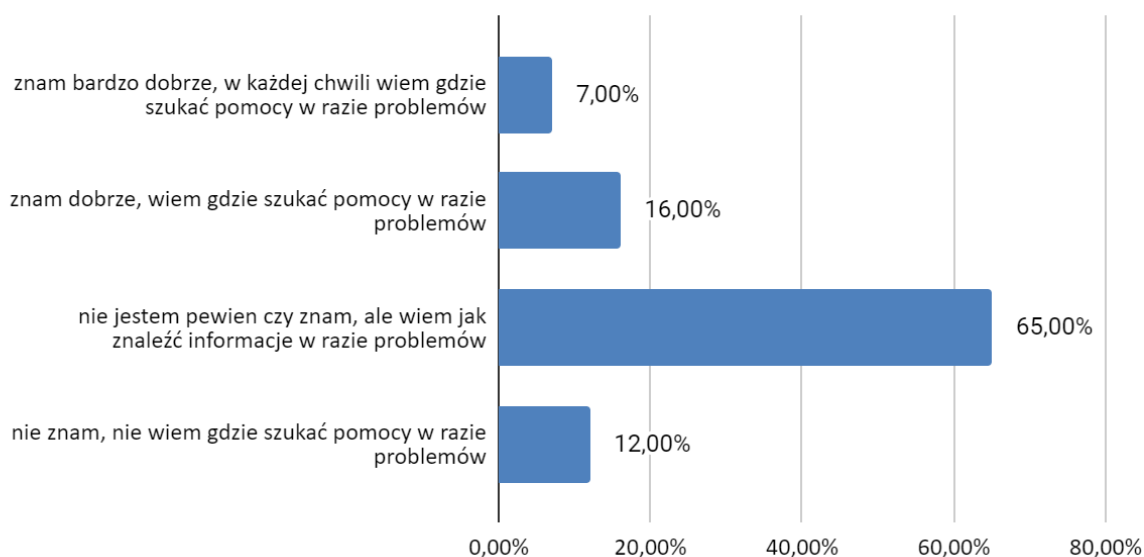
Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych. Niniejszy rozdział poświęcony będzie działaniom profilaktycznym prowadzonym przez gminę. 38,00% ankietowanych poproszonych o ocenę stopnia zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców, miało trudności w określeniu stopnia zaangażowania. 24,00% respondentów oceniło stopień zaangażowania na dobry, zaś 26,00% wskazało odpowiedź „niedostatecznie”. 3,00% mieszkańców działania podejmowane przez gminę ocenia bardzo dobrze, a 9,00% mieszkańców na dostatecznie.

Wyk. 56. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

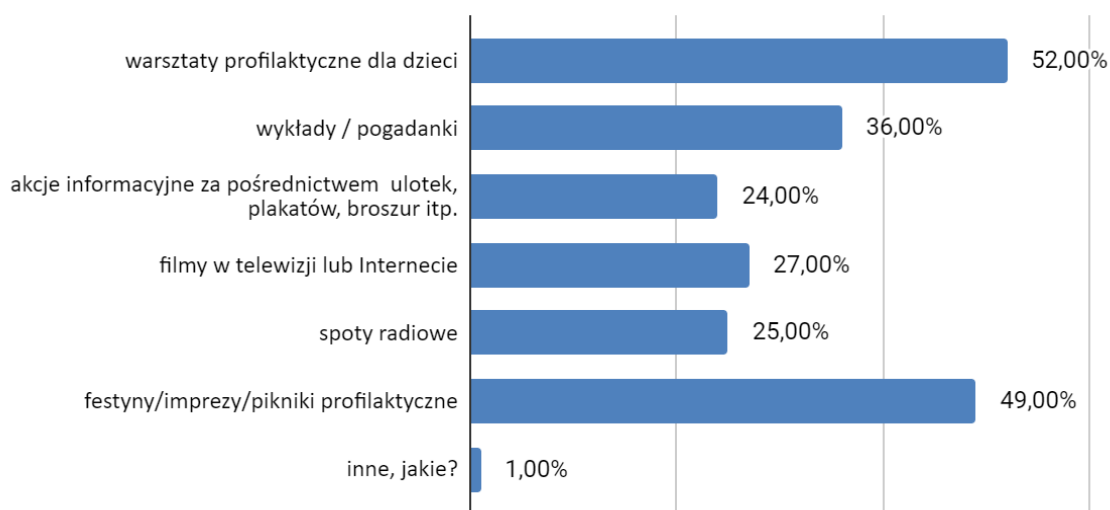
Znajomość danych kontaktowych do instytucji pomocowych wśród mieszkańców gminy przedstawia się następująco: 65,00% badanych nie jest pewna, czy zna dane, ale wie jak znaleźć informacje w razie problemów. 16,00% ankietowanych twierdzi, że zna dobrze dane kontaktowe i wie, gdzie szukać pomocy, a 7,00% zna je bardzo dobrze i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów. 12,00% respondentów nie zna i nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów.

Wyk. 57. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Zdaniem respondentów najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą następujące formy działań: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (52,00%), festyny/imprezy i pikniki profilaktyczne (49,00%), wykłady/pogadanki (36,00%), filmy w telewizji lub Internecie (27,00%), spoty radiowe (25,00%) oraz akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (24,00%).

Wyk. 58. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

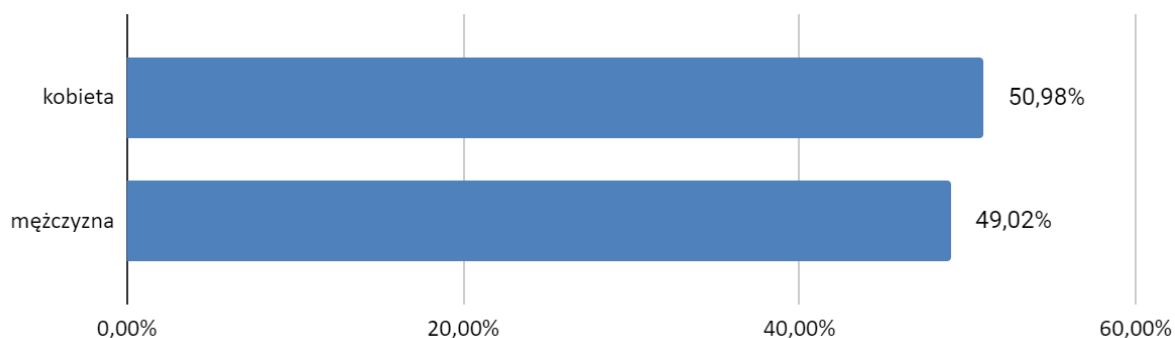
4. Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Jeziora Wielkie

Uczniowie, podobnie jak poprzednia grupa, zostali przebadani za pomocą metody ankietowej. Cały kwestionariusz składał się z pytań, w których badani poproszeni zostali o wyrażenie swoich opinii na tematy zawarte w blokach tematycznych oraz podzielenie się własnymi obserwacjami tego, co się dzieje w ich otoczeniu. Na końcu ankiety umieszczona została metryczka w celu określenia płci oraz wieku i klasy.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

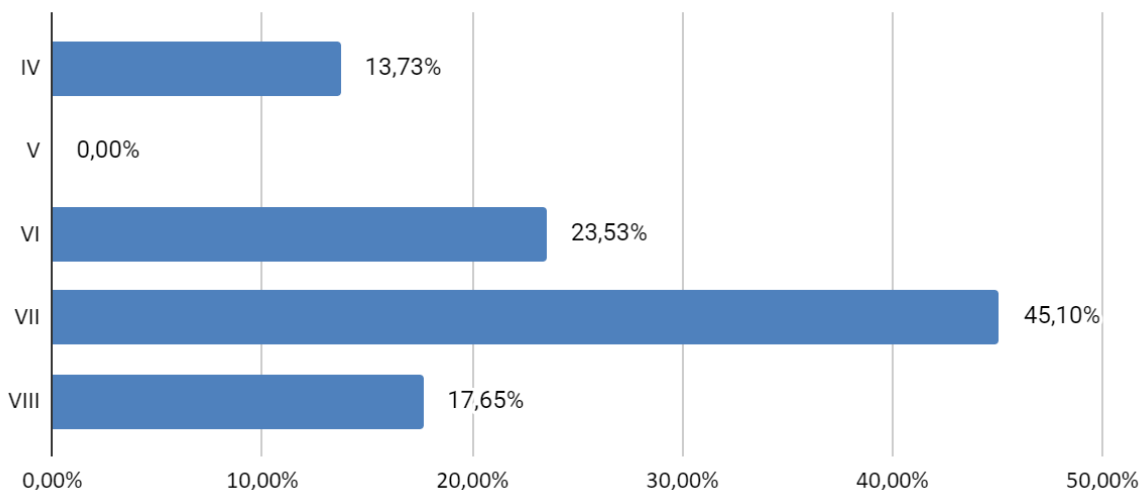
W badaniu ankietowym wśród uczniów z Gminy Jeziora Wielkie w dwóch szkołach podstawowych wzięło udział 51 uczniów szkół podstawowych, z czego 50,98% próby stanowiły dziewczynki, a 49,02% chłopcy.

Wyk. 59. Płeć

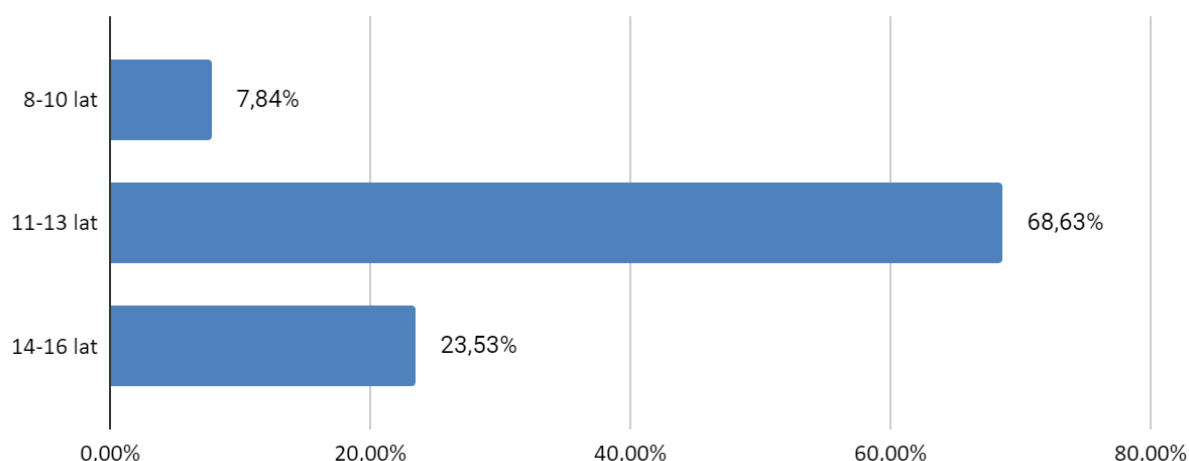
Dominującą próbę badawczą stanowili uczniowie z VII klasy (45,10%). Pozostałą część próby stanowili uczniowie z klasy VI (23,53%), z klasy VIII (17,65%) i z klasy IV (13,73%).

Wyk. 60. Klasa.

Najliczniejszą część badanych uczniów stanowiły osoby między 11, a 13 rokiem życia - 68,63%. Ankietowani w wieku 14 - 16 lat tworzyli grupę 23,53%, zaś w wieku 8 - 10 grupę 7,84%.

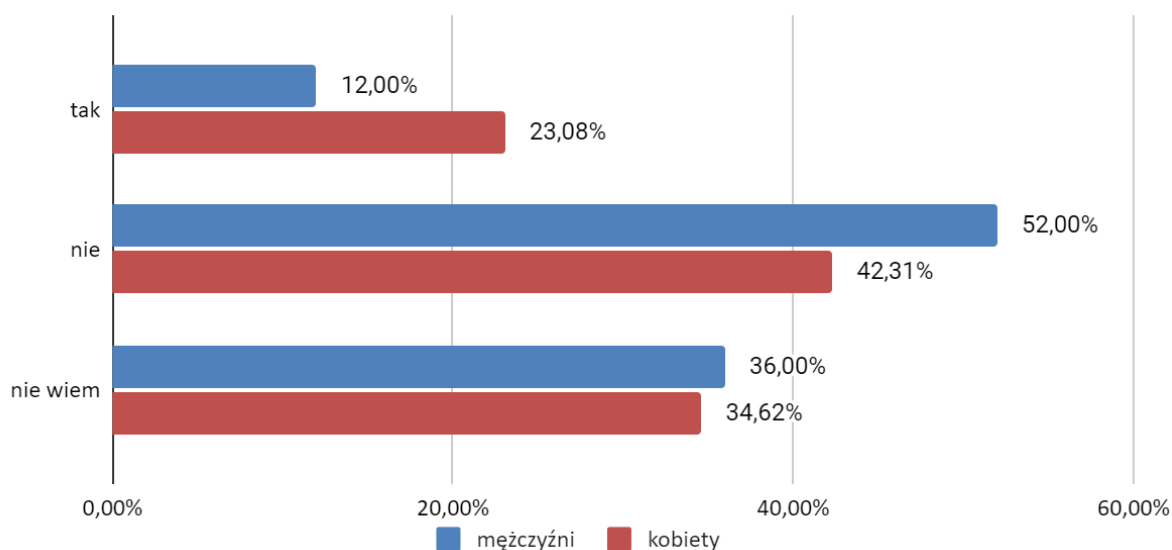
Wyk. 61. Wiek.

PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

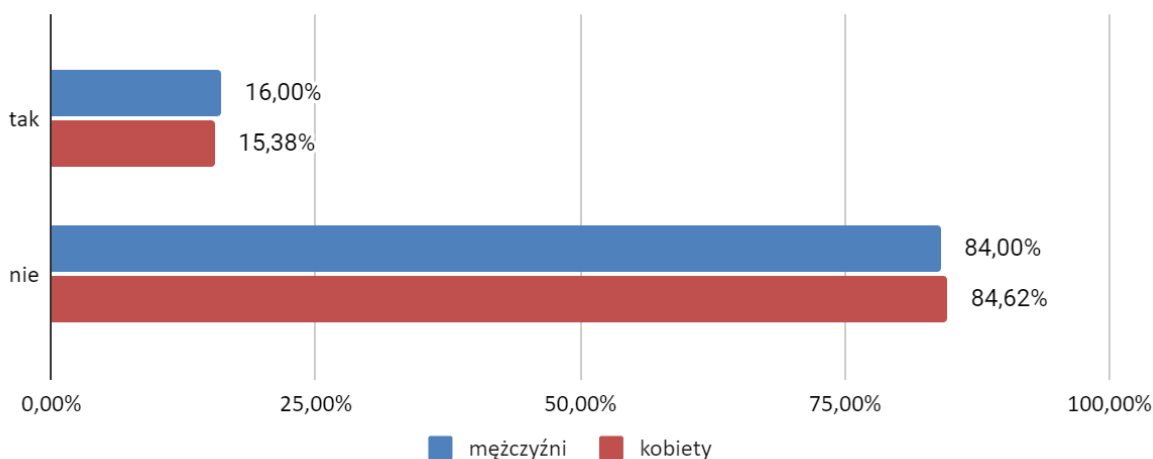
Dane zawarte w literaturze tematu pokazują, że ponad 80,00% młodzieży rozpoczyna picie alkoholu przed ukończeniem 18 roku życia, a pierwsze doświadczenia z napojami procentowymi najczęściej mają miejsce w okresie dorastania. Z punktu widzenia zarówno regulacji prawnych, jak i społecznych oczekiwań, picie alkoholu przez dzieci i młodzież jest jednym z tzw. zachowań problemowych okresu dorastania, jednak biorąc pod uwagę fakt, że inicjacja w zakresie picia alkoholu dotyczy zdecydowanej większości młodzieży, można ją traktować jako normatywne wydarzenie życiowe okresu dorastania. Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było oszacowanie skali problemu wśród młodych mieszkańców Gminy Jeziora Wielkie oraz wskazanie grupy uczniów, u których ten problem jest najbardziej widoczny. Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. W opinii uczniów płci męskiej (12,00%) ich rówieśnicy piją alkohol, 52,00% uważa, że nie piją, natomiast 36,00% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dziewczynki w 23,08% stwierdziły, że w opinii ich koledzy i koleżanki spożywają alkohol, zaś 42,31% badanych wskazało odpowiedź “nie”. 34,62% młodych kobiet nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Wyk. 62. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy oni sami próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 84,00% oraz dziewczęta w 84,62% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Analogicznie odpowiedzi były podobne również wśród uczniów, którzy stwierdzili, że próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol, bowiem wynik wyniósł 16,00% wśród chłopców oraz 15,38% u dziewczynek.

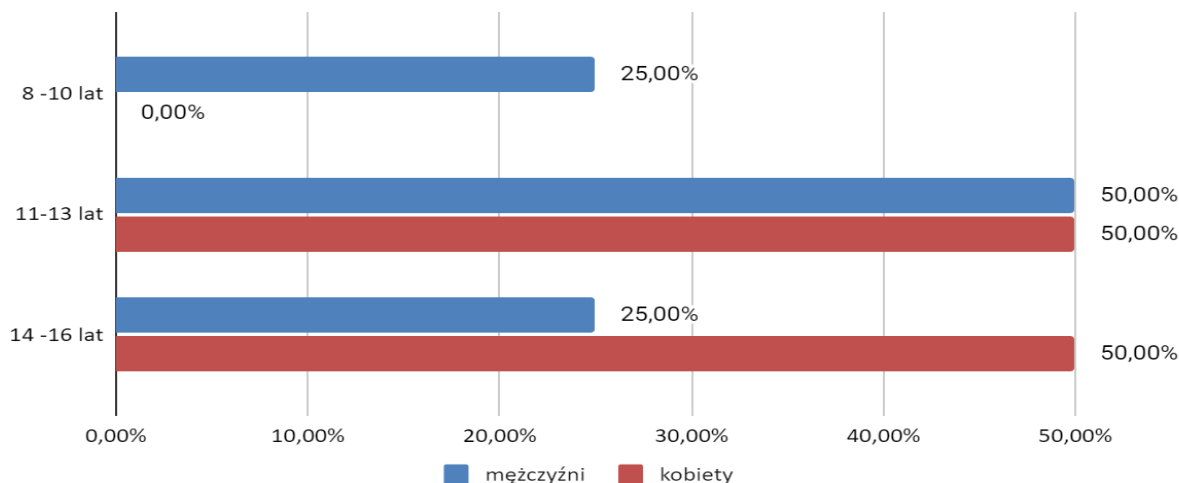
Wyk. 63. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Na kolejne siedem pytań dotyczących spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż próbowały pić alkohol.

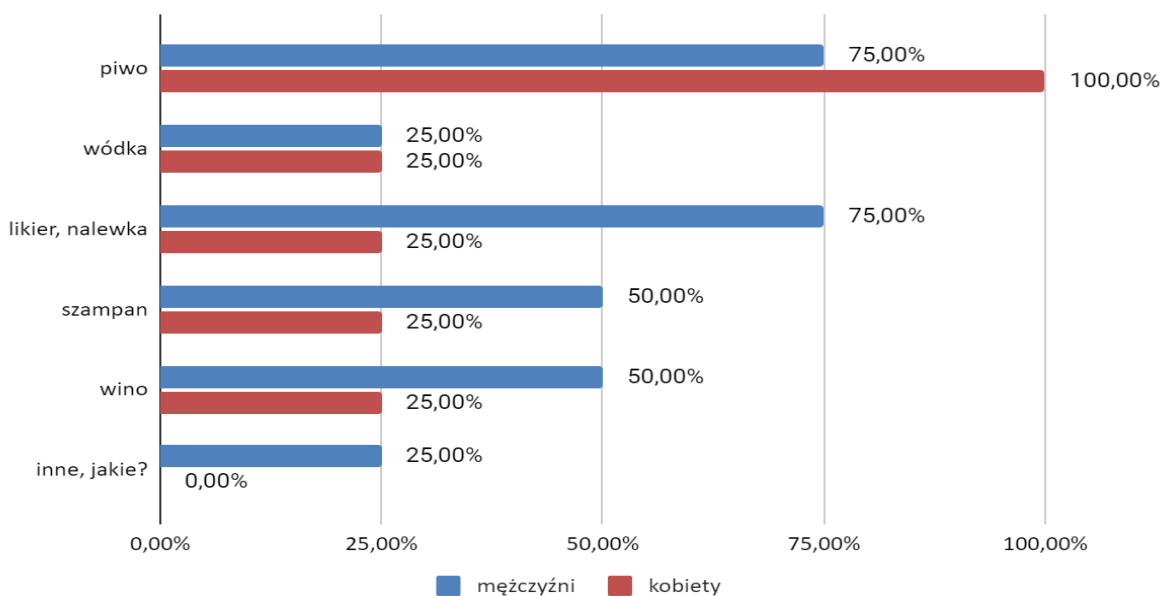
Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 11 - 13 lat (50,00%) oraz w wieku 14 -16 lat (50,00%). Chłopcy, którzy odpowiedzieli, że kiedykolwiek próbowali alkoholu rozpoczęli jego spożywanie w wieku 8 - 10 lat (25,00%), w wieku 11 - 13 lat (50,00%) oraz w wieku 14 - 16 lat (25,00%).

Wyk. 64. W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszymi odpowiedziami było piwo (75,00% chłopców, 100,00% dziewczynek) oraz likier, nalewka (75,00% chłopców, 25,00% dziewczynek). W odpowiedziach „inne, jakie?” uczniowie wskazali: whisky.

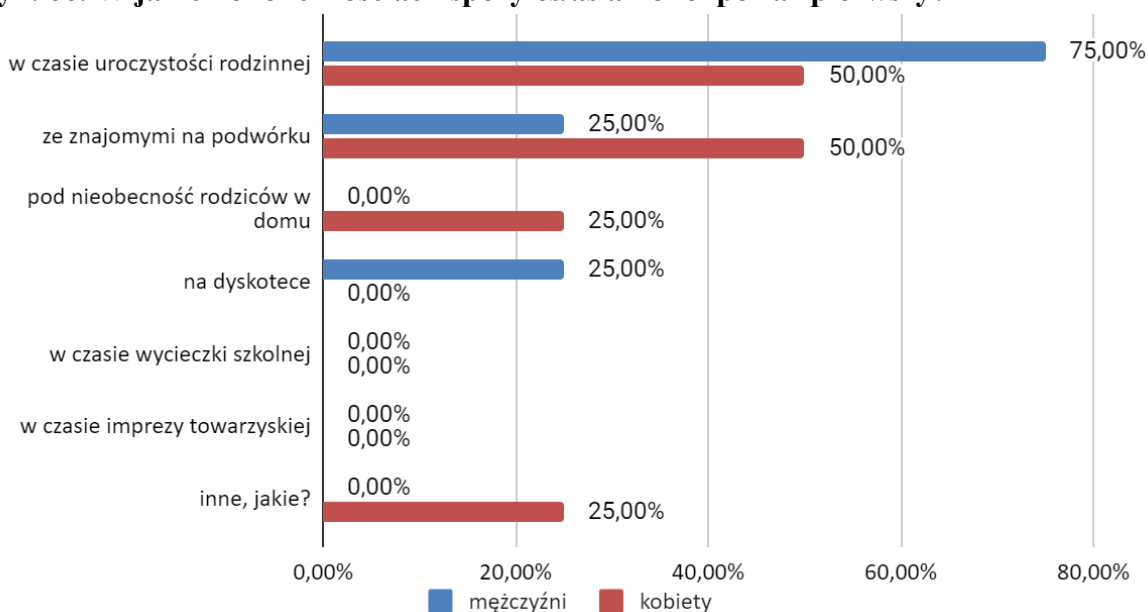
Wyk. 65. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ankietowani najczęściej deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu podczas uroczystości rodzinnej (75,00% chłopców, 50,00% dziewczynek) oraz ze znajomymi na podwórku (25,00% chłopców, 50,00% dziewczynek). Odpowiedzi „inne, jakie?” udzieliło 25,00% uczennic, bez skonkretyzowania odpowiedzi.

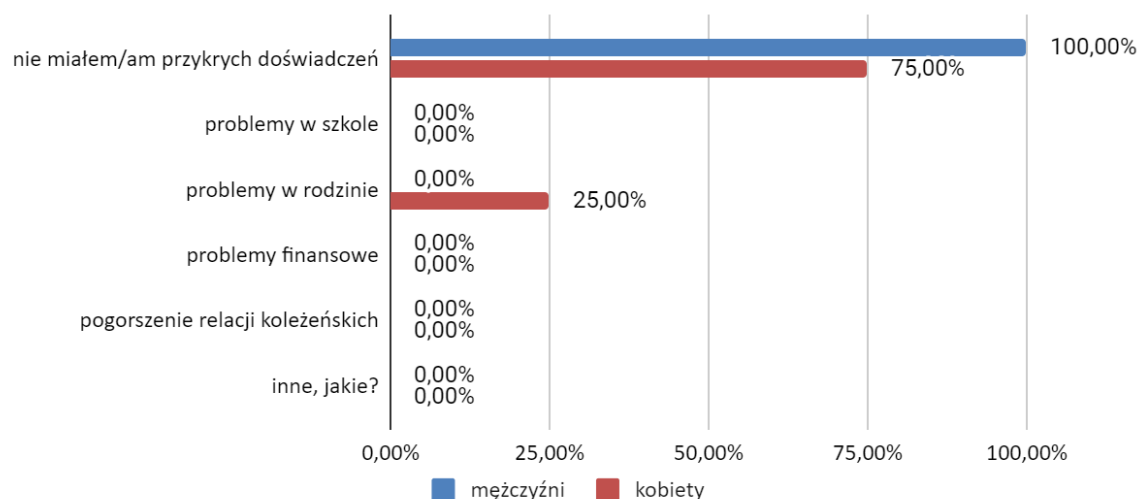
Wyk. 66. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, prawie jednogłośnie odpowiedzieli, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (100,00% chłopców oraz 75,00% dziewczynek). 25,00% uczennic zadeklarowało, iż miały problemy w rodzinie.

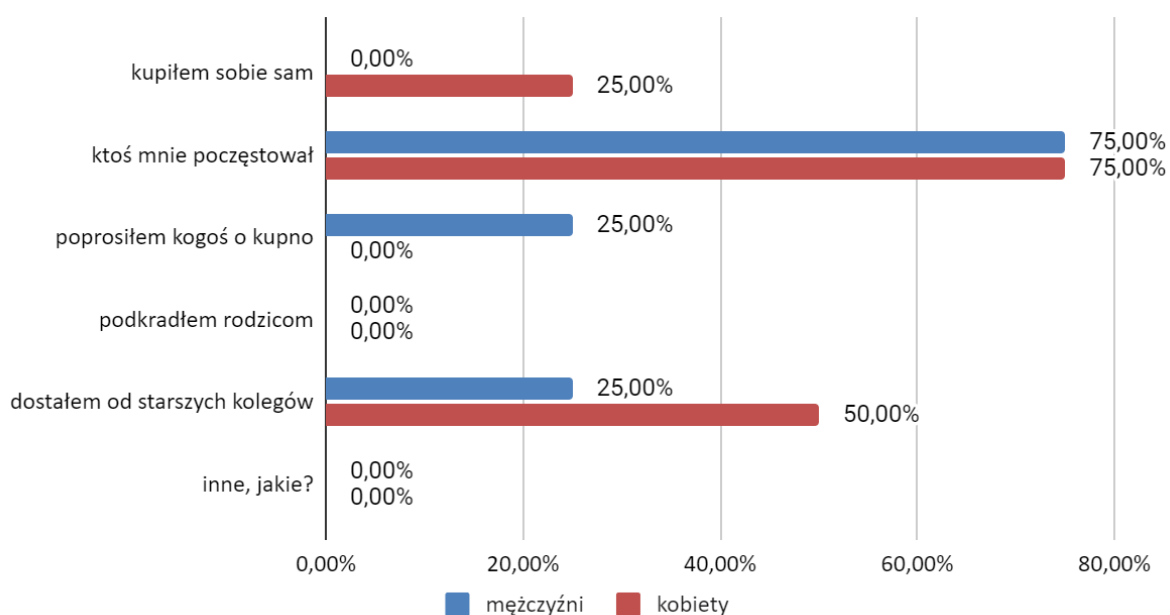
Wyk. 67. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymali alkohol, 75,00% chłopców oraz 75,00% dziewczynek odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Natomiast 25,00% chłopców i 50,00% dziewczynek przyznało, że alkohol dostali od starszych kolegów.

Wyk. 68. Jak otrzymałeś/zdobyłeś alkohol?

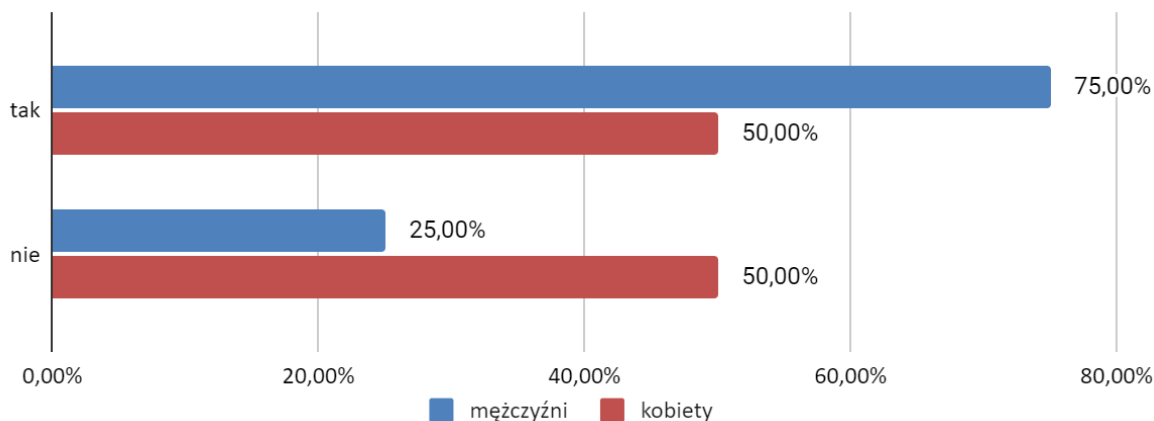

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 75,00% uczniów oraz 50,00% uczennic przyznało, że ich rodzice

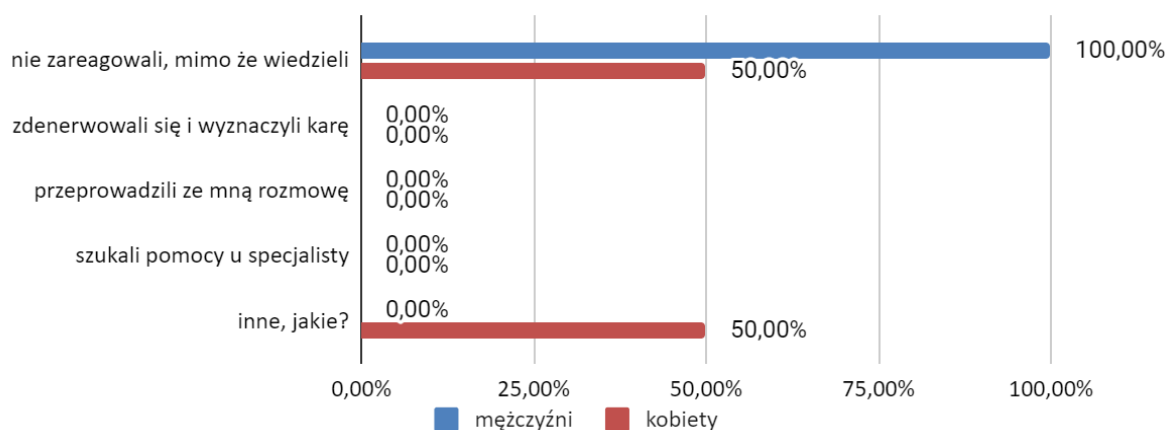
wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 50,00% dziewczynek oraz 25,00% chłopców uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Wyk. 69. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Uczniom, mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję rodziców. 100,00% chłopców oraz 50,00% dziewczynek przyznaje, że rodzice nie zareagowali pomimo tego, że wiedzieli. Dziewczynki wskazały odpowiedź „inne, jakie?”, nie podały jednak konkretnych odpowiedzi (50,00%).

Wyk. 70. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

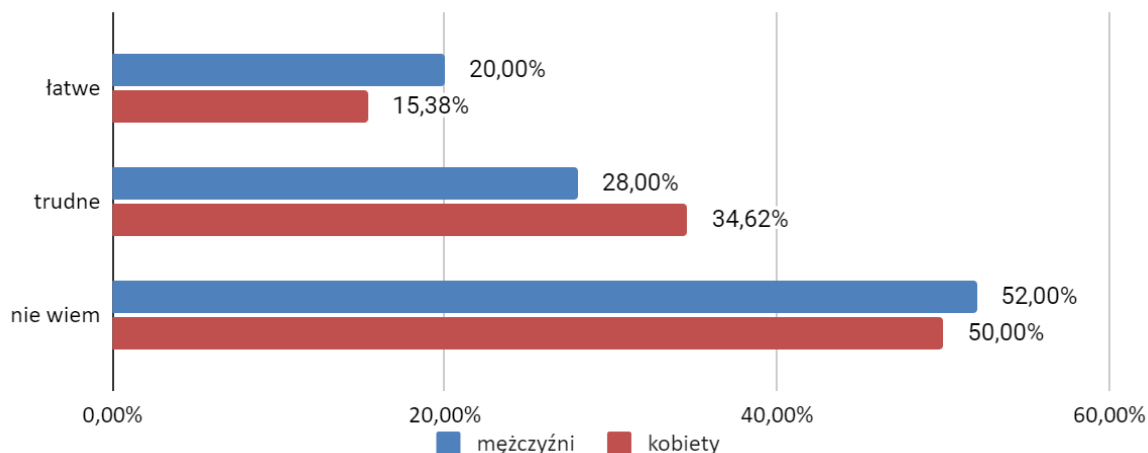

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Dalej na pytania odpowiadali wszyscy uczniowie. Zdania uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. Spośród ankietowanych, 50,00% dziewcząt oraz 52,00% chłopców, nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić, czy zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu jest trudne, czy łatwe. Następnie 34,62% dziewczynek wybrało odpowiedź, która mówiła o tym, że alkohol jest trudny do zdobycia w Gminie Jeziora

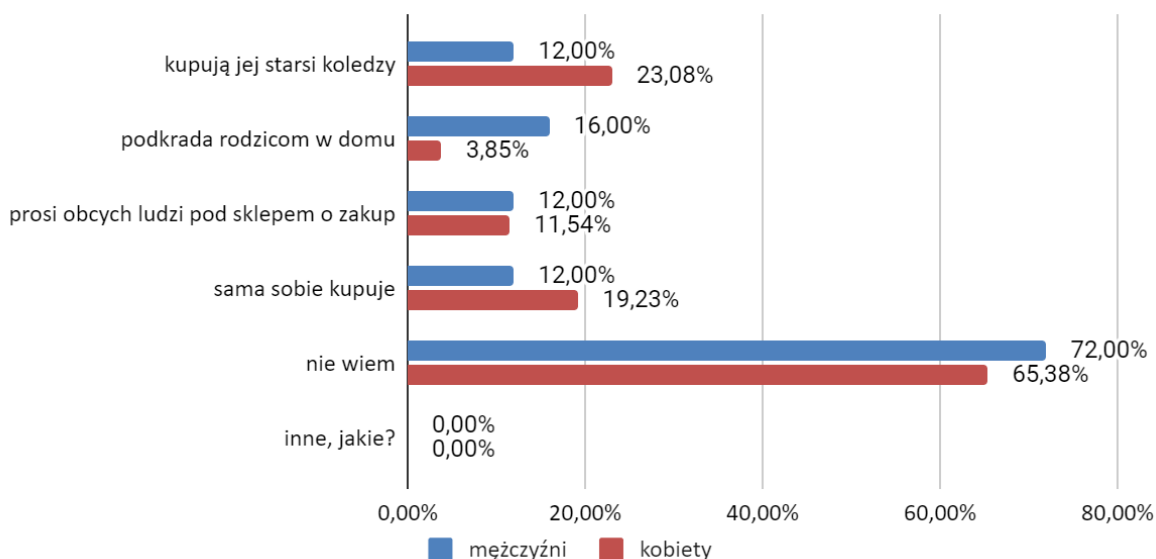
Wielkie, tak stwierdziło również 28,00% chłopców. Następnie 15,38% dziewczynek oraz 20,00% chłopców stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe w ich gminie.

Wyk. 71. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

Dodatkowo, uczniowie wymieniali, jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej kupują go starsi koledzy (12,00% chłopców, 23,08% dziewczynek). 12,00% chłopców i 19,23% dziewczynek sądzi, że młodzież sama sobie kupuje alkohol. Natomiast duży odsetek chłopców (72,00%) oraz dziewczynek (65,38%) nie wie, gdzie ich rówieśnicy mogą zdobyć alkohol. Może to znaczyć o tym, że młodzi ankietowani nie są zainteresowani tematem alkoholu i jego zdobywaniem.

Wyk. 72. Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

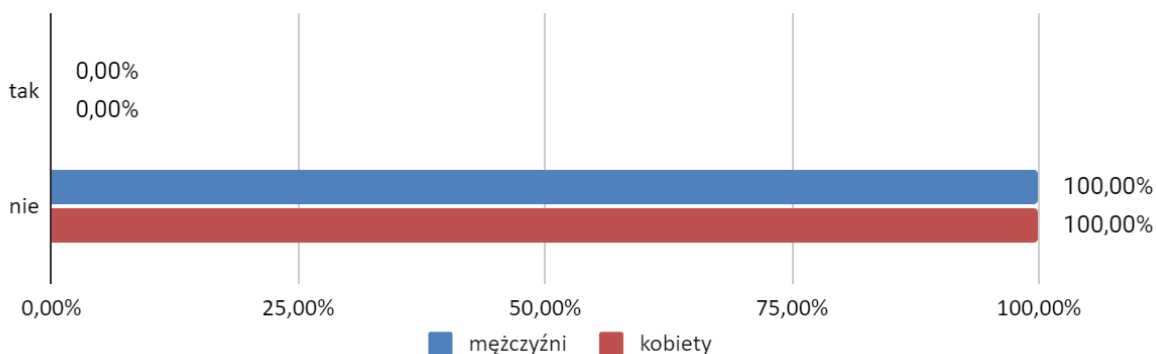
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Konsumpcja substancji psychoaktywnych i wzrost zainteresowania nimi wśród osób młodych wiązany jest ze zmianami systemowymi w Polsce, które spowodowały większą dostępność do narkotyków oraz umożliwiły wejście na polski rynek nowych substancji psychoaktywnych. Problem stał się na tyle istotny, że w latach 1999-2001 przeprowadzono pierwszy Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii. Na początku XXI wieku dostrzeżono spadek konsumpcji narkotyków. W ostatnich latach dostrzegalne jest obniżenie zainteresowania młodych osób sięganiem po narkotyki, jednak nastąpił wzrost używania marihuany i haszyszu, które uważane są przez wielu za narkotyki miękkie i nieszkodliwe. Nowym zagrożeniem są substancje psychoaktywne powszechnie zwane dopalaczami, które mają działanie podobne do narkotyków. Ich skład nie do końca jest znany, a na rynku wciąż pojawiają się ich nowe rodzaje. Wyniki kontroli przeprowadzonej przez NIK w 2013 r. wskazały, że narkotyzowanie się jest jedną z form patologii, z jaką spotykają się w szkołach uczniowie. Ponad 30,00% uczniów przyznało, że było świadkiem narkotyzowania się lub słyszało o takich sytuacjach od koleżanek i kolegów.

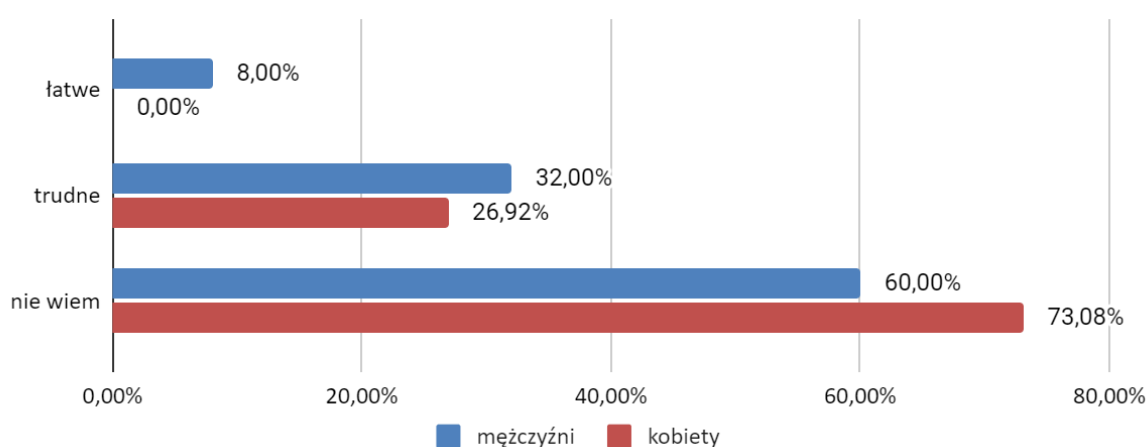
Celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Jeziora Wielkie oraz sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów szkół podstawowych zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 100,00% chłopców i 100,00% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych, co jest zadowalającym wynikiem.

Wyk. 73. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

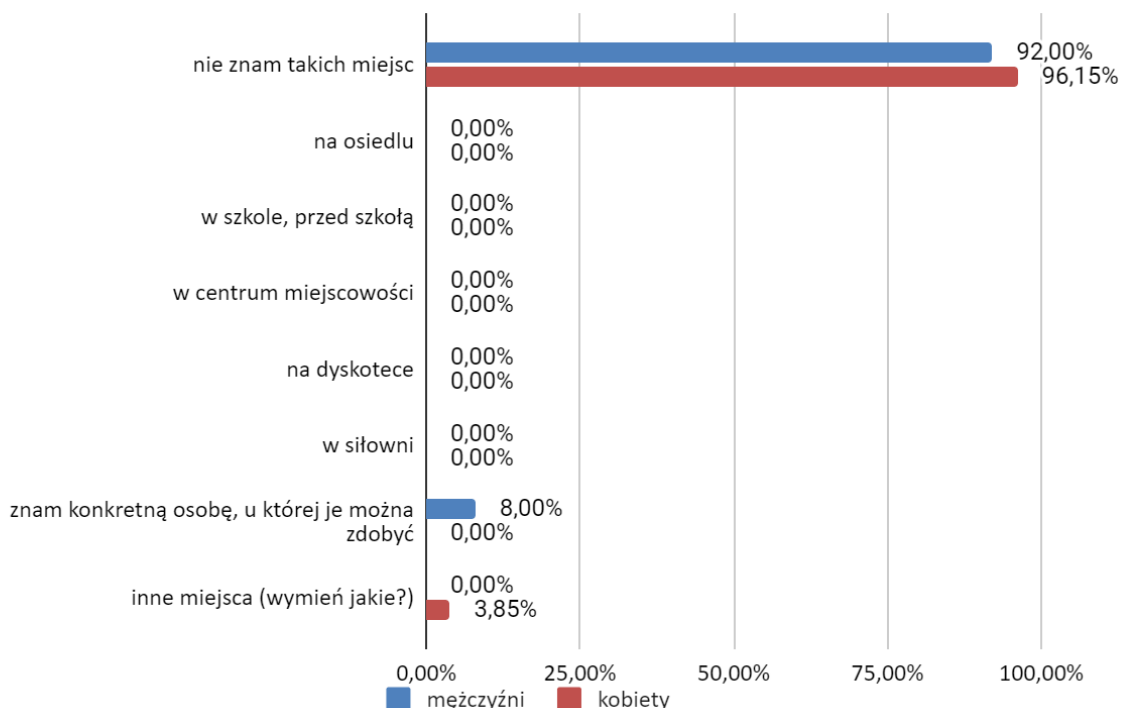
Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie odpowiadali bardzo podobnie. Pewien procent uczniów obu płci uważa, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (32,00% chłopców, 26,92% dziewczynek). 8,00% chłopców uważa, że łatwo jest zdobyć substancje psychoaktywne w ich miejscowości. 60,00% uczniów oraz 73,08% uczennic nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są zainteresowani tematyką narkotyków oraz dopalaczy.

Wyk. 74. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Zdecydowana większość badanej grupy uczniów (92,00%) i uczennic (96,15%) twierdzi, że nie zna miejsc, gdzie można zdobyć narkotyki lub dopalacze w Gminie Jeziora Wielkie. 8,00% uczniów zna konkretną osobę u której je można zdobyć. Uczennice ponadto wskazały inne odpowiedzi, bez ich skonkretyzowania (3,85%).

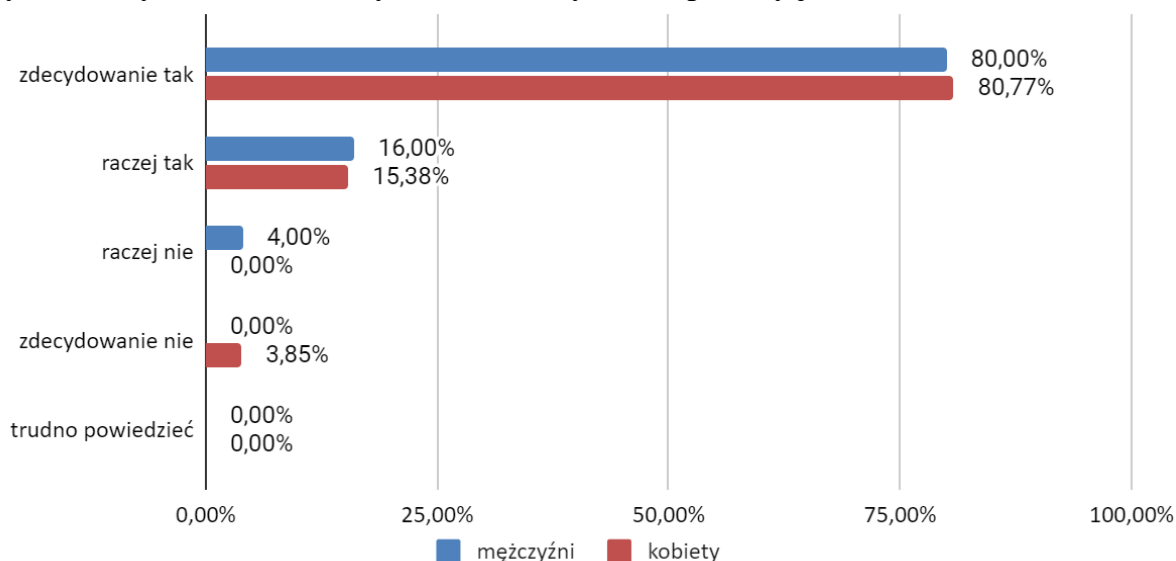
Wyk. 75. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniów zapytano o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki i dopalacze są szkodliwe dla zdrowia. Zdecydowanie szkodliwe wskazało 80,00% chłopców oraz 80,77% dziewczynek. Odpowiedź „zdecydowanie nie” wskazało 3,85% dziewczynek.

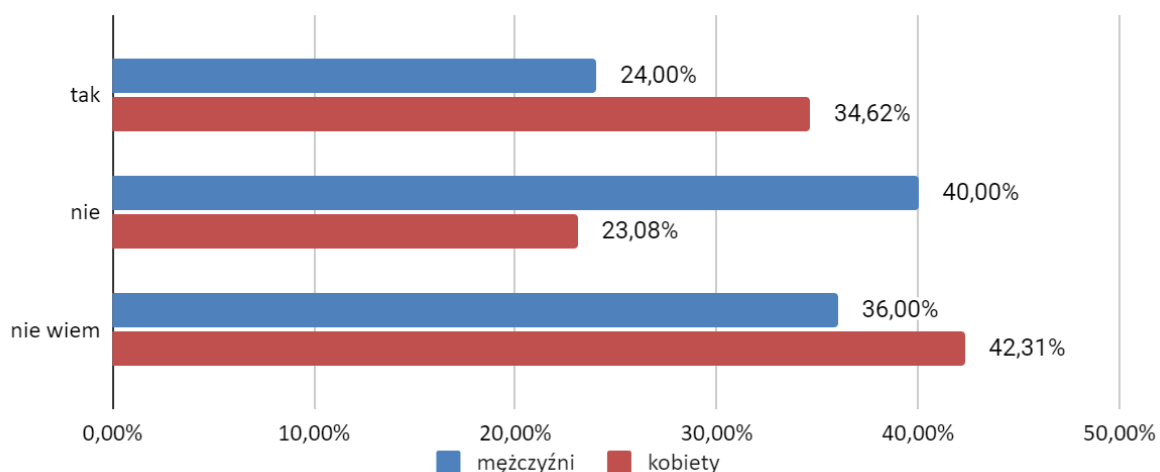
Wyk. 76. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

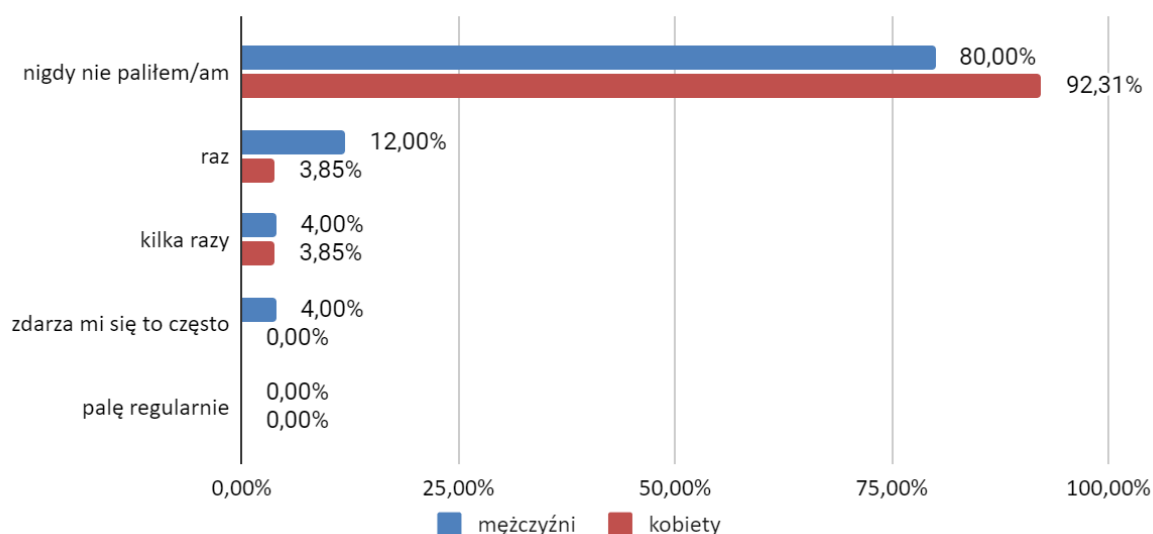
Następny blok pytań dotyczył problemu nikotynowego wśród osób nieletnich w Gminie Jeziora Wielkie. W młodym wieku rozpoczynanie palenia papierosów jest niebezpieczne ponieważ jednostka szybciej się uzależnia oraz ciężiej jest jej zerwać z nałogiem. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. Uczniowie (24,00%) oraz uczennice (34,62%) Gminy Jeziora Wielkie przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Ponadto 36,00% chłopców oraz 43,31% dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i rówieśników. Natomiast 40,00% uczniów oraz 23,08% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Wyk. 77. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Spośród badanych uczniów - 80,00% chłopców i 92,31% dziewczynek zadeklarowało, iż nigdy nie paliło papierosów. 12,00% chłopców i 3,85% dziewczynek przyznało, iż raz próbowało palić.

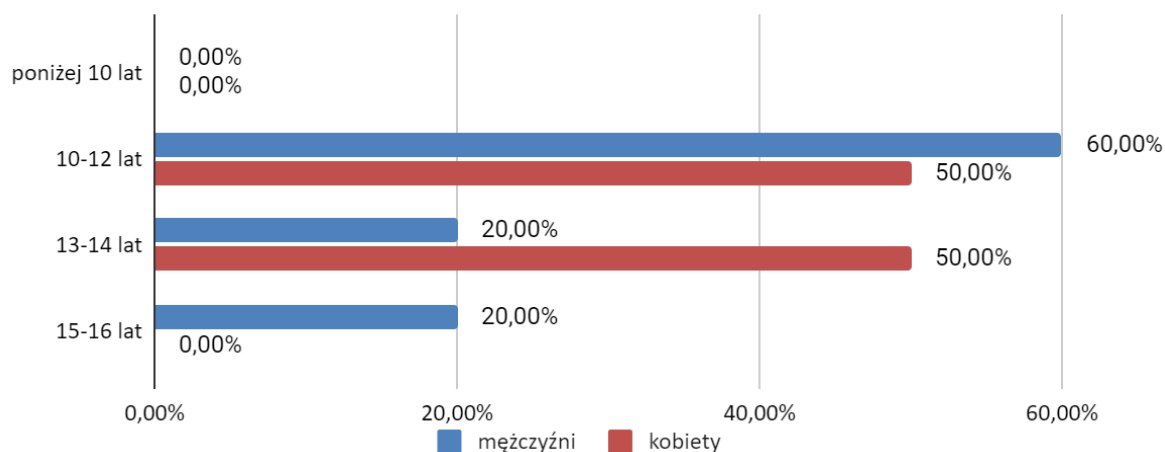
Wyk. 78. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Na kolejne trzy pytania dotyczących palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż próbowały palić papierosy.

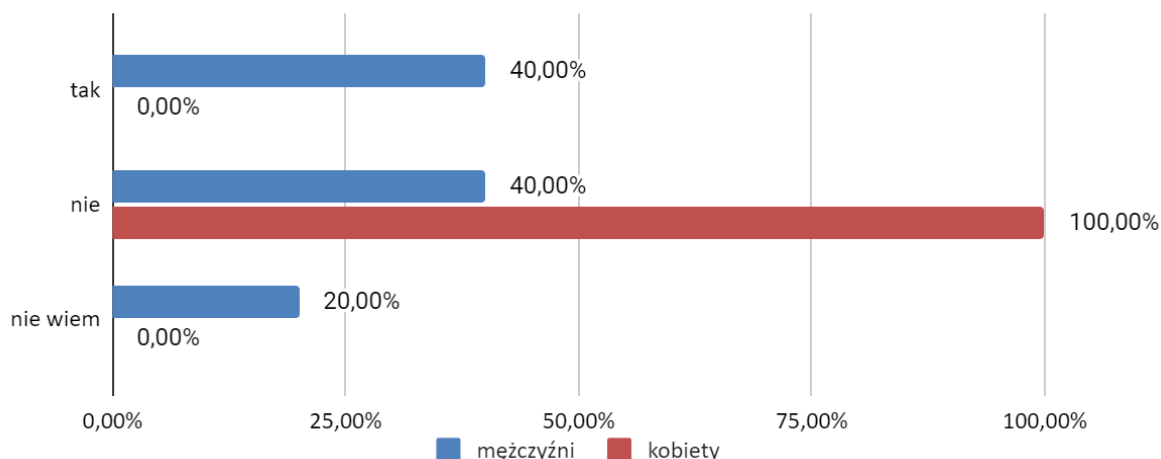
Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Chłopcy po raz pierwszy zapalili papierosa kolejno w wieku 10 - 11 lat (60,00%) 13 - 14 lat (20,00%) oraz w wieku 15 - 16 lat (20,00%). Dziewczyny natomiast w wieku 10 - 12 lat (50,00%) i 13 - 14 lat (50,00%).

Wyk. 79. W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

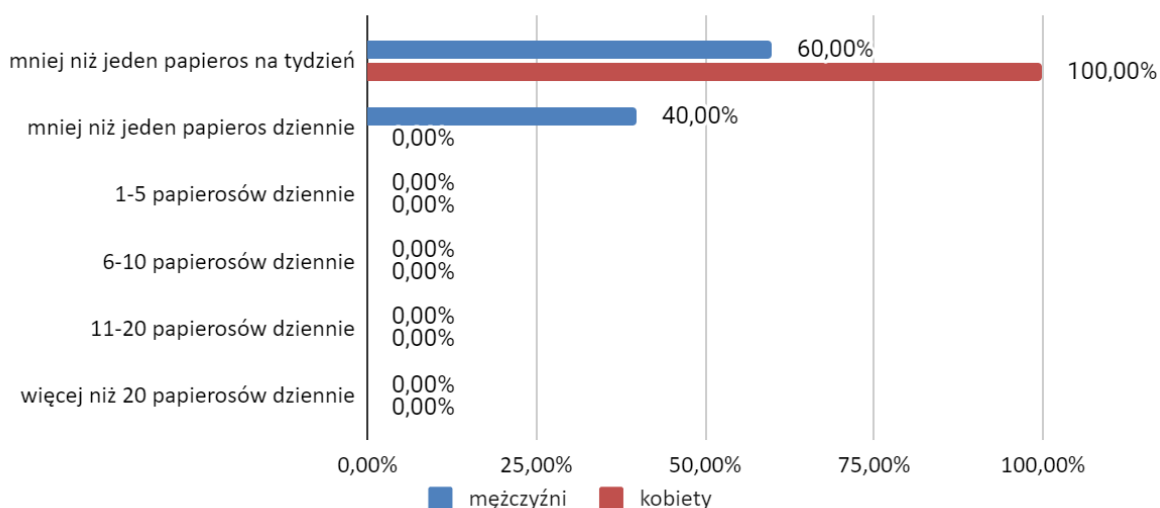
Respondenci zapytani o to, czy ich rodzice wiedzą, iż palą papierosy, odpowiedzieli następująco: 40,00% uczniów uważa, że ich rodzice wiedzą o tym, że palą oni papierosy, zaś 40,00% uczniów i 100,00% uczennic twierdzi, że rodzice nie wiedzą o tym fakcie. Natomiast 20,00% uczniów nie wie, czy rodzice są tego świadomi.

Wyk. 80. Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

W ciągu ostatnich 30 dni 60,00% chłopców i 100,00% dziewczynek paliło mniej niż jeden papieros na tydzień. Mniej niż jeden papieros dziennie wypalało 40,00% uczniów.

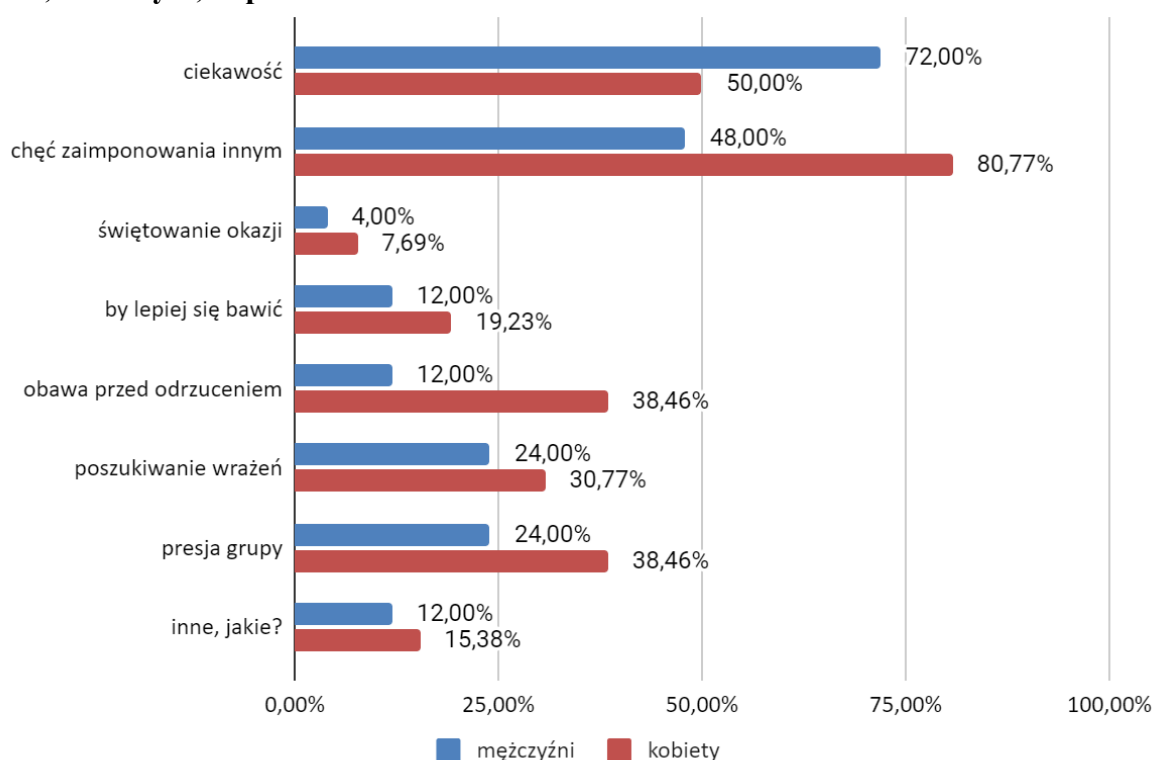
Wyk. 81. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

PROFILAKTYKA Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejny blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył wiedzy i postaw uczniów względem alkoholu, tytoniu i substancji psychoaktywnych. Na początek uczniów poproszono o wskazanie powodów sięgania przez młodzież po substancje zakazane. Poniżej możemy zaobserwować, że najczęściej była to chęć zaimponowania innym (48,00% chłopców, 80,77% dziewczynek) oraz ciekawość (72,00% chłopców, 50,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” respondenci wymienili problemy szkolne, rodzinne lub w gronie znajomych/przyjaciół, problemy z nauką, ciężkie życie, patologiczna rodzina, nuda (12,00% chłopców, 15,38% dziewczynek).

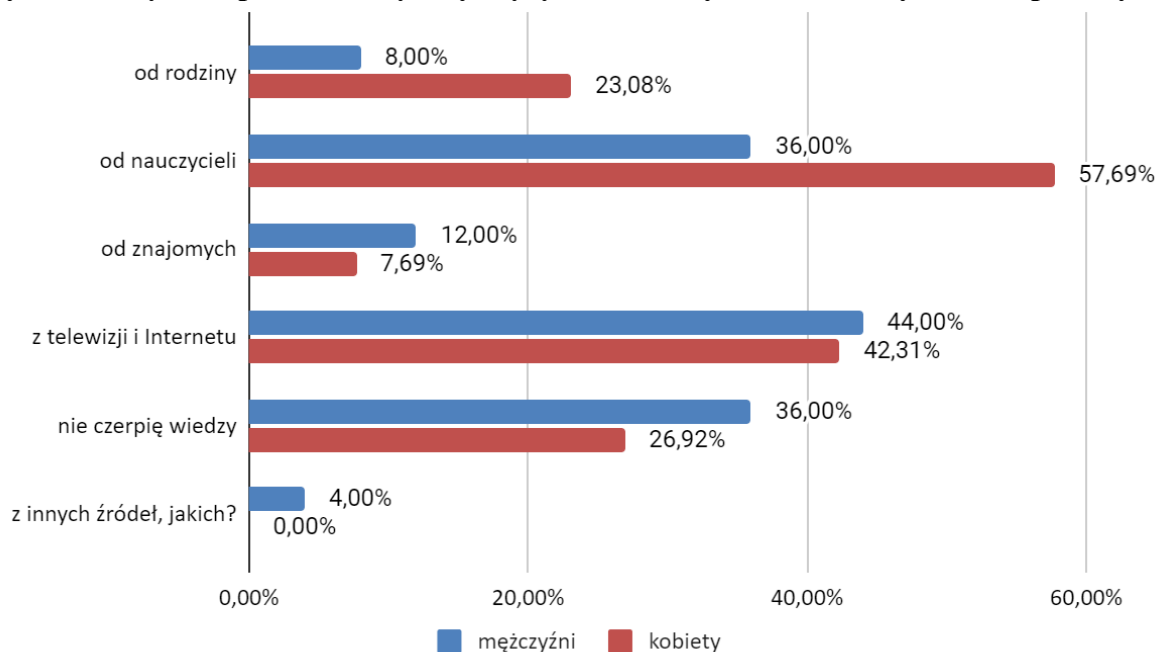
Wyk. 82. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

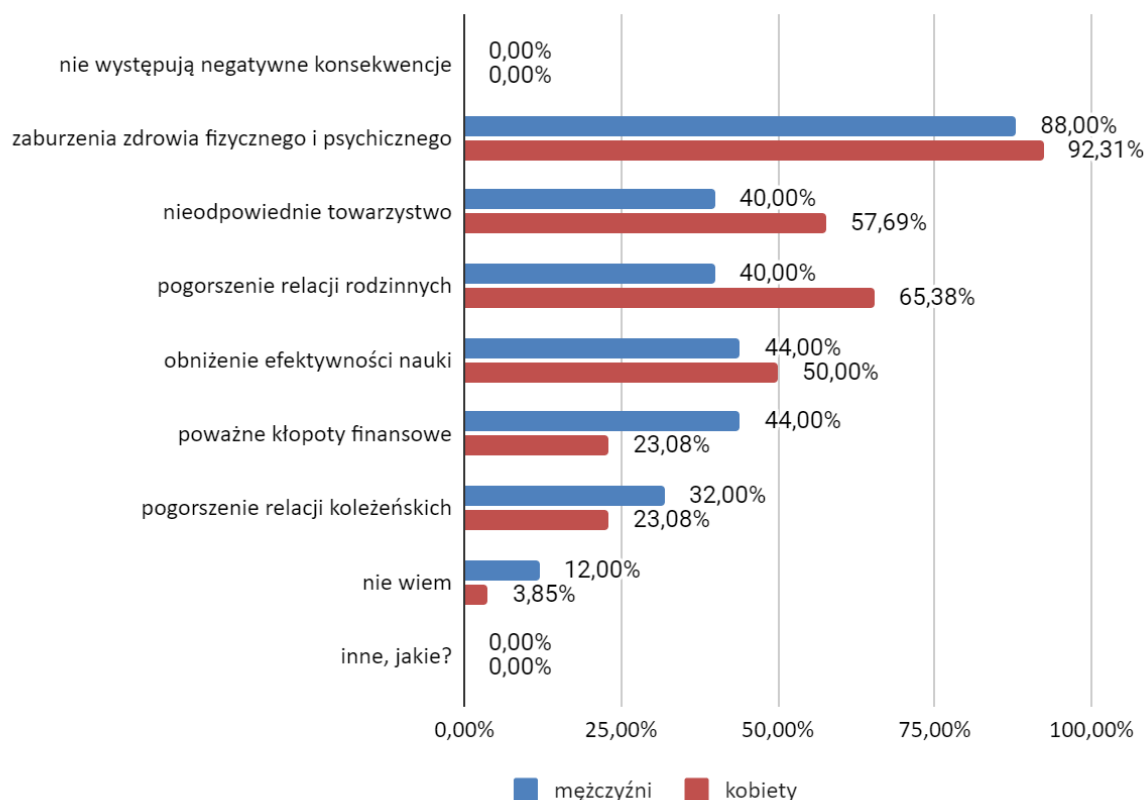
Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania alkoholu, tytoniu i środków psychoaktywnych. Większość uczniów czerpie wiedzę od nauczycieli, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 36,00% chłopców oraz 57,69% dziewcząt. Ponadto, pokaźna grupa ankietowanych, stanowiąca 36,00% chłopców i 26,92% dziewczynek, nie czerpie wiedzy na temat narkotyków oraz dopalaczy. Chłopcy wskazali również inne źródła, jak szkoła.

Wyk. 83. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy?

Następnie uczniów zapytano o negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy. Większość badanych wskazała zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (88,00% chłopców, 92,31% dziewczynek) czy pogorszenie relacji rodzinnych (40,00% uczniów i 65,38% uczennic), zaś 12,00% chłopców oraz 3,85% dziewczynek nie potrafiło wskazać negatywnych konsekwencji.

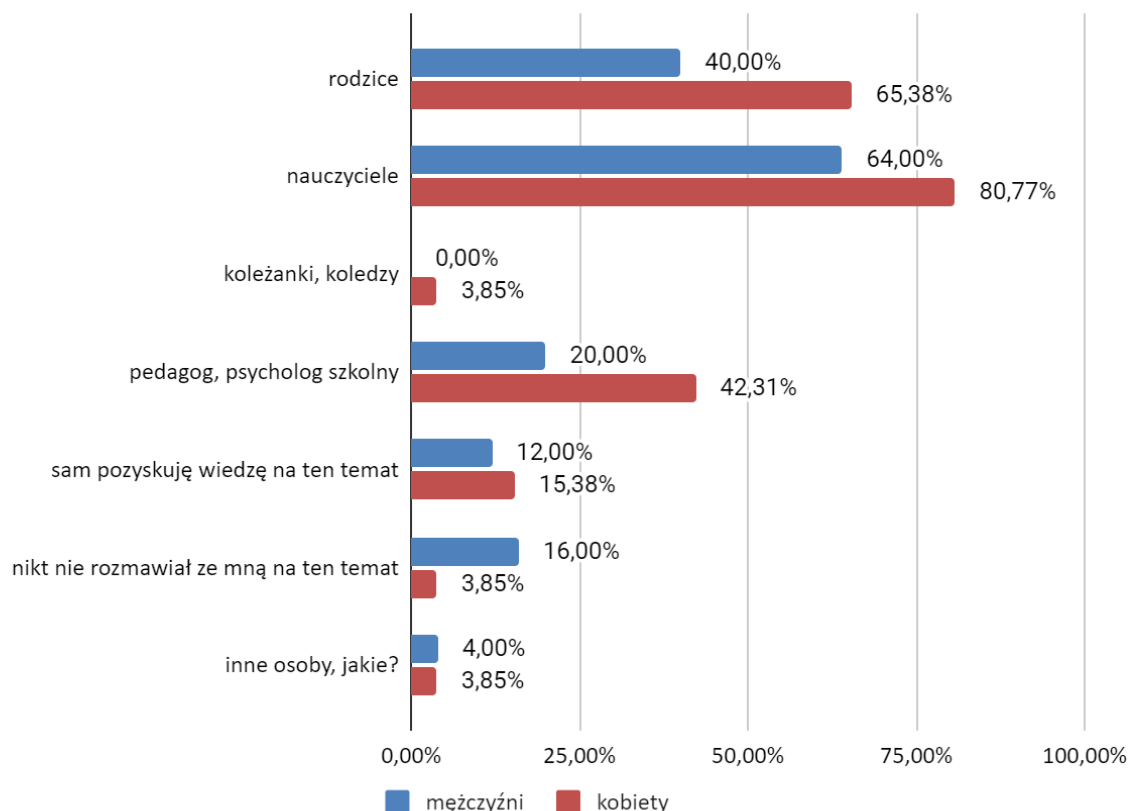
Wyk. 84. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie zapytani o to, kto rozmawiał z nimi na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze, papierosy, zadeklarowali, że byli to głównie nauczyciele (64,00% chłopców, 80,77% dziewczynek) i rodzice (40,00% chłopców, 65,38% dziewczynek). Ankieterzy wskazali również, że nikt nie rozmawiał z nimi na ten temat (16,00% chłopców, 3,85% dziewczynek). Respondenci podali również inne osoby, wskazując policjanta (4,00% chłopcy, 3,85% dziewczynki).

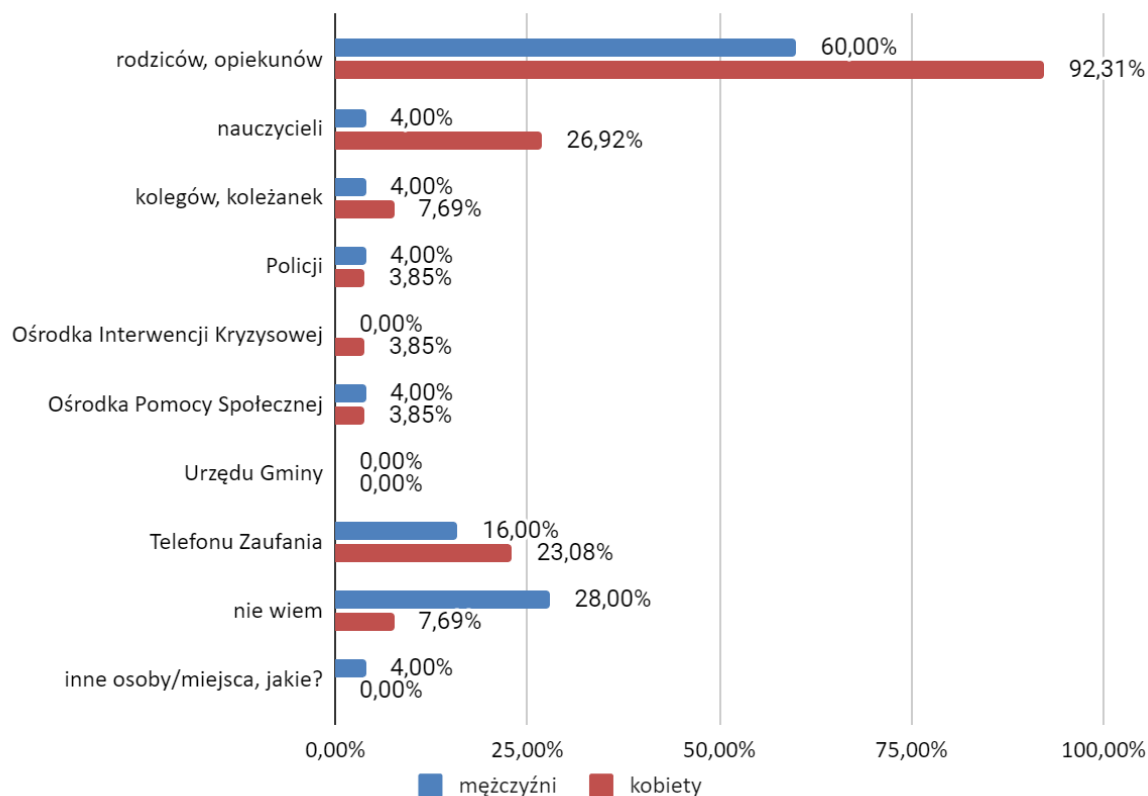
Wyk. 85. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze, papierosy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, tytoniu czy też alkoholu do ich rodziców i opiekunów (60,00% chłopców, 92,31% dziewczynek), zadzwoniliby na Telefon Zaufania (16,00% chłopców, 23,08% dziewczynek) czy zwróciliby się do nauczycieli (4,00% chłopców, 26,92% dziewczynek). Natomiast 28,00% uczniów i 7,69% uczennic nie potrafiło wskazać, do kogo zwróciliby się o pomoc. Odpowiedź “inne osoby/miejsca” wskazało 4,00% chłopców, podając konkretne nazwiska.

Wyk. 86. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami?

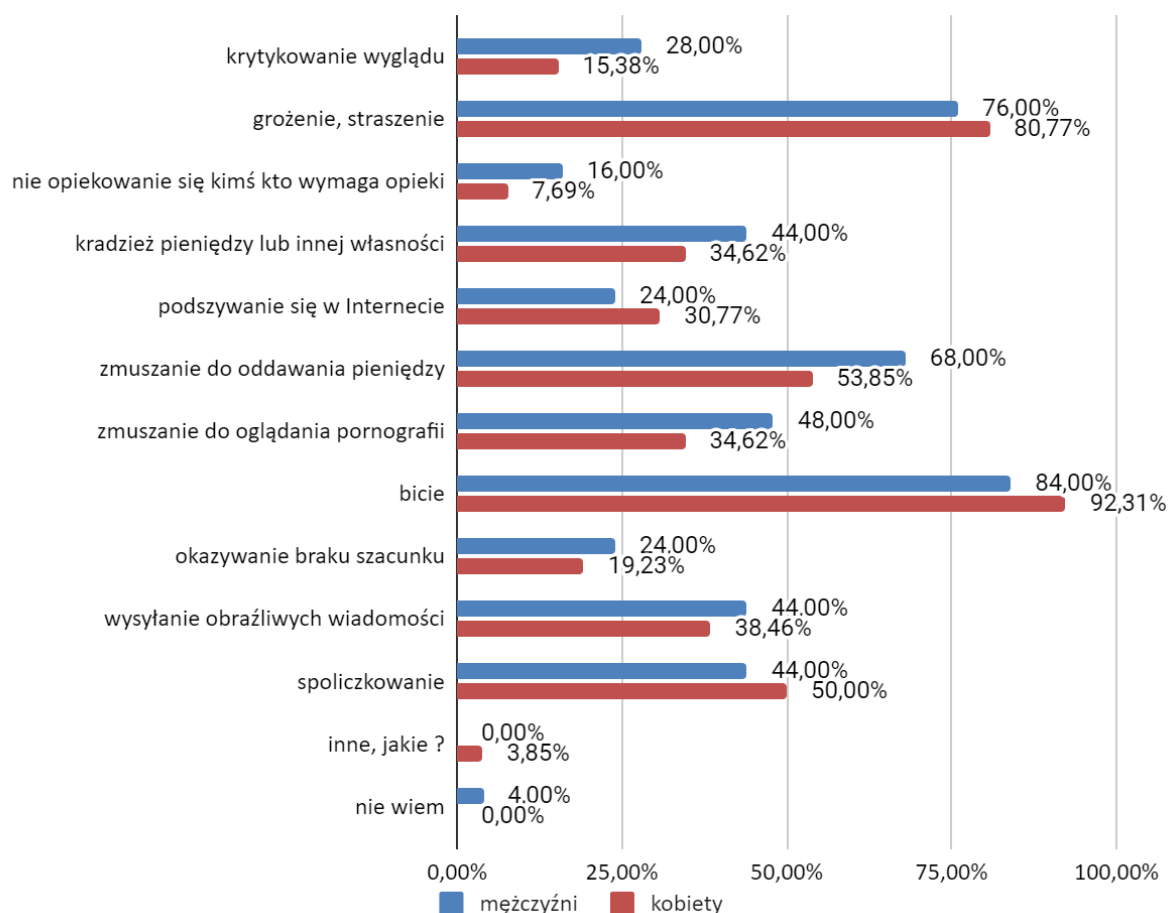
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejny blok tematyczny dotyczył postrzegania zjawiska przemocy przez uczniów szkół podstawowych w Gminie Jeziora Wielkie. Niniejszy blok pytań rozpoczął od sprawdzenia, czy uczniowie potrafią wskazać zachowania przemocowe.

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Najczęściej było to: bicie (84,00% chłopców, 92,31% dziewczynek), grożenie i straszenie (76,00% chłopców, 80,77% dziewczynek) czy też zmuszanie do oddawania pieniędzy (68,00% chłopców, 53,85% dziewczynek). 4,00% chłopców nie potrafiło odpowiedzieć na pytanie, zaś 3,85% dziewczyn w odpowiedzi inne wskazało “wszystkie powyższe”.

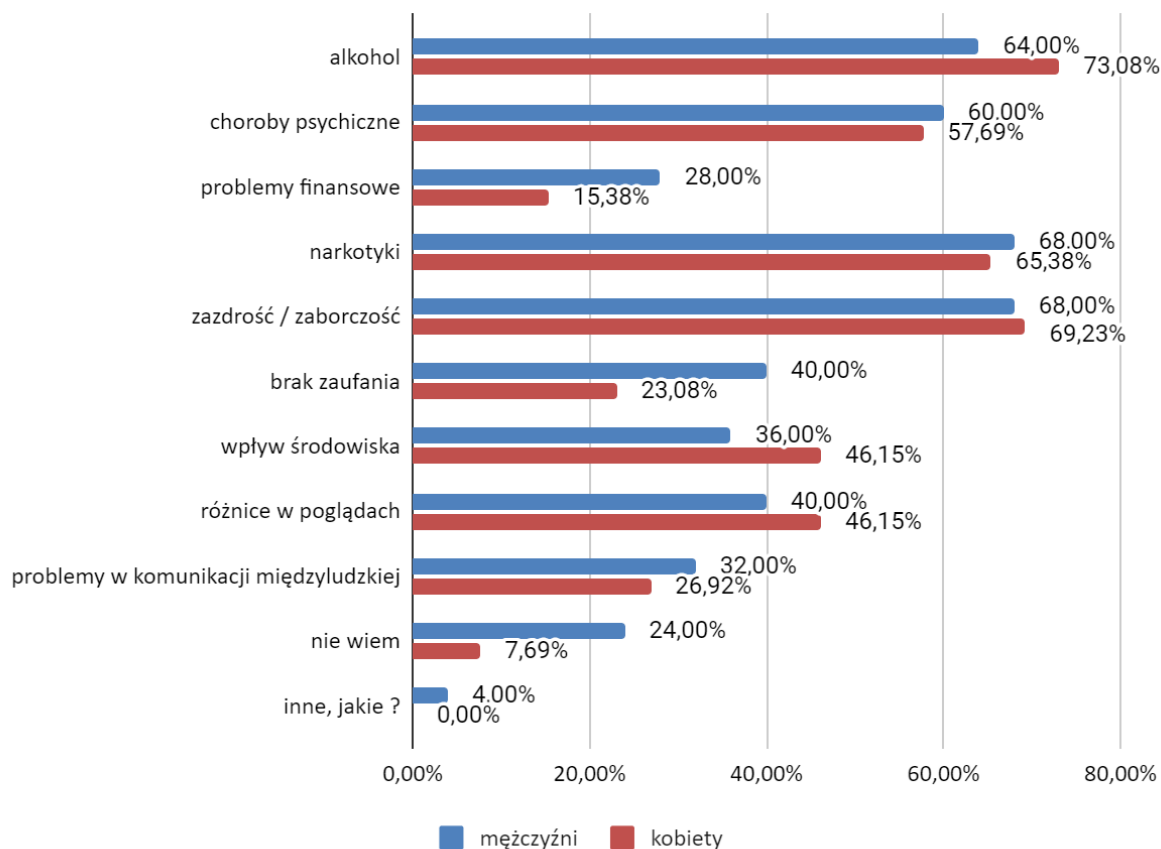
Wyk. 87. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie szkół podstawowych uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (64,00% chłopców, 73,08% dziewczynek) i zazdrości/zabobczości (68,00% chłopców, 69,23% dziewczynek). 24,00% uczniów i 7,69% uczennic nie potrafiło się ustosunkować do tego stwierdzenia. 2,04% respondentów podało inne odpowiedzi, wskazując problemy z rodziną.

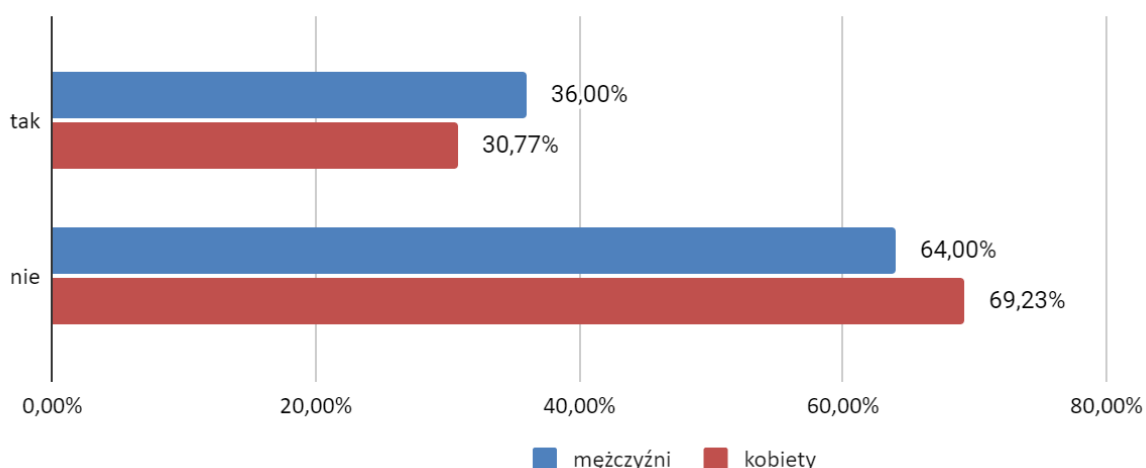
Wyk. 88. Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniów zapytano, czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 36,00% chłopców oraz 30,77% dziewczynek. Ponadto 64,00% chłopców i 69,23% dziewczynek zadeklarowało, iż nie doświadczyło przemocy.

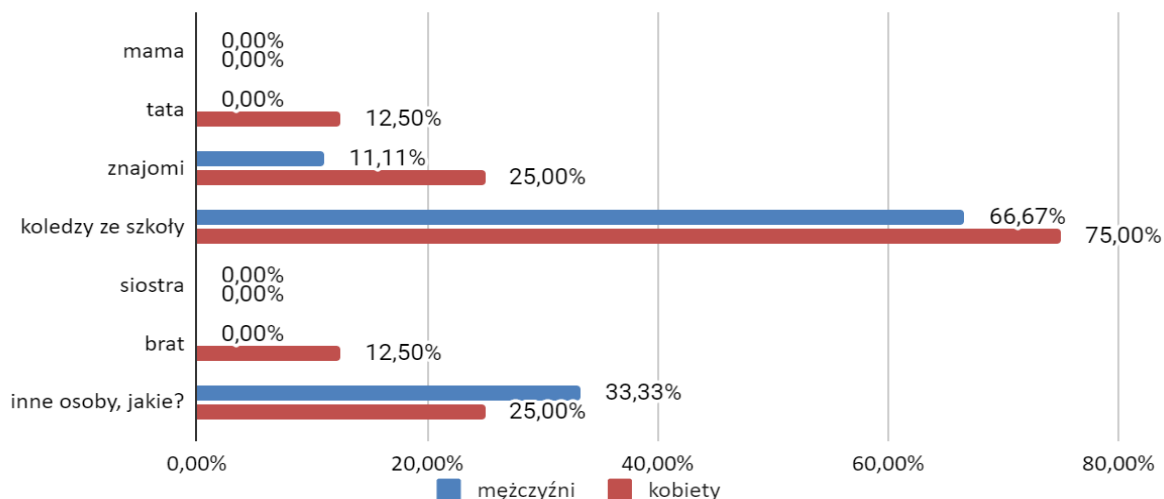
Wyk. 89. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania, dotyczące doświadczania przemocy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wskazanie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (66,67%), a także znajomi (11,11%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (75,00%) oraz od znajomych (25,00%). Ponadto uczniowie wskazali inne osoby, pisząc: “były chłopak mojej mamy”, “kuzyn” (33,33% chłopców, 25,00% dziewczynek).

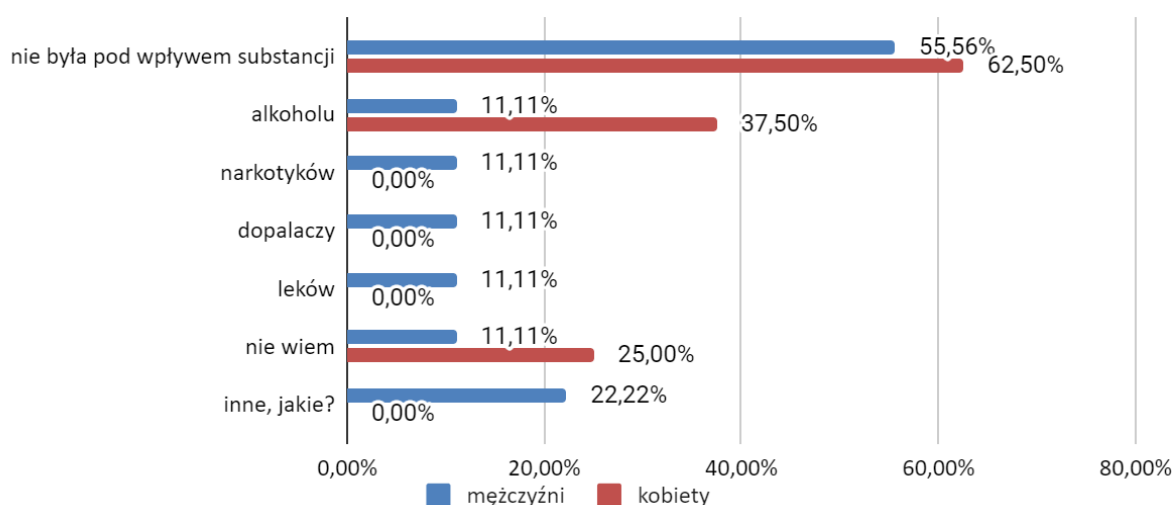
Wyk. 90. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc, była pod wpływem jakiejkolwiek substancji psychoaktywnej. Najczęściej, uczniowie (55,56%) oraz uczennice (62,50%) twierdzą, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc, nie były pod wpływem żadnej substancji. 11,11% uczniów i 37,50% uczennic wskazało, iż osoba była pod wpływem alkoholu. Natomiast 11,11% chłopców i 25,00% dziewczyn nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, a 22,22% chłopców wskazało odpowiedź “inne, jakie?”, bez skonkretyzowania.

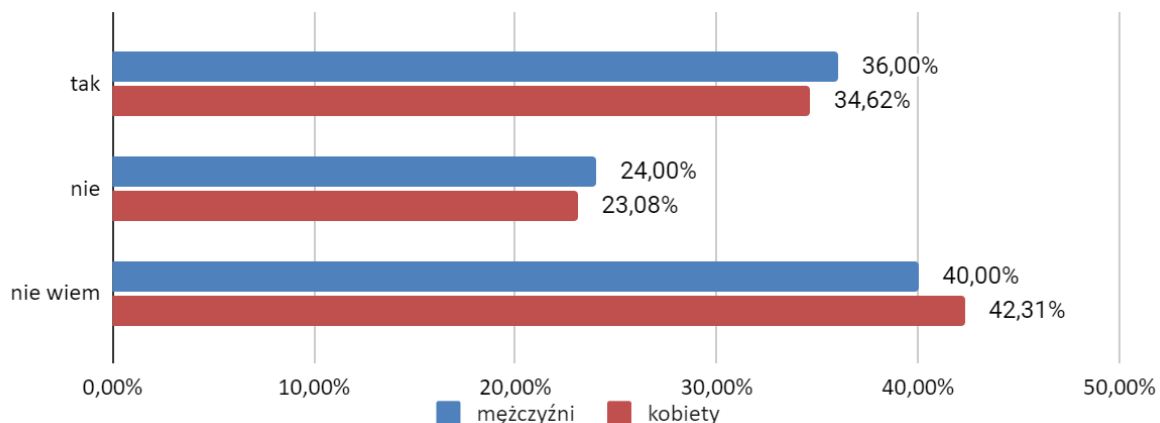
Wyk. 91. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

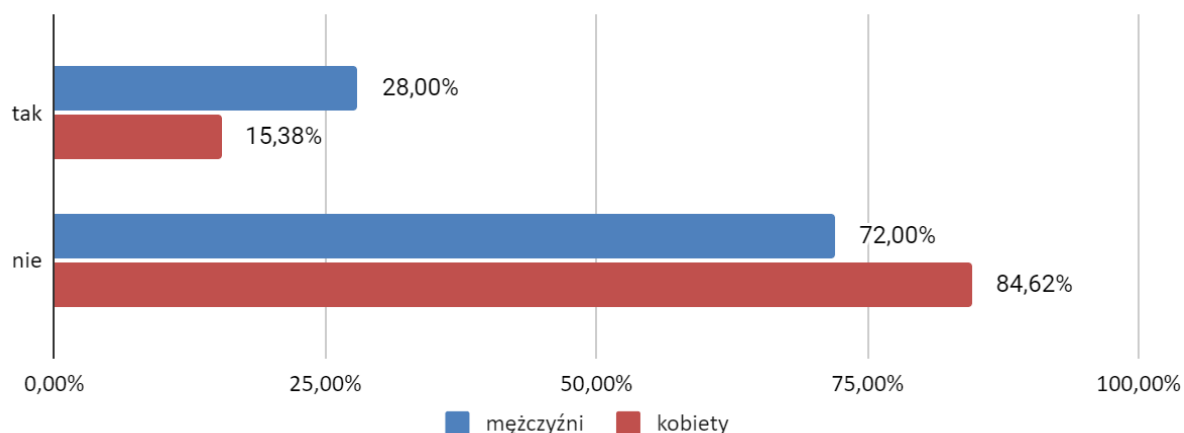
Wszystkim młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 36,00% chłopców oraz 34,62% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się zdarzają. Natomiast 24,00% uczniów i 23,08% uczennic twierdzi, że w ich szkole przemoc pomiędzy uczniami nie występuje, a 40,00% chłopców oraz 42,31% dziewcząt wybrało odpowiedź „nie wiem”.

Wyk. 92. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni również o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 15,38% dziewczynek oraz 28,00% chłopców przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie stosowali oni przemoc wobec innych. Pozostałe 72,00% uczniów oraz 84,62% uczennic nigdy nie zastosowało przemocy wobec innych osób.

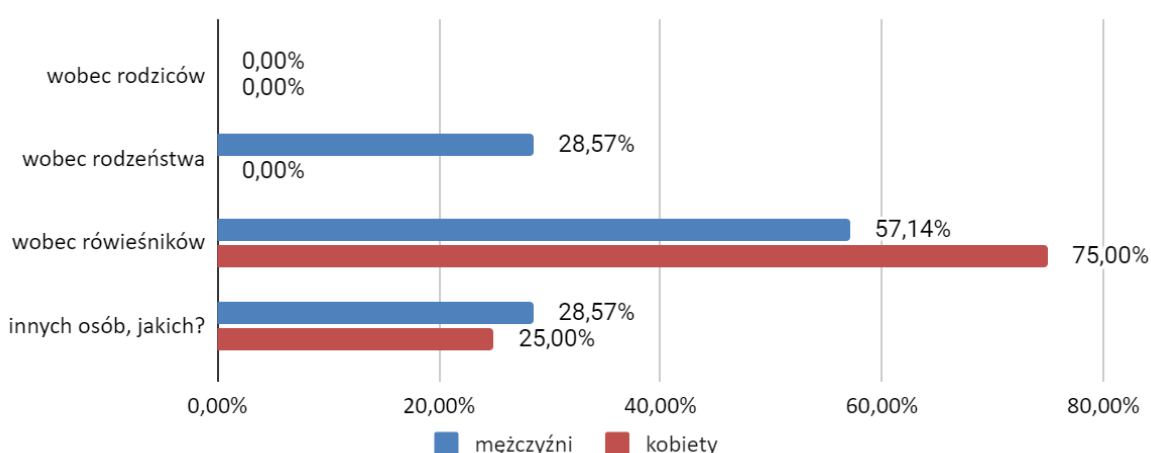
Wyk. 93. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały przemoc.

Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie dotyczące stosowania przez nich wobec innych przemocy, odpowiadali również wobec kogo stosowali ową przemoc. Uczniowie (57,14%) oraz uczennice (75,00%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników oraz rodzeństwa (28,57% chłopców). Respondenci wymieniali również inne osoby takie, jak znajomi (28,57% chłopców, 25,00% dziewczynek).

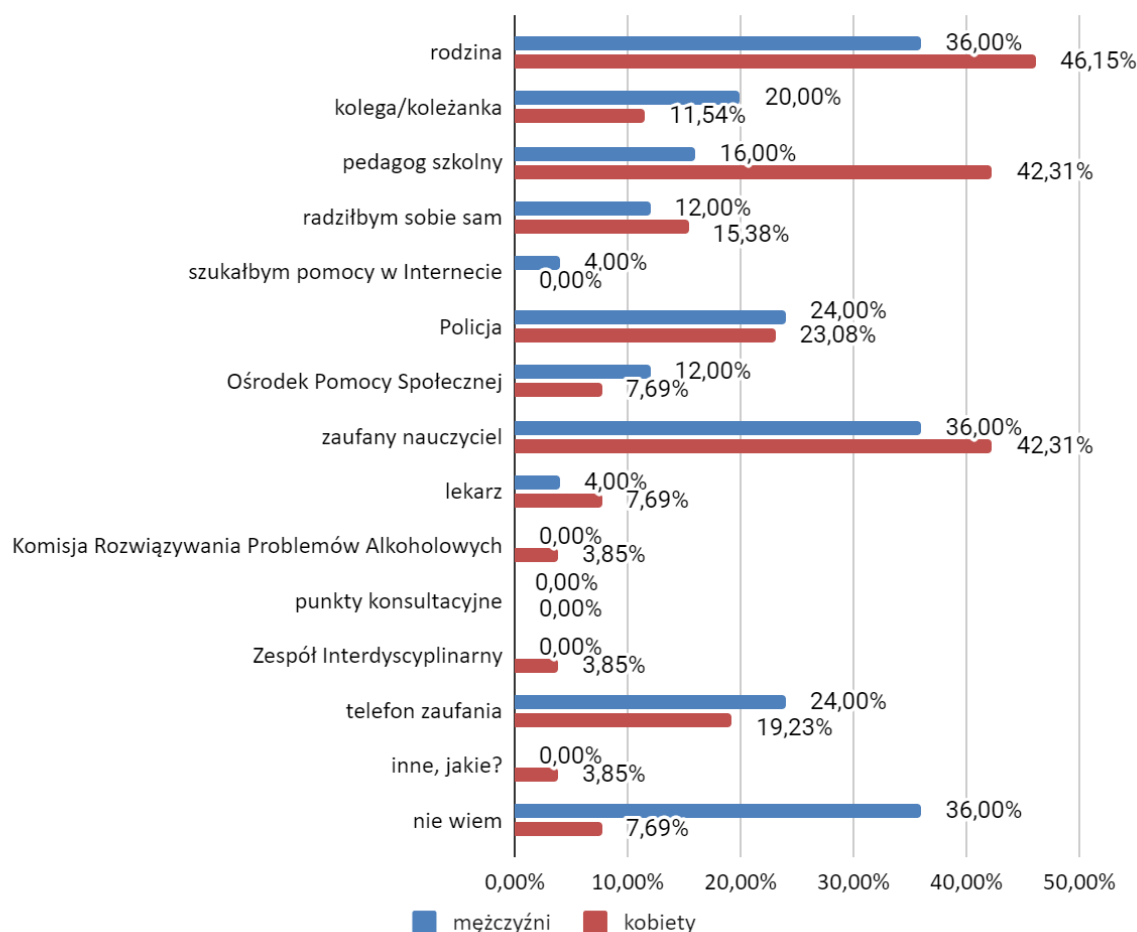
Wyk. 94. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wszyscy młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Najczęściej ankietowani wybierali: rodzinę (36,00% chłopców, 46,15% dziewczynek), zaufanego nauczyciela (36,00% chłopców, 42,31% dziewczynek) czy pedagoga szkolnego (16,00% chłopców, 42,31% dziewczynek). Natomiast uczniowie, którzy nie wiedzą do kogo się zwrócić o pomoc to 36,00% chłopców i 7,69% dziewczynek. 3,85% dziewczynek zwróciłyby się o pomoc do kogoś innego, wskazując konkretne nazwisko.

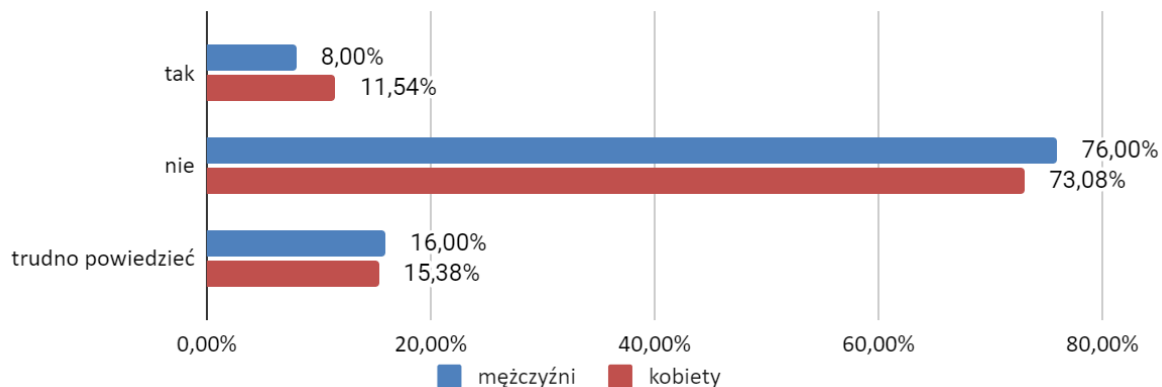
Wyk. 95. Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

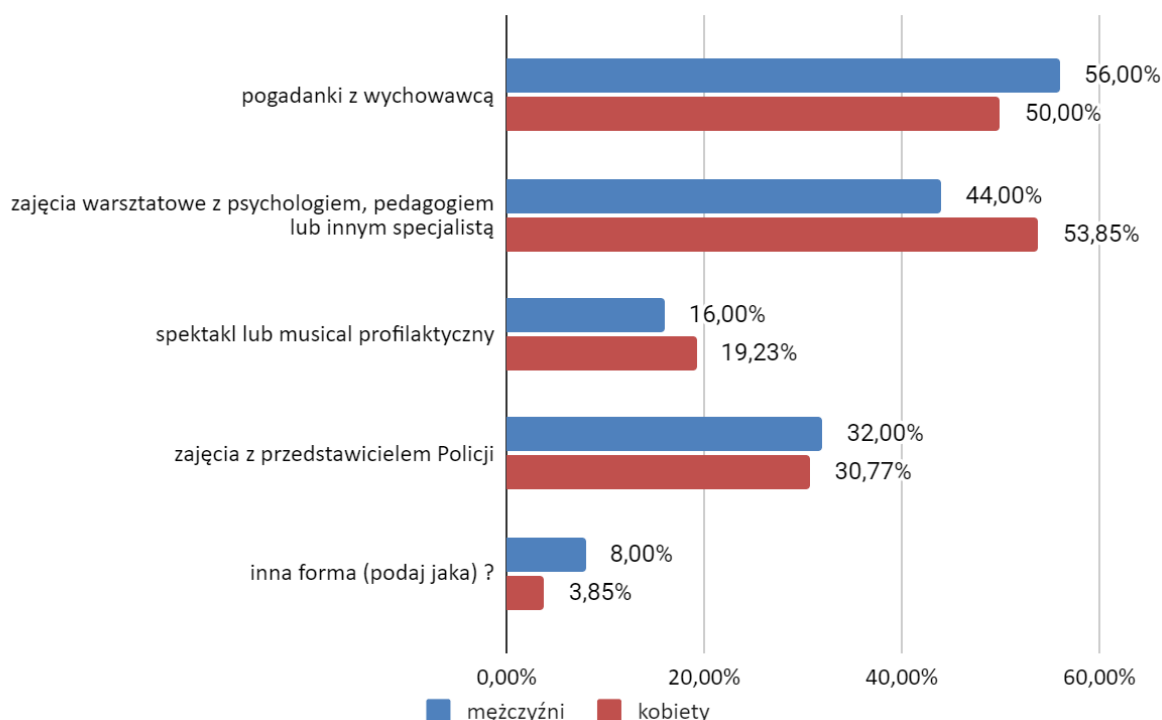
W celu oszacowania skali problemu przemocy w otoczeniu badanej młodzieży, uczniowie zostali zapytani czy znają kogoś, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. 8,00% uczniów oraz 11,54% uczennic przyznaje, że zna takie osoby. Natomiast pozostałe 76,00% chłopców oraz 73,08% nie zna takich osób, a 16,00% uczniów oraz 15,38% uczennic udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wyk. 96. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Ostatnie pytanie zadane młodym mieszkańcom gminy dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według respondentów najciekawsze. Uczniowie Gminy Jeziora Wielkie najczęściej wskazywali na pogadanki z wychowawcą (56,00% chłopców, 50,00% dziewczynek) oraz zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (44,00% chłopców, 53,85% dziewczyn). Dodatkowo, młodzi mieszkańcy zaznaczali odpowiedź „inne formy” zajęć, lecz nie podali konkretnie jakie.

Wyk. 97. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

5. Badanie sprzedawców na terenie Gminy Jeziora Wielkie

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego i nikotynowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na

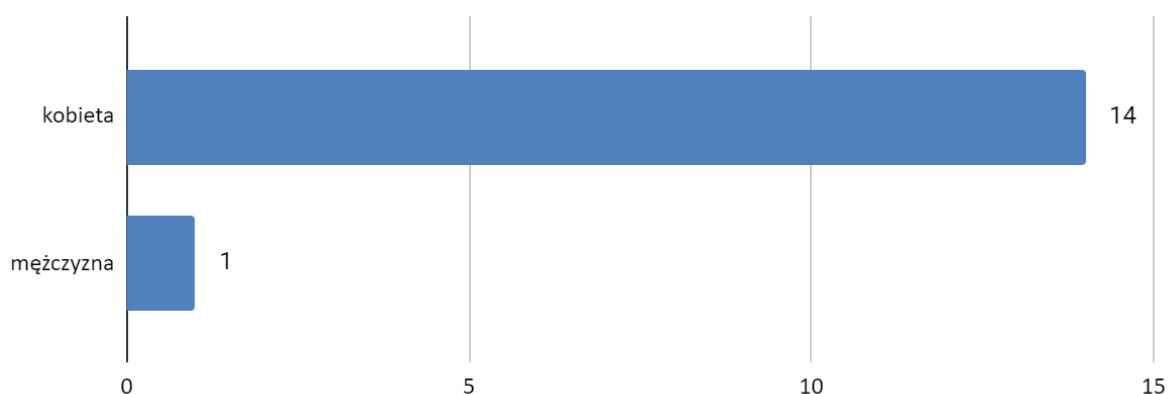
17 pytań. Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb.

STRUKTURA BADANEJ GRUPY

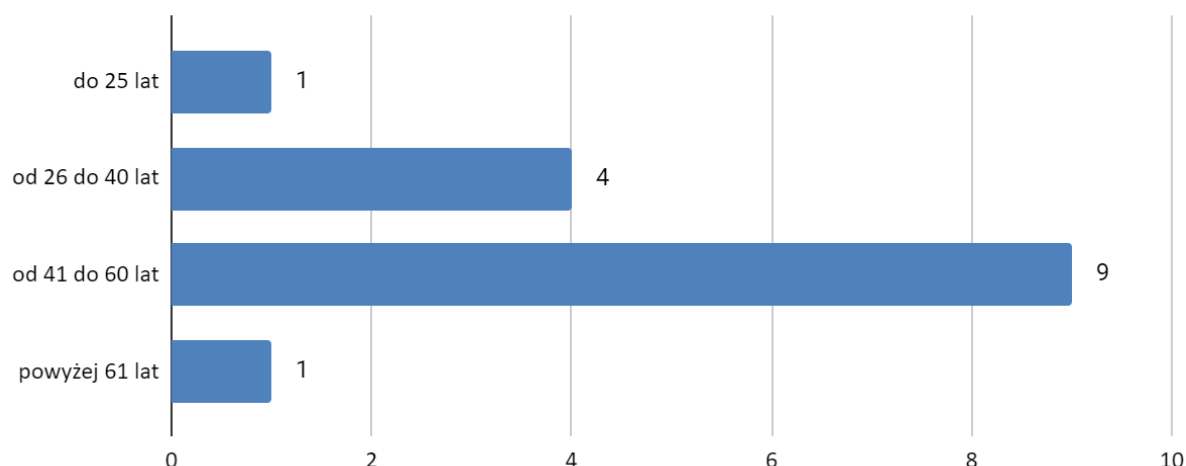
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Jeziora Wielkie wzięło udział piętnastu sprzedawców - czternaście kobiet i jeden mężczyzna. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się oni z osobami kupującymi napoje alkoholowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu alkoholowego w gminie, ale również charakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień alkoholowych.

Wyk. 98. Płeć

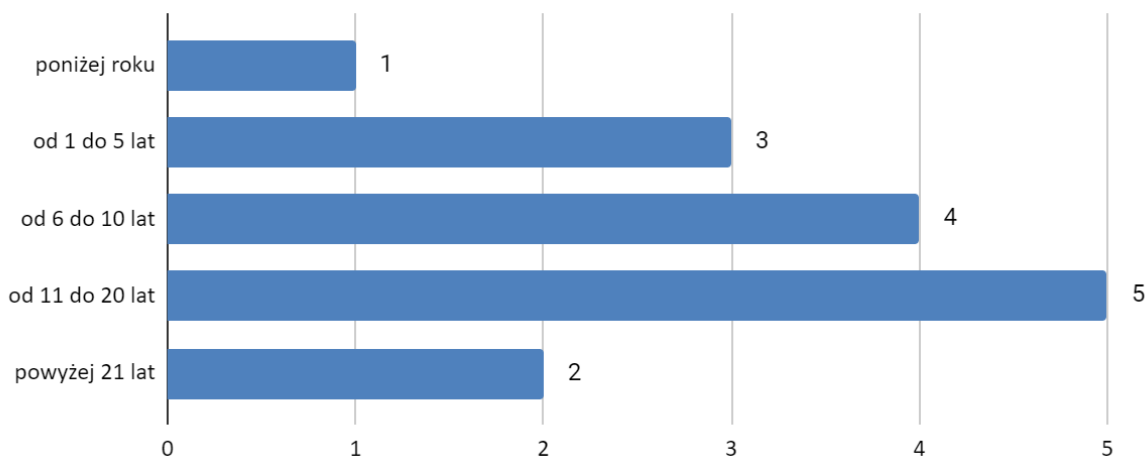
Wśród badanych osób grupę w wieku 41 - 60 lat stanowiło dziewięć osób. Respondenci w wieku 26 - 40 lat to cztery osoby. Jeden ankietowany nie miał więcej niż 25 lat, zaś jeden był w wieku powyżej 61 lat.

Wyk. 99. Wiek.

Dwie osoby posiada powyżej 21 lat stażu pracy. Pięciu sprzedawców pracuje w swoim zawodzie od 11 do 20 lat, a czterech respondentów zadeklarowało, iż od 6 do 10 lat. Dwóch badanych posiada od 1 do 5 lat stażu pracy, a jeden ankietowany poniżej roku.

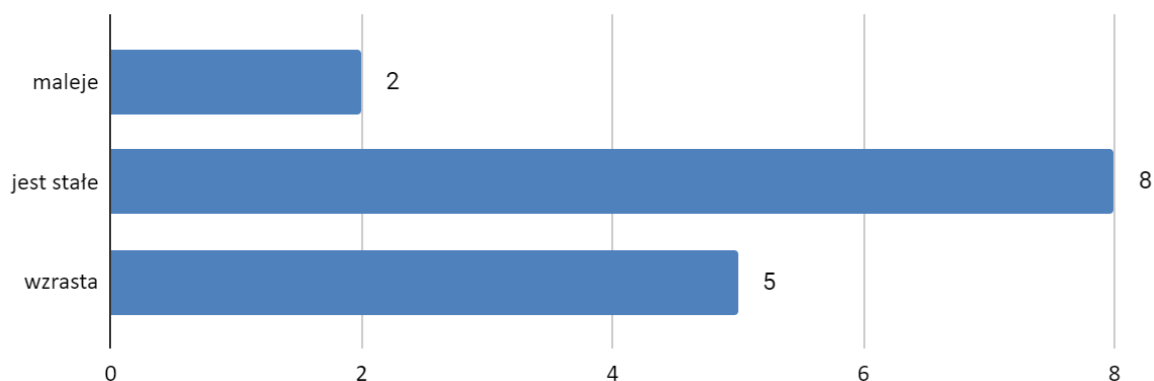
Wyk. 100. Staż pracy

PROBLEM SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

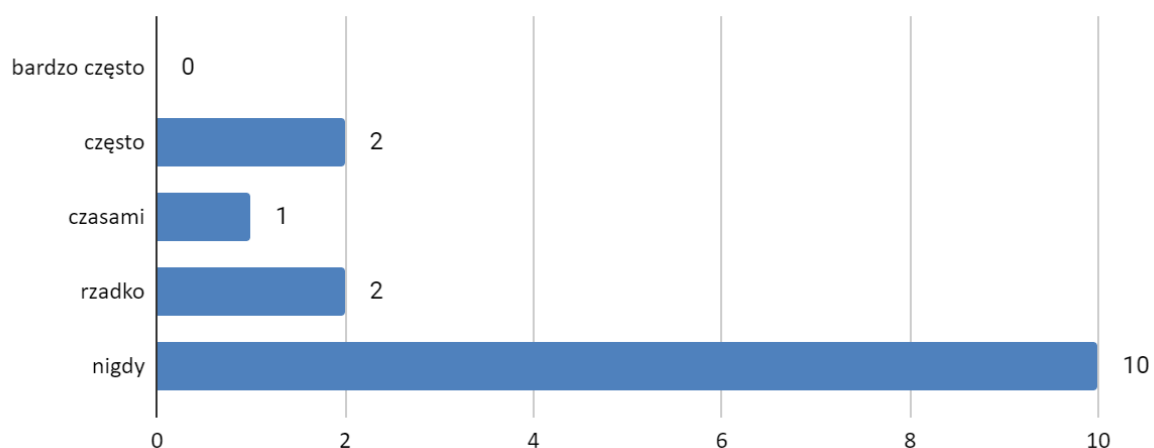
W pierwszym pytaniu sprzedawców poproszono o oszacowanie skali spożycia alkoholu w gminie na przestrzeni ostatnich kilku lat. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, ośmiu ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu utrzymuje się na stałym poziomie, natomiast dwóch badanych jest zdania, że maleje. Pięciu z ekspedientów uważa, iż spożycie alkoholu wśród mieszkańców wzrasta.

Wyk. 101. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

Następnie ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem alkohol w gminie sprzedawany jest osobom niepełnoletnim. Dziesięciu ankietowanych biorących udział w badaniu przyznało, iż w ich opinii nigdy nie sprzedaje się alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie Gminy Jeziora Wielkie. Dwóch badanych przyznało, że takie sytuacje rzadko mają miejsce, zaś jeden badany, że zdarzają się czasami. Dwóch sprzedawców wskazało, iż często dochodzi do sytuacji sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie gminy.

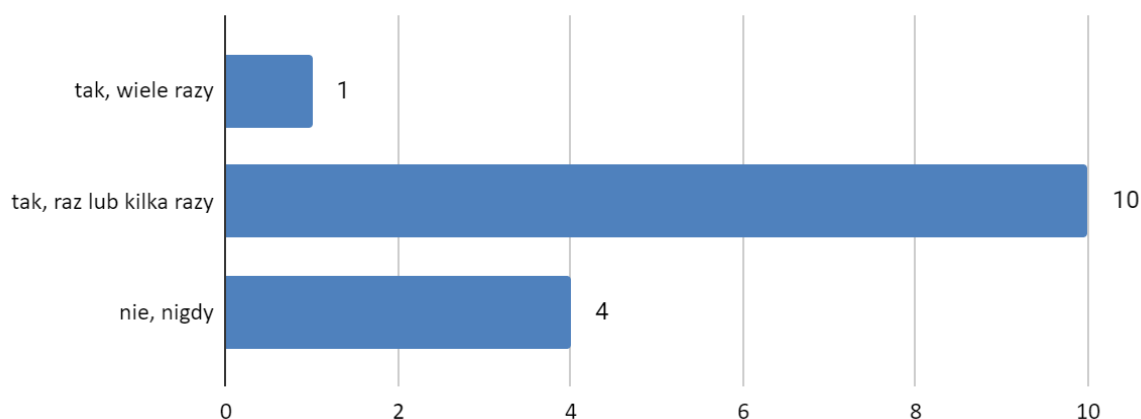
Wyk. 102. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Dziesięciu sprzedawców zadeklarowało, że raz lub kilka razy przytrafiła się im sytuacja, w której osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Jeden

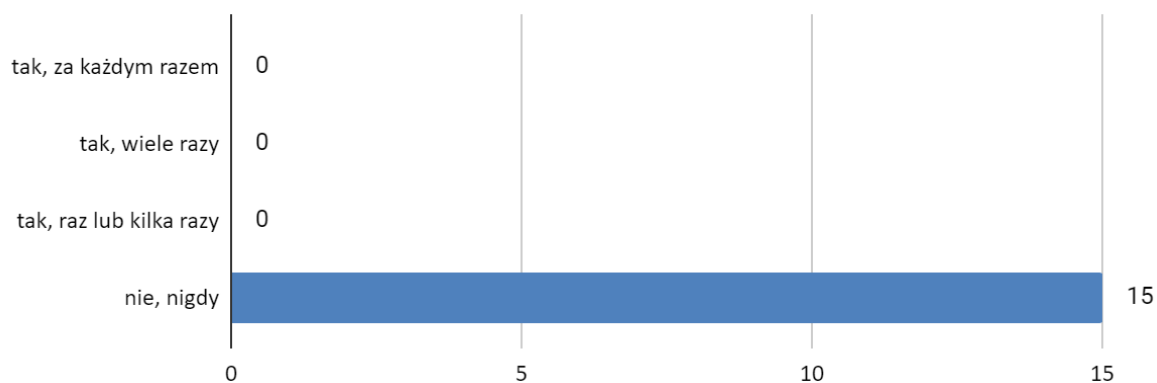
sprzedawca wskazał odpowiedź “tak, wiele razy”. Czterech badanych podało, że nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja.

Wyk. 103. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

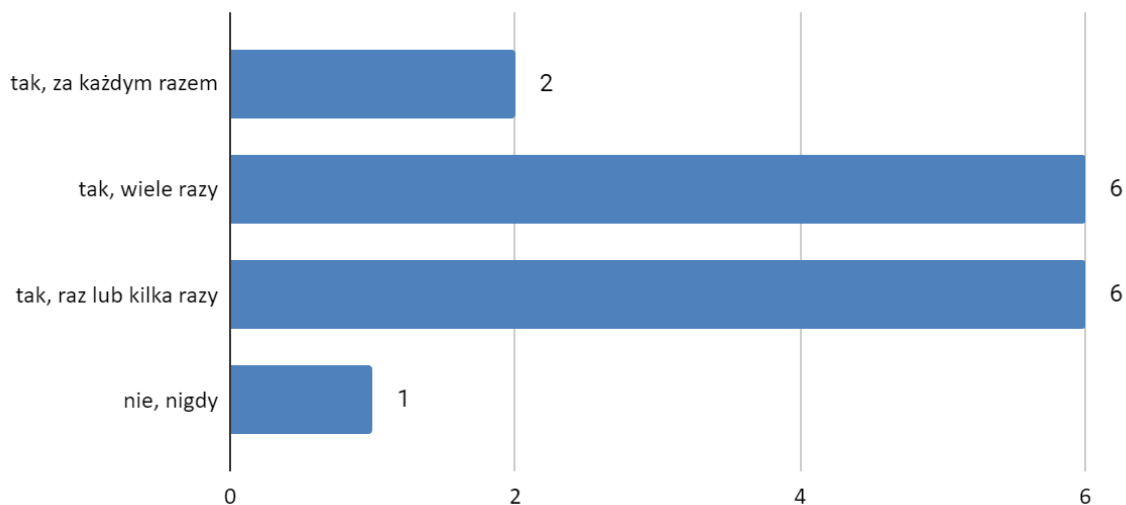
Wszyscy badani ekspedientzi (piętnaście osób) przyznali, że nie podali alkoholu osobie, która nie ukończyła 18 roku życia.

Wyk. 104. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

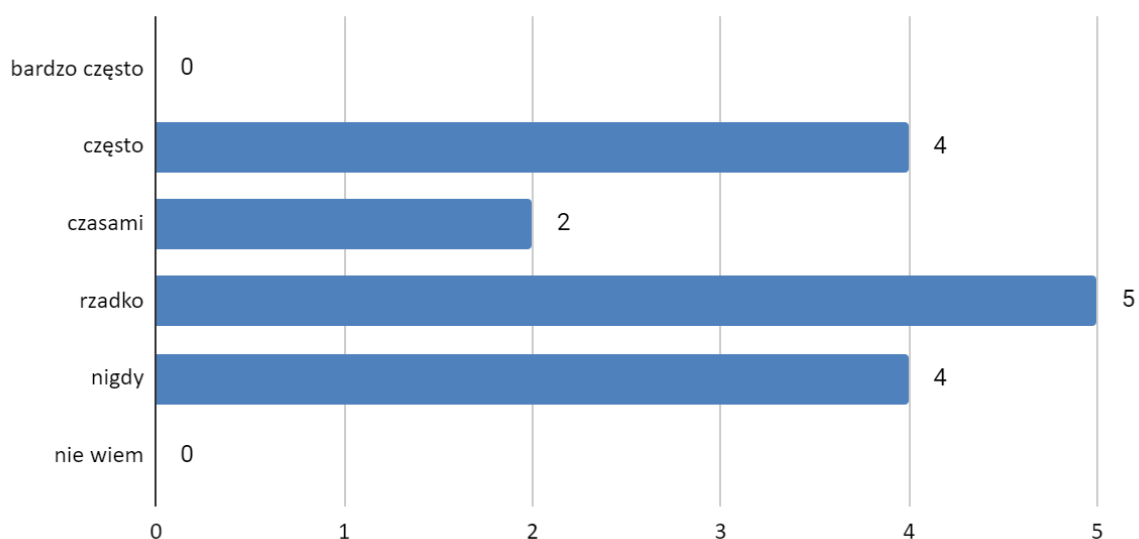
Jak wynika z deklaracji sprzedawców, sprawdzają oni dowód tożsamości w przypadku wątpliwości co do pełnoletności osoby kupującej alkohol. Dwie osoby robią to za każdym razem, sześciu badanych taka sytuacja zdarzyła się wiele razy, sześciu ankietowanym raz lub kilka razy, a jednemu nigdy.

Wyk. 105. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

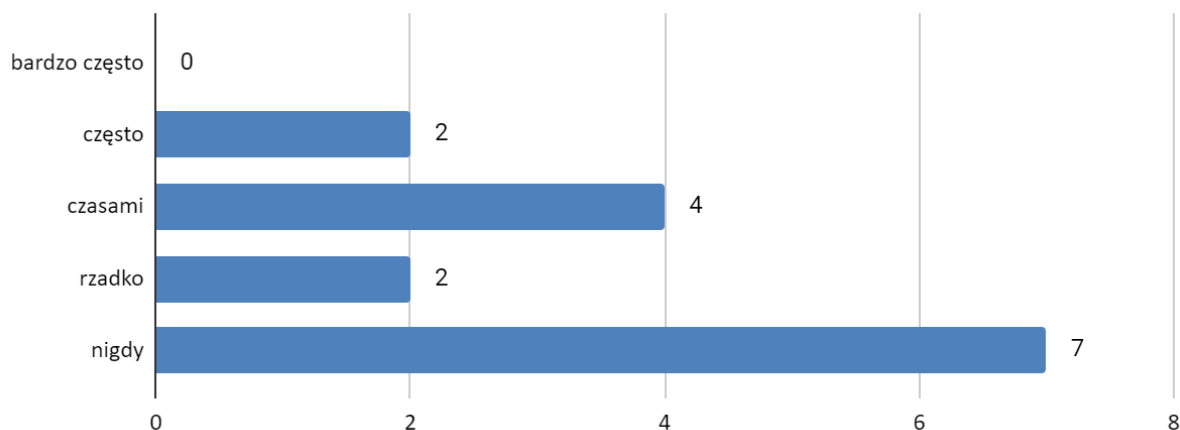
Pięciu sprzedawców ocenia, iż w ich opinii rzadko w gminie mieszkańcy wsiadają za kierownicę pojazdu pod wpływem alkoholu. Czterech badanych twierdzi, że nigdy nie dochodzi do takich sytuacji, a czterech, iż takie sytuacje zdarzają się często. Dwóch respondentów zadeklarowało, że takie sytuacje mają miejsce czasami.

Wyk. 106. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

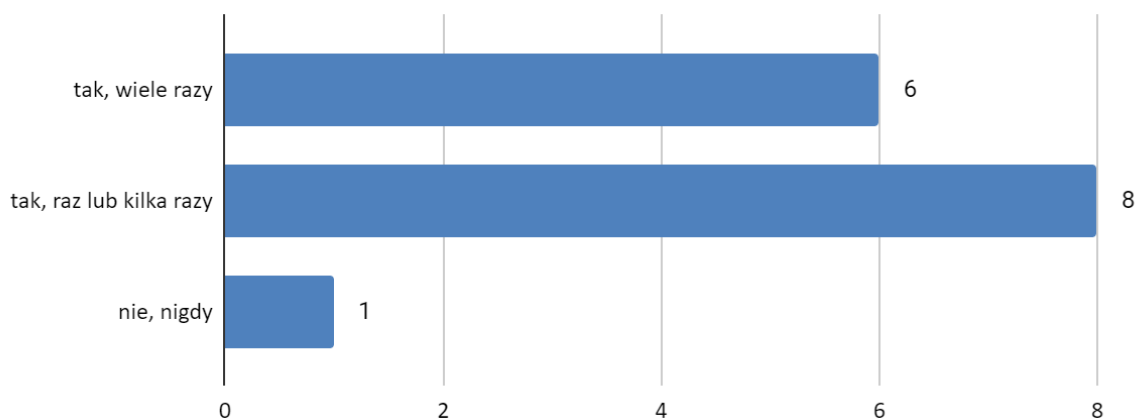
Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, podobnie jak sprzedaż osobom niepełnoletnim jest niezgodna z prawem. Siedmiu sprzedawców uważa, że w gminie nie sprzedaje się alkoholu osobom nietrzeźwym. Dwóch badanych twierdzi, że takie sytuacje zdarzają się rzadko. Cztery osoby wskazały odpowiedź „czasami”, dwie zaś “często”.

Wyk. 107. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?

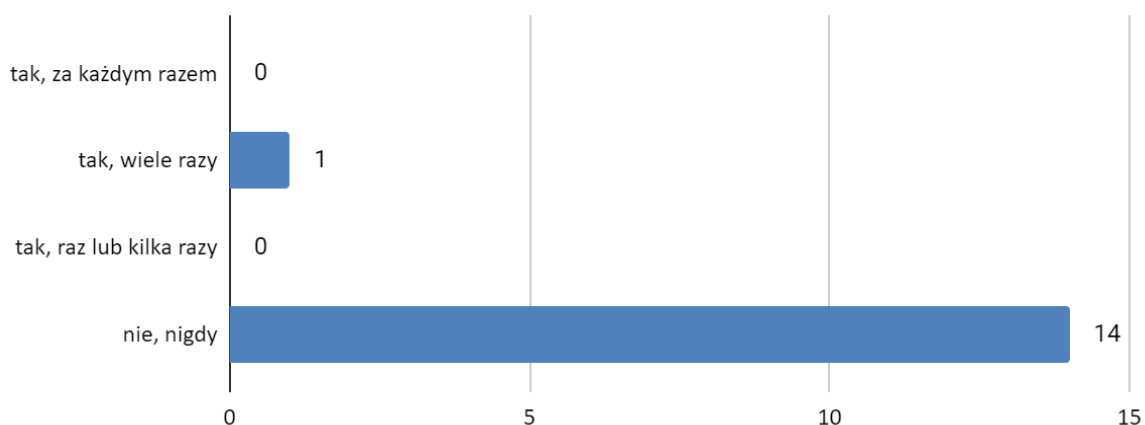
Ośmiu badanych, raz lub kilka razy przytrafiła się sytuacja, kiedy to osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Sześciu sprzedawców spotkało się z taką sytuacją wiele razy, a jeden badany nigdy nie spotkał się z takim zdarzeniem.

Wyk. 108. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

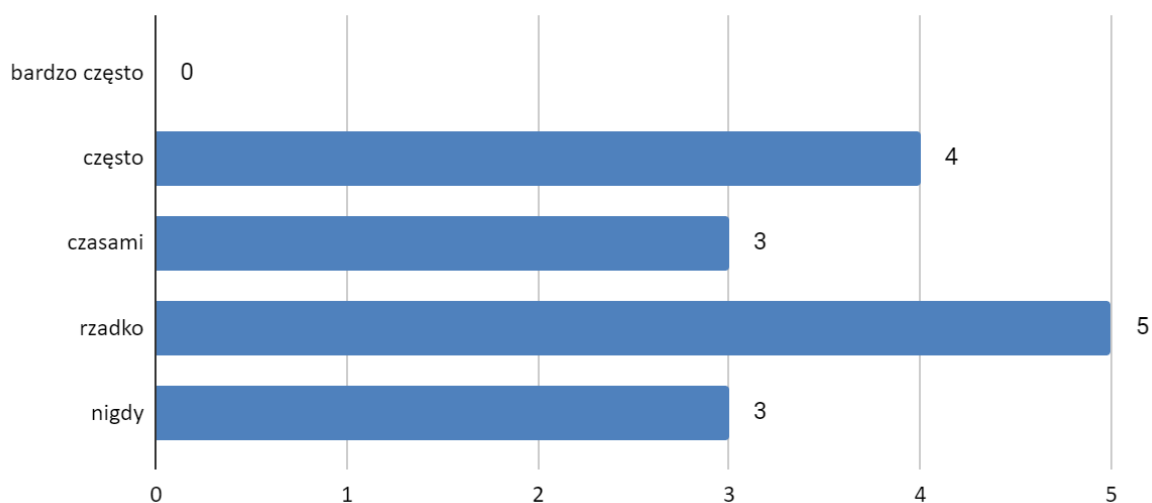
Jeden sprzedawca wiele razy sprzedał alkohol osobie nietrzeźwej. Natomiast czternastu ankietowanych odpowiedziało, iż nigdy im się to nie zdarzyło.

Wyk. 109. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

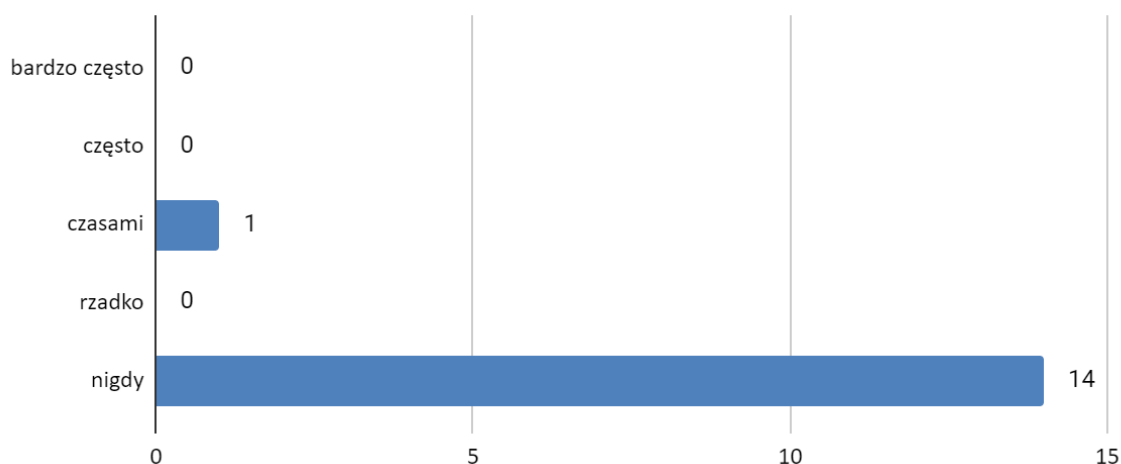
Następnie ankietowanych zapytano, czy zdarza im się, aby klienci spożywali alkohol na terenie sklepu lub w jego najbliższej okolicy. Pięciu sprzedawcom zdarza się to rzadko, trzech ankietowanych wskazało, że zdarza się to czasami, a czterech badanych zadeklarowało, że często mają miejsce takie sytuacje. Natomiast trzem sprzedawcom nie zdarzyła się taka sytuacja.

Wyk. 110. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i gminie?

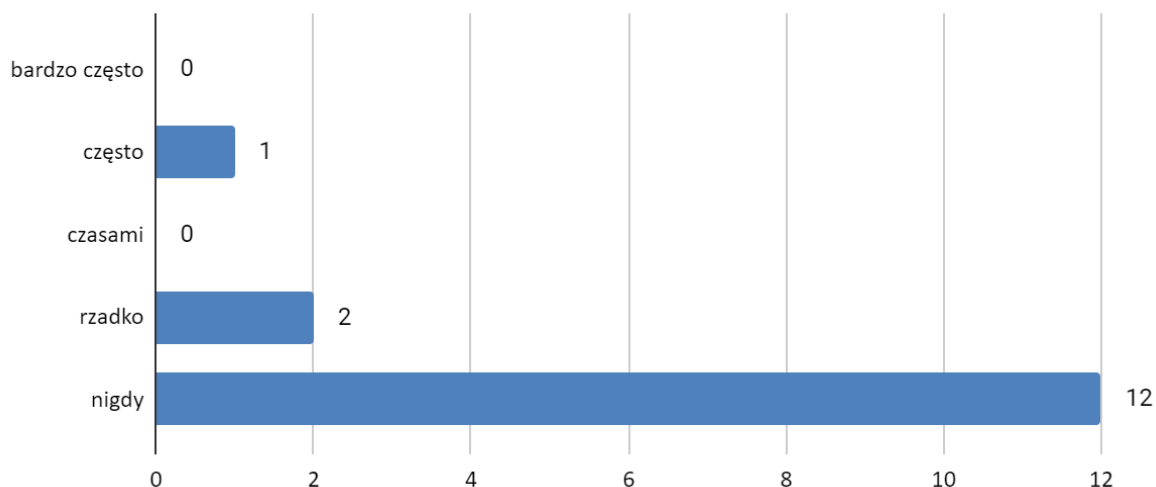
Prawie wszyscy ankietowani, tj. czternaście osób, nie musiało nigdy wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby nietrzeźwe, które znajdowały się na terenie punktu sprzedaży alkoholu. Jeden ankietowany zadeklarował, że zdarza się taka sytuacja czasami.

Wyk. 111. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

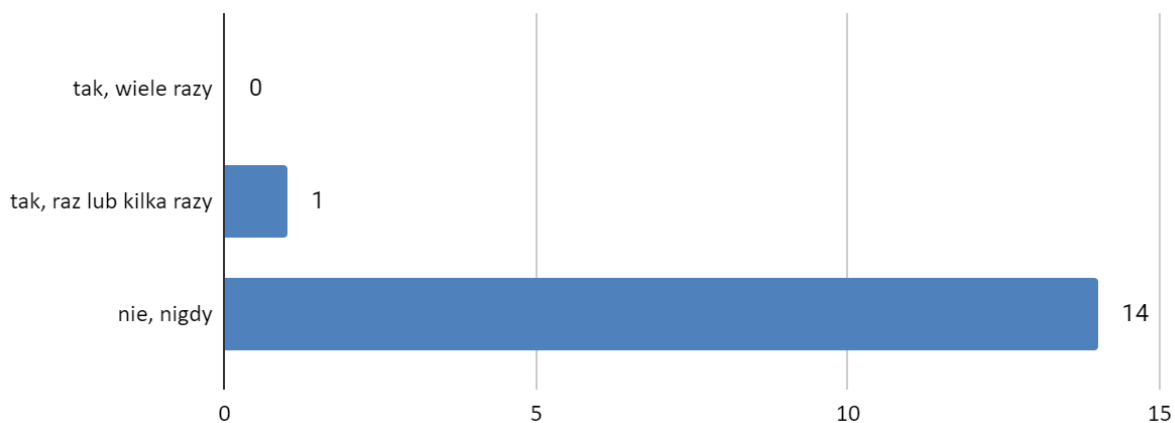
Sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom nieletnim jest czynem niezgodnym z prawem. Dwunastu sprzedawców przyznało, że nie dochodzi do sprzedaży wyrobów tytoniowych nieletnim w ich miejscowości. Dwóch, że rzadko, jeden ankietowany wskazał, że często mają miejsce takie sytuacje.

Wyk. 112. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

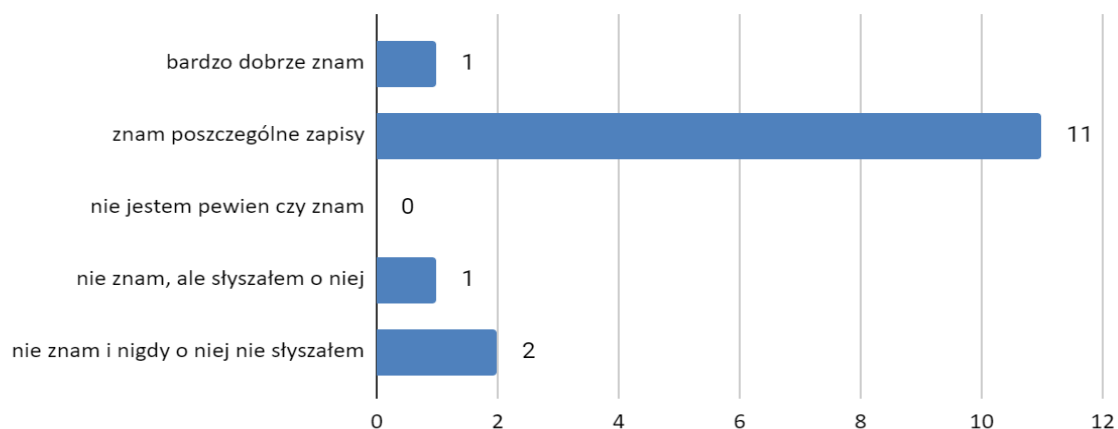
Czternastu respondentów zadeklarowało, iż nigdy nie zdarzyło im się sprzedać papierosów osobie niepełnoletniej. Jeden sprzedawca przyznał, że raz lub kilka razy zdarzyła mu się taka sytuacja.

Wyk. 113. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

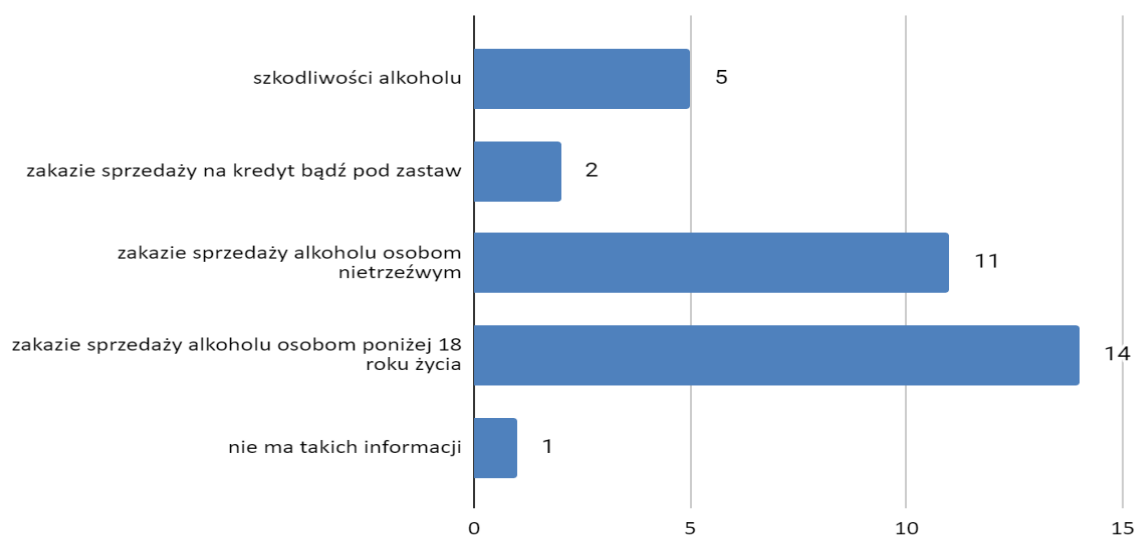
Jeden ankietowany twierdzi, że bardzo dobrze zna poszczególne zapisy zawarte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jedenastu sprzedawców podaje, że zna poszczególne zapisy z tejże ustawy. Jeden ankietowany podaje, iż nie zna, ale o niej słyszał. Natomiast dwóch ankietowanych nie zna ustawy i nigdy o niej nie słyszało.

Wyk. 114. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

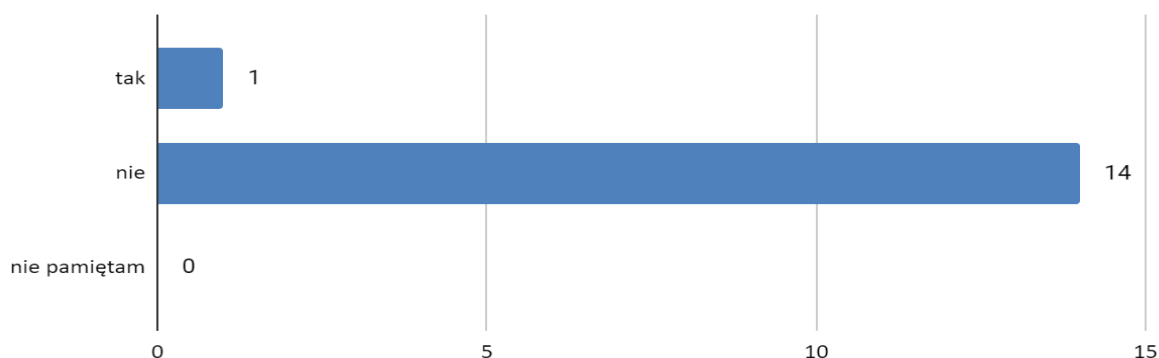
W nawiązaniu do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, akt prawny zobowiązuje do umieszczania w widocznych punktach sklepów informacji na temat szkodliwości alkoholu oraz obligatoryjnie o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Czternastu ekspedientów deklaruje, iż posiada informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, jedenastu – o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, pięciu o szkodliwości alkoholu. Dwóch sprzedawców wskazało, iż posiada informacje o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw, zaś jeden ankietowany przyznał, że nie posiada takich informacji.

Wyk. 115. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

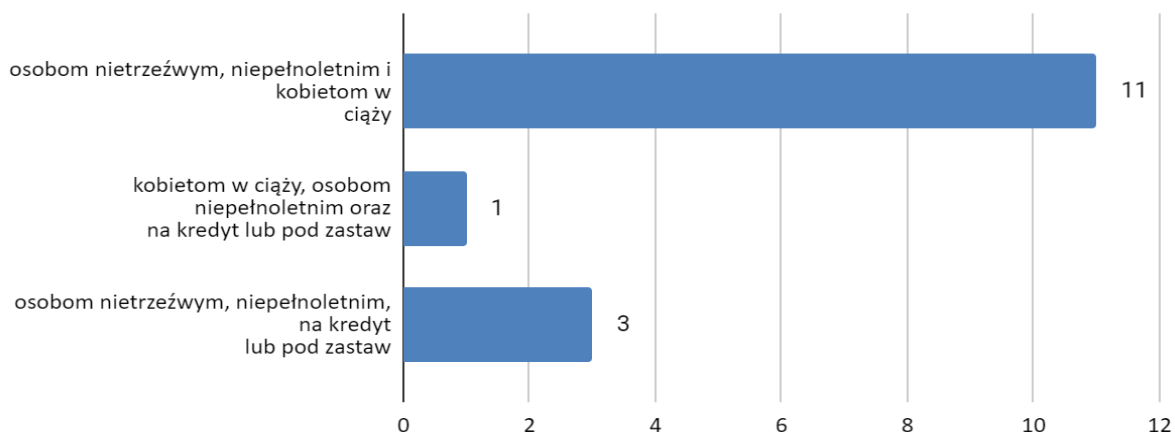
Jak wynika z odpowiedzi respondentów, czternastu z nich brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, jedynie jeden ankietowany nie został przeszkolony z powyższej tematyki.

Wyk. 116. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie ich wiedzy na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że prawidłową wiedzę na ten temat ma jedynie trzech respondentów. Stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. Zaś dwunastu ankietowanych zaznaczyło błędną odpowiedź, która wymieniła również kobiety w ciąży. Wszystkie odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wyk. 117. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

6. Wnioski

Badania realizowane na terenie Gminy Jeziora Wielkie pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

Skala zjawiska uzależnień chemicznych

Skala uzależnień chemicznych wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży nie przybiera dużych rozmiarów.

W przypadku problemu alkoholowego wśród dzieci i młodzieży zauważa się niewysokie zainteresowanie. Osoby, które zadeklarowały iż spożywały alkohol, zaczynały głównie w wieku 11 - 13 lat w czasie uroczystości rodzinnej. Zadeklarowały, że nie miały przykrych doświadczeń, a alkoholem ktoś ich poczęstował.

Dorośli mieszkańcy deklarują, że głównie spożywają alkohol kilka razy w roku, po 1 - 2 porcje alkoholu. Deklarują, iż najczęściej zdarza im się spożywać alkohol w domu, a sięgają po niego, bo lubią jego smak.

Co istotne, badania przeprowadzone wśród sprzedawców ukazują, iż spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Gminie Jeziora Wielkie według 53,33% respondentów jest stałe, zaś 33,33% wskazuje na wzrost. Ponad połowa badanych zadeklarowała, że osoby niepełnoletnie bądź pod wpływem alkoholu, chciały kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Warto dodać, że część ankietowanych zaznaczyła, iż w gminie zdarzają się sytuacje jazdy po wypiciu alkoholu.

Z analizy wynika, iż w przypadku **problemu nikotynowego obserwujemy, że uczniowie niechętnie sięgają po papierosy.** Procent uczniów (głównie w wieku 10 - 12 lat), którzy spróbowali palić papierosy przyznał, że zdarzyło się to raz bądź kilka razy.

Ponad połowa dorosłych mieszkańców zadeklarowała, że nigdy nie paliła papierosów. Ta część badanych, którzy odpowiedzieli, że palą przyznała iż robią to codziennie po 6 - 15 sztuk. Sięgają po papierosy ze znudzenia/dla zabicia czasu, a 14,29% z badanych nigdy nie próbowała rzucić palenia.

Warto zauważyć, iż wśród **dorosłych mieszkańców, którzy sięgają po substancje psychoaktywne, skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów.**

Niewielki procent dorosłych mieszkańców zadeklarował, że zażywał środki psychoaktywne głównie jednokrotnie z ciekawości.

Istotnym problemem wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców jest problem przemocy. Z zebranego materiału badawczego wynika, że 33,33% uczniów szkół podstawowych doświadczyła przemocy.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wobec uczniów przemoc stosowali koledzy ze szkoły, niebędący pod wpływem żadnych substancji odurzających. Dodatkowo warto zauważyć, że 21,57% uczniów przyznała się, iż stosowała przemoc wobec innych - głównie wobec rówieśników.

Większość dorosłych mieszkańców wskazało, że doznało psychicznej i fizycznej przemocy, przede wszystkim ze strony partnera/partnerki. Spośród badanych mieszkańców, 16,00% przyznało, że doszło do sytuacji, gdzie zastosowali zachowania przemocowe wobec drugiej osoby. Przyznali, że była to głównie przemoc fizyczna, skierowana na partnera/partnerkę. W większości zadeklarowali, iż podczas tych sytuacji nie byli pod wpływem żadnych środków psychoaktywnych.

Co istotne, **uczniowie oraz dorośli mieszkańcy posiadają wiedzę na temat zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych.** Potrafią wskazać ich konsekwencje, wiedzą do kogo zwrócić się w razie sytuacji problemowej. Dużą rolę odgrywają tutaj szkoły – dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na zadowalającym poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów.

Również gmina podejmuje wiele działań mających na celu zmniejszenie skali problemów uzależnień.

7. Rekomendacje

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminy Jeziora Wielkie w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Poniżej znajdują się rekomendacje co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

PROBLEM ALKOHOLOWY

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Z uwagi na fakt, iż 2,00% mieszkańców spożywa alkohol codziennie, zaleca się dalszą realizację kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. Dodatkowo, ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną skuteczne mogą okazać się materiały profilaktyczne realizowane w formie online, np. kampanie profilaktyczne w social mediach lub telewizji i radio.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Dalszą realizację kampanii, która powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).
- Jak wynika z dokumentu diagnozy, aż 3,75% mieszkańców wypija 8 - 10 porcji alkoholu w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Aby zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia u tych osób, które wypijają jednorazowo zbyt duże ilości alkoholu, zaleca się dalszą realizację kampanii mających na celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu.

- Szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Działania skierowane zarówno do pracodawców, jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji. Jak wynika z dokumentu diagnozy, 1,25% mieszkańców przyznało, iż często zdarzało się im wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu.
- Szkolenia (w wersji stacjonarnej lub online) dla kadry kierowniczej w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników.
- Kontynuowanie realizacji kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, ponieważ jak wynika z badań na terenie Gminy Jeziora Wielkie 10,00% ankietowanych mieszkańców wskazało, że raz im się zdarzyło kierować pojazdem pod wpływem alkoholu. Natomiast 1,25% badanych zadeklarowało, że zdarza im się to sporadycznie.
- 3,00% badanych mieszkańców przyznało, że bardzo często byli świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, 16,00% mieszkańców wskazało, iż czasami. Ponadto, 26,67% sprzedawców wskazało, że często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Gminie Jeziora Wielkie. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną zaleca się realizację kampanii głównie w formie online.
- Realizowanie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Według 2,00% badanych mieszkańców picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka, 4,00% mieszkańców nie potrafiło udzielić odpowiedzi. Ponadto, 22,00% mieszkańców wskazało, że widzieli kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Gminy Jeziora Wielkie.
- Kontynuację działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Jak wynika z dokumentu diagnozy, 15,69% uczniów szkół podstawowych próbowało pić alkohol. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z uzależnionymi.

- Dalsze zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. Wyniki diagnozy wskazują, iż 7,84% uczniów nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnień. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wzbudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów.
- Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w diagnozie dzieci dotkniętych tym problemem, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego, a także wycieczki, które będą pomagać budować relacje interpersonalne i pokazywać weselszy, otwarty świat.
- Kontynuowanie realizacji szkoleń dla rodziców, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego przewodnika „Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?” Dostępnego na stronie trzymajpion.pl. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców.
- Dalsze wykorzystywanie strategii alternatyw – angażowanie dzieci i młodzieży w atrakcyjne, bezpieczne aktywności (np. sportowe, artystyczne, plastyczne), które dopasowane będą do możliwości i potrzeb odbiorców.
- Kontynuowanie podnoszenia kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań. Jak wynika

z dokumentu diagnozy 15,69% uczniów, mając problem z uzależnieniem, zwróciłaby się o pomoc do nauczycieli.

- Kontynuowanie realizacji zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez nieletnich.
- Inwestowanie w sprzęt i niezbędne materiały potrzebne do podwyższenia jakości działań.
- Dalszą realizację działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.

PROBLEM NIKOTYNOWY

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Dalsze cykliczne rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc. Materiały powinny być również dostępne w formie online. Jak wynika z dokumentu diagnozy 22,00% mieszkańców Gminy Jeziora Wielkie pali papierosy codziennie, a 35,72% badanych nigdy nie próbowało rzucić palenia.
- Należy kontynuować działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.
- Dalsze propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości ich osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat ulotek, plakatów w formie drukowanej i internetowej oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach sportowych (warto dopilnować, aby uczestnictwo w zajęciach sportowych wiązało się również z nauką dzieci i młodzieży zasad Fair Play, współdziałania w grupie oraz zdrowego współzawodnictwa).

- Dalsze działania ograniczające dostępność papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez kontynuację szkoleń dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Dalsze działania profilaktyczne na poziomie uniwersalnym, dotyczące konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów (w formie drukowanej oraz internetowej) i artykułów umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych. Wyniki diagnozy wskazują, iż 7,84% uczniów nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnień. Ponadto jak wskazali mieszkańcy według 6,00% okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia, a 3,00% mieszkańców wskazało, że wszystkie narkotyki są bezpieczne, o ile używa się ich odpowiednio.
- Kontynuowanie rozpowszechniania informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Materiały powinny być dostępne w formie drukowanej (pozostawione np. w miejscach publicznych takich jak: kościół, przychodnie itp.) oraz w formie internetowej.
- Realizację szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.
- Kontynuowanie cyklicznych działań mających na celu informowanie dzieci i młodzieży na temat instytucji, gdzie mogą szukać pomocy, ponieważ jak wynika z dokumentu diagnozy 17,68% uczniów nie wie do kogo zwrócić się o pomoc mając problem związany z uzależnieniem. Ulotki, plakaty powinny być umieszczone w widocznych miejscach zarówno w szkołach, jak i innych instytucjach publicznych, a także powinny zawierać dane kontaktowe do instytucji pomocowych. Informacje te powinny być również przekazywane uczniom w formie online.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Upowszechnienie informacji o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą materiałów drukowanych takich jak: ulotki, plakaty, broszury i strony internetowe.
- Kontynuowanie organizowania dla mieszkańców warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Wyniki diagnozy wskazują, że wobec mieszkańców przemoc stosowali partner/partnerka (42,86%). Zaleca się również, aby podczas warsztatów mieszkańcy uświadamiani byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy. Szkolenia mogą mieć formę online, co jest szczególnie istotne ze względu na panującą obecnie sytuację epidemiologiczną.
- Skutecznym rozwiązaniem może być również prowadzenie wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów, bowiem badania pokazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu, nierzadko dochodzi do przemocy. Jak wynika z dokumentu diagnozy 94,00% mieszkańców uważa, że problem przemocy domowej związany jest z piciem alkoholu, 51,00% wskazało narkotyki.
- Dalsza współpraca z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, która ma na celu kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być kontynuowanie realizacji interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb.
- Ważne w zapobieganiu problemom przemocy jest również podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom. Jak wynika z dokumentu diagnozy 37,00% mieszkańców sądzi, że stopień zaangażowania władz lokalnych jest niedostateczny.
- Zwiększanie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych

i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej. Z dokumentu diagnozy wynika, że 16,00% mieszkańców, którzy stosowali przemoc, kierowali ją wobec partnera/partnerki. Ponadto 10,00% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą.

- Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Ciągłą realizację zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Dalsze przekazanie uczniom wiedzy, na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji.
- Wypracowanie na terenie szkoły, jasnych zasad zachowania i konsekwencji ich nieprzestrzegania, a także rozpowszechnianie tych reguł przez nauczycieli, pracowników szkoły, poprzez informowanie i umieszczenie plakatów w strategicznych miejscach budynku szkoły.
- Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- Skuteczne okazują się również spotkania z policją mające na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje (ważne, aby funkcjonariusze byli przeszkoleni w zakresie prowadzenia zajęć profilaktycznych).
- Realizację zajęć i warsztatów integracyjnych w klasach. Mają one na celu wzmacnianie więzi między rówieśnikami i wpływanie na pozytywny klimat szkoły, który jest ważnym

czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych, ponieważ jak wynika z dokumentu diagnozy 63,64% uczniów, którzy stosowali przemoc, kierowali ją na rówieśników.

- Kontynuowanie realizacji szkoleń dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Rekomenduje się stworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W Gminie Jeziora Wielkie 42,00% badanych mieszkańców przyznało, że zna wiele lub zna nieliczne rodziny, które są dotknięte ubóstwem. Rekomenduje się kontynuację realizowanych form wsparcia: zasiłki i świadczenia, mieszkania socjalne oraz innych form wsparcia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.
- Identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc im obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych.
- Informowanie na temat realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy działaniach mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, powinny być rozpowszechniane wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia

i poradnictwa dla tych grup.

- Badani mieszkańcy uważają, że największymi problemami z jakimi borykają się osoby starsze to: choroby (85,00%), samotność (81,00%) oraz brak opieki ze strony rodziny (69,00%). Rekomenduje się zwiększenie materialnej pomocy dla osób starszych oraz upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem.
- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.
- Informowanie mieszkańców o różnorodnych zajęciach realizowanych na terenie gminy, umożliwiających pozytywną organizację czasu wolnego mieszkańców.

VII.ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

8. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Obszar: POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
– dobre rozeznanie środowiska – doświadczenie pracowników socjalnych i przygotowanie zawodowego – umiejętność reagowania w sytuacjach kryzysowych – współpraca z organizacjami pozarządowymi – dobra współpraca z księgowością i Skarbnikiem gminy – realistycznie zaplanowany budżet – dobre wyposażenie miejsc pracy – możliwość podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych – dobra współpraca z placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, Policją – różnorodność form pomocowych – dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego – wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązanie problemów mieszkańców gminy – wdrożenie współpracy rodzin z asystentem rodziny	– brak wolontariatu – zjawisko alkoholizmu jako przyczyna wielu problemów społecznych – wzrost ilości zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży – mała oferta pracy dla młodych mieszkańców – brak komunikacji publicznej powodujący ograniczenie dostępu do specjalistycznych placówek medycznych lub innych placówek (PCPR, Sąd, ZUS, KERUS, PzdsOon) – brak mieszkań socjalnych i chronionych – niska aktywność zawodowa podopiecznych – brak psychiatry i neurologa dziecięcego oraz brak psychologów do pracy z rodzinami w szczególności z dziećmi – niewielkie zainteresowanie członków społeczności lokalnej uczestnictwem w sprawowaniu pieczy zastępczej

Szanse	Zagrożenia
– skuteczna analiza zjawisk społecznych wywołujących określone problemy społeczne – współpraca z domem pomocy społecznej – współpraca ze Środowiskowym Domem Pomocy Społecznej w Strzelnie oraz Zakładem Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu – rosnąca świadomość społeczna w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe w rodzinach	– wysokie koszty pobytu w domach pomocy społecznej w kontekście niskiego poziomu płac i emerytur – zagrożenie wykluczeniem osób starszych, niemobilnych, schorowanych, z niepełnosprawnościami, samotnych, które nie są już w stanie partycypować w życiu społecznych, zawodowym, często jednocześnie nie chcą lub nie mogą skorzystać z oferty pomocy społecznej – dystans, niechęć, strach przed pobytem oraz korzystaniem z usług domu pomocy społecznej lub skorzystania z innych form pomocy udzielanej przez tutejszy Ośrodek – roszczeniowość klientów pomocy społecznej – obawa rodzin przed ujawnieniem problemów w środowisku

Obszar: PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Mocne strony	Słabe strony
– profesjonalne przygotowanie członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – przeprowadzenie na terenie szkół spektakli i warsztatów profilaktycznych informujących o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków, przemocy – współpraca z Policją, Sądem i Kuratorami	– brak świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin patologicznych – problem wykluczenia komunikacyjnego niektórych sołectw zmniejszający dostępność do dostępu udziału w grupie AA – bezrobocie wśród kobiet w wieku 45+ – brak specjalistów zajmujących się narkomanią – brak reakcji społeczeństwa na negatywne wzorce np. sprzedaż alkoholu nieletnim – bagatelizowanie przez społeczeństwo problemu osób uzależnionych

Szanse	Zagrożenia
– wdrażanie systemu szybkiego reagowania na zagrożenia w ramach procedury Niebieskiej karty – koordynacja działań różnych podmiotów w przedmiocie ograniczenia zjawisk patologicznych	– łatwy dostęp do alkoholu, papierosów i innych środków odurzających – obniżenie wieku inicjacji alkoholowej – wzrost uzależnień w rodzinach – wzrost bezrobocia – negatywny wpływ pandemii COVID-19 na zachowania mieszkańców – wzrost liczby dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania i emocji, wzrost liczby rodzin, które nieprawidłowo realizują funkcje opiekuńczo-wychowawcze – niewystarczające rozpropagowanie informacji o działaniach mających na celu podniesienie kompetencji rodzicielskich – nowe substancje uzależniające (dopalacze, itp.), powstawanie uzależnień niechemicznych (hazard, Internet) – brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i zajmujących się profilaktyką uzależnień – obawa rodzin przed ujawnieniem problemów w środowisku

Obszar: EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA,
SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Mocne strony	Słabe strony
– dobra kadra pedagogiczna – dobre wyposażenie szkół – zapewnienie miejsc w przedszkolach zgodnie z ustawą o systemie oświaty – kształcenie integracyjne, klasy integracyjne – mniejsze oddziały i większe powierzchnie szkół – istniejące i realizowane plany inwestycyjne, tendencja do zwiększania nakładów na oświatę – dobra współpraca z księgowością i Skarbnikiem gminy – realistycznie zaplanowany budżet w szkołach – budowa infrastruktury przy szkołach – jednozmianowość zajęć	– brak szkolnictwa średniego i zawodowego na terenie gminy – brak w gminie opieki nad dziećmi do lat 3 – brak środków transportu dla dzieci do uczestnictwa z obiektów sportowych poza zajęciami lekcyjnymi – brak basenów na terenie gminy – mała dostępność do udziału w zajęciach wyjazdowych na basen dla dzieci z terenu gminy – niewystarczająca pomoc psychologiczna – brak kształcenia ustawicznego dla mieszkańców gminy – niedostosowana oferta spędzania czasu wolnego dla potrzeb dzieci, młodzieży i dorosłych

– bardzo dobre warunki sanitarne – niskie koszty żywienia przez rodziców – poszerzanie oferty programowej poprzez dodatkowe zajęcia i konsultacje przedmiotowe, kółka zainteresowań a także zajęcia rewalidacyjne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze – bardzo dobra baza dydaktyczna – dobrze wyposażone sale (dostęp do internetu, tablice interaktywne)	
Szanse	Zagrożenia
– brak stołówki – rozwiązanie catering – możliwość zatrudniania nauczycieli wspomagających – brak konieczności zwalniania nauczycieli – realizacja programów profilaktycznych – dobry klimat i dobra współpraca między dyrektorami szkół – dobra współpraca z samorządem uczniowskim i rada rodziców	– problemy wychowawcze, patologie wśród dzieci i młodzieży – brak motywacji, zaangażowanie i niechęć do nauki części uczniów – skłonność rodziców do nadmiernego korzystania z korepetycji – niewydolność niektórych rodziców – rewolucja cyfrowa – nauczanie zdalne – niepokojąca zwiększająca się biurokracja

9. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna z uwzględnieniem kwestii pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

- większy dostęp do nieodpłatnego korzystania ze świadczeń w formie rehabilitacji, fizjoterapii, itp.
- nieodpłatna pomoc w formie świadczenia usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych, wymagających pomocy w wykonywaniu codziennych czynności życiowych
- nieodpłatna pomoc w formie korzystania ze świadczeń zdrowotnych
- dostęp do uczestnictw w środowiskowych domach samopomocy, klubach seniora lub dziennych domach pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- zwiększenie działań profilaktycznych dla osób uzależnionych
- szerszy zakres pomocy we wczesnym rozpoznawaniu problemu uzależnienia i współuzależnienia
- działania motywujące do podjęcia leczenia odwykowego – zwiększenie liczby środków
- pomoc dla rodzin osób uzależnionych (psychologiczna, terapeutyczna, finansowa)
- zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego
- zwiększenie dostępności do konsultacji indywidualnych
- zwiększenie liczby miejsc pomocy dla osób uzależnionych jak i współuzależnionych

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- działania zwiększające wyrównywanie szans dla dzieci mieszkających na wsi
- zwiększenie dostępności dla dóbr kultury (kino, teatr)
- dostęp do bezpłatnych szkoleń podnoszących kwalifikacje i umiejętności zawodowe
- zwiększenie liczby linii komunikacji publicznej
- dostęp do możliwości samorozwoju dzieci i młodzieży poprzez uczestnictwo w zajęciach tematycznych (taniec, rysunek, zajęcia internetowe, gry, zabawy)
- utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży
- utworzenie dziennego domu dla seniorów

VIII.CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Jeziora Wielkie jako miejsce atrakcyjne, przyjazne i otwarte dla mieszkańców oraz turystów, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną politykę zdrowotną;
- zapewnia nowoczesną edukację, niezależną od innych czynników, takich jak: wiek czy niepełnosprawność,
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania marginalizacji społecznej, jak również integracji seniorów.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie zaprezentowaną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Gmina Jeziora Wielkie jako miejsce bezpieczne, spokojne, rodzinne, przyjazne i otwarte dla mieszkańców i turystów, oferujące wysoki standard życia...

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- III. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I – Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych</u>		
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	→ Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie → Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin → Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną i socjalną	Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych	→ Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy	Wójt Gminy
3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie	→ Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji	placówki oświatowe
4. Wspieranie rodzin wielodzietnych	→ Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	
5. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej z rodzin	→ Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin ubogich i patologicznych	

zagrożonych wykluczeniem. 6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	→ Organizowanie kształcenia dla dzieci szczególnie zdolnych z rodzin ubogich → Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych → Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego → Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny → Tworzenie świetlic i klubów młodzieżowych realizujących program terapeutyczny → Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną → Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi → Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych → Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych → Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych	
---	---	--

Finansowanie – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Cel Strategiczny nr II – Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluceniem społecznym

[illegible]

5. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych	→ Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, terapeutycznego → Wdrażanie programów profilaktycznych → Opracowanie i wdrożenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin, w których występuje długotrwałe bezrobocie → Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia → Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii → Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu → Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych → Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		

[illegible]

7. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.	→ Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych → Pomoc w zorganizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych → Promocja modelu zdrowego stylu życia → Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych → Monitorowanie problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży → Systematyczne prowadzenie profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień)	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		

IX.SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeziora Wielkie zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring i koordynację wdrażania.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów

własnych gminy nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

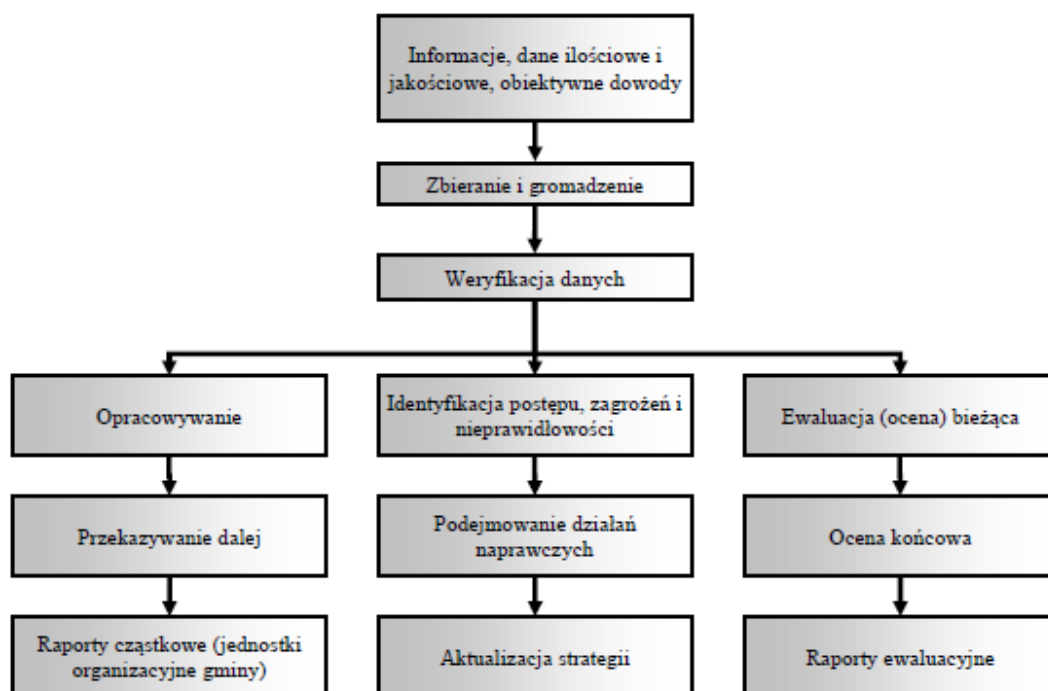
Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Jeziora Wielkie będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeziora Wielkie, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągania.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawia poniższy schemat.

Proces monitoringu i oceny Strategii

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Raporty będą sporządzane do końca lutego roku następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty co dwa lata będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty przewodniczący Zespołu przekazuje Wójt, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne gminy.

AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co 2 lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.